

Besluit

Raadsbesluit

onze ref. 02330000222005
casenr. 02330000057828

De raad van de gemeente Ermelo;

gelezen het voorstel van het college van 4 juni 2024, nr. e240025188;

B e s l u i t :

1. De jaarstukken 2023 vast te stellen en het positieve saldo van € 11.131.898,00 te storten in de Algemene reserve.
2. € 1,3 miljoen aan restant budgetten 2023 over te hevelen naar 2024 en dit te onttrekken aan de Algemene reserve.
3. De volgende posten die een onderdeel vormen van het positieve rekeningresultaat 2023 anders te bestemmen en dus te onttrekken aan de Algemene reserve:
 - a. Het bedrag van € 874.000,00 wat we hebben ontvangen via de Decemercirculaire 2023 voor de uitkering van de energietoeslag beschikbaar te stellen in 2024;
 - b. Het overschot 2023 op Beschermd Wonen van € 390.000,00 te storten in de bestemmingsreserve Transitie Sociaal Domein;
 - c. Het overschot 2023 op de opvang van Oekraïners van € 616.000,00 te storten in de bestemmingsreserve Ontheemde Oekraïners;
 - d. € 140.000,00 beschikbaar te stellen voor inhuur van externe ondersteuning bij de realisatie van de taakstellingen Sport en Wegen;
 - e. € 50.000,00 over te hevelen naar de voorziening groot onderhoud Private Accommodaties.

Besluit raad:

Zonder stemming wordt het voorstel aangenomen.

Vastgesteld in de openbare vergadering
van 10 juli 2024,

J.L. Visser,
griffier

P.J.T. van Daalen,
voorzitter

Aanbiedingsbrief

Aan de leden van de raad
van de gemeente
E r m e l o

Datum: 4 juni 2024

Onderwerp: Jaarstukken 2023

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u ter bespreking én vaststelling de Jaarstukken 2023 aan. De verantwoording van de Jaarstukken 2023 is gebaseerd op de programmastructuur van het begrotingsjaar 2023.

Afgelopen jaar was het eerste volledige jaar van de nieuwe bestuursperiode en er zijn mooie stappen gezet. Betere samenwerking met inwoners, partners en de regio(gemeenten). De Nota Sociaal Domein 2024-2029 is vastgesteld, met daaraan gekoppeld de uitvoeringsagenda. Daarnaast zijn grote ruimtelijke plannen vastgesteld en in gang gezet en is er vol ingezet op (versnelde) woningbouw. Er zijn verschillende projecten en initiatieven gestart op het gebied van economische ontwikkeling, toerisme en recreatie. De eerste stappen naar de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein langs de A28 zijn gezet.

Net als het voorgaande jaar sluiten we ook 2023 af met een fors voordelig saldo, namelijk € 11,1 miljoen. Gezien het verontrustende meerjarig financieel perspectief kunnen we de financiële buffer goed gebruiken. Via de Kadernota en Begroting 2025 komen we hier bij de raad op terug. Het resultaat is € 6,3 miljoen hoger dan verwacht bij de laatste begrotingswijziging (de 4^e Bestuursrapportage 2023). Zie onderstaande tabel voor de verklaring hiervoor op hoofdlijnen. Bij de toelichting van de baten en lasten per programma worden de verschillen op detailniveau verklaard.

Hoewel het om minder middelen gaat dan in vorige jaren, hebben we ook in 2023 niet alles conform begroting uit kunnen voeren. We stellen voor om € 1,35 miljoen budget over te hevelen naar 2024. Daarnaast zijn er ook nog andere posten die via het rekeningsaldo landen in de Algemene reserve, maar waarvoor we de raad een andere bestemming voorstellen. Zie voor een specificatie van alle bestemmingsvoorstellen het bijbehorende raadsvoorstel.

Verschillenanalyse 2023 (bedragen x € 1.000,00)		
Resultaat 2023	11.100	V
Actuele begroting (na 4e Bestuursrapportage 2023)	4.800	V
Nog te verklaren	6.300	V
Budgetoverhevelingen naar 2024 - incidenteel toegekende middelen die nog niet zijn besteed	1.300	V
Per saldo nog te verklaren	5.000	V
Personeelskosten - dit betreft de kosten voor zowel vaste medewerkers als inhuur	-300	N
Nadeel reservemutaties - dit betreft met name de storting van de winstneming op de Grondexploitatie	-2.500	N
Programma Samen Werken		
Decembercirculaire - dit betreft extra middelen uit het gemeentefonds die in december bekend werden gemaakt	1.900	V
'Oude' circulaire gemeentefonds - dit betreft rijksmiddelen uit vorige jaren die we laten vrijvallen	350	V
Leges burgerzaken - de ontvangsten bij burgerzaken (voor paspoorten, rijbewijzen etc.) waren lager dan begroot	-100	N
Afrekening MeerinZicht - mede vanwege een rentevoordeel bij MIZ was de bijdrage lager dan begroot	200	V
Renteresultaat - zelf kende we als Ermelo ook een fors voordeel als gevolg van de gestegen rente	750	V
Programma Samen Leven		
Opvang Oekraïners - we hielden over op de middelen die we van het Rijk hebben ontvangen	700	V
'Oude' circulaire gemeentefonds - dit betreft rijksmiddelen uit vorige jaren die we laten vrijvallen	400	V
Energietoeslag en schuldhulpverlening - we hebben minder uitgegeven dan begroot, een deel is verschoven naar 2024	150	V
Zorguitgaven Jeugd - de eindafrekening vanuit de zorgaanbieders was iets hoger dan begroot	-200	N
Beschermd wonen - we hielden (via centrumgemeente Harderwijk) over op de middelen voor Beschermd Wonen	400	V
WMO vervoer - er was sprake van een voordeel i.v.m. lagere tarieven na een aanbesteding	150	V
Programma Samen Wonen		
Winstneming grondexploitatie - er is winst genomen op twee grote projecten, Veldzicht Noord en Het Trefpunt	2.050	V
Leges begraven - er waren in 2023 meer teraardebestellingen dan waar rekening mee gehouden in de begroting	200	V
Anterieure overeenkomsten - een voordeel op opbrengsten uit anterieure overeenkomsten en bestemmingsplanwijzigingen	200	V
Afrekening Omgevingsdienst Noord-Veluwe	100	V
Omgevingsdienst Noord-Veluwe - de definitieve afrekening van de ODV was lager dan begroot	350	V
Leges omgevingsvergunningen - er zijn meer en grotere omgevingsvergunningen aangevraagd dan begroot		
Overige verschillen	200	V
Totaal	5.000	V

Wij stellen voor de behandeling door de raad te laten plaatsvinden op 19 juni 2024 (beeldvormend), 3 juli 2024 (oordeelsvormend) en 10 juli 2024 (besluitvormend).

Het college van burgemeester en wethouders van Ermelo,

M. Jacobs,
secretaris

P.J.T. van Daalen,
burgemeester

Samenvatting

De Jaarstukken 2023 zijn verdeeld in vier programma's: Samen Werken voor Ermelo, Samen Leven in Ermelo, Samen Wonen in Ermelo en Samen Ondernemen in Ermelo. Zonder compleet te zijn, worden hieronder de hoofdlijnen per programma samengevat: dit heeft de gemeente Ermelo in 2023 gedaan.

Samen Werken voor Ermelo

In 2023 heeft de gemeente Ermelo zich ingezet voor een betere samenwerking met haar inwoners en partners. Participatie stond centraal, met de inzet van participatiecoaches en de verdere ontwikkeling van het online participatieplatform. Daarnaast werd er samen met Harderwijk en Zeewolde gewerkt aan een Klant Expertise Centrum om inwoners beter te bedienen via diverse kanalen. Ook zijn de richting en principes van de organisatieontwikkeling herijkt.

Op het gebied van intergemeentelijke samenwerking zijn gezamenlijk opgaven en ambities aangepakt via initiatieven zoals de Gebiedsagenda EHZ en regioarrangementen. Invulling van veiligheid in de gemeente kreeg o.a. vorm door het verlengen van het Integraal Veiligheidsbeleid en het starten van een adviseur zorg en veiligheid. Op financieel vlak is verder ingezet op een structureel sluitende meerjarenbegroting en actualisatie van financieel beleid.

Samen Leven in Ermelo

In 2023 werden in het Sociaal Domein van de gemeente belangrijke stappen gezet:

De Nota Sociaal Domein 'Samen doen wat nodig is' voor 2024-2029 werd vastgesteld, met bouwstenen voor een ombuiging van € 1,9 miljoen. Een succesvol Sociaal Congres in Ermelo markeerde deze mijlpaal. Op basis van de Nota werd een Uitvoeringsagenda en een Monitor Sociaal Domein opgesteld voor 2024-2025. De herinrichting van de gemeentelijke toegang kreeg vorm met de inzet van een kwartiermaker. In samenwerking met Zilveren Kruis werd een regioplan vastgesteld voor de zorg en ondersteuning voor 2024-2026, gericht op onder meer ouderen, chronisch zieken en mentale gezondheid. Initiatieven zoals 'Kansrijke Start' en 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' werden gestart om de kansen voor jongeren te vergroten, en maatregelen werden genomen om problematische schulden te verminderen en werkzoekenden beter te ondersteunen. Pilotprojecten zoals 'Samenkracht' werden opgestart om inwoners in staat te stellen zelfstandig thuis te wonen en regie over hun leven te behouden.

Samen Wonen in Ermelo

Binnen het programma 'Samen Wonen in Ermelo' is onder andere gewerkt aan mobiliteit, wonen, duurzaamheid en afval.

De focus binnen mobiliteit lag op het verbeteren hiervan met projecten zoals de uitbreiding van fietspaden en verlichting naar LED-technologie. Grote ruimtelijke plannen, zoals Markt 2.0 en Veldwijk, zijn geoptimaliseerd en vastgesteld, terwijl er vooruitgang is geboekt in gebiedsvisies en herontwikkelingsprojecten. Er zijn meer dan 200 nieuwe woningen gerealiseerd, met projecten zoals De Hooge Riet en Cluster Horst, terwijl de planvorming voor grootschalige projecten is versneld. Vanuit het lokale woonbeleid zijn de jaarafspraken geëvalueerd en zijn mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting verkend. Op het gebied van duurzaamheid zijn er investeringen gedaan in riolering en waterzuivering, met een focus op proactief beheer en onderhoud. Daarnaast hebben afvalcampagnes en de sanering van de voormalige stortplaats Zanderij aandacht gekregen.

Samen Ondernemen in Ermelo

In 2023 heeft de gemeente Ermelo stappen gezet in verschillende projecten en initiatieven gericht op economische ontwikkeling, toerisme en recreatie.

Het college heeft het Project Initiatie Document (PID) Verkenning bedrijventerrein vastgesteld, wat de eerste stap is naar de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein langs de A28. Een extern bureau heeft de verkenning afgerond en naar de raad gestuurd.

In 2023 zijn basisafspraken gemaakt over het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), waarbij ook de gemeente Zeewolde is aangesloten. Er is een strategische en inhoudelijke opzet voor het nieuwe RPW gemaakt, met oplevering in 2024. De gemeente heeft deelgenomen aan regionale toerisme projecten, zoals het Icoonjaar Hanze en het projectplan Joodse geschiedenis in het kader van Veluwe Remembers. Daarnaast is er gestart met de verkenning van een uitvoeringsstrategie voor belevingsgebied Veluwe Kust. Er is gewerkt aan een beleidsnota toerisme en recreatie, waarbij een participatietraject is opgezet om input te verzamelen van ondernemers, inwoners en andere belanghebbenden.

Jaarstukken 2023 in het kort

Het overzicht: Jaarstukken in het kort 2023 is [HIER](#) terug te vinden.

Jaarverslag: Programmamanagerverantwoording

Portefeuilleverdeling

Binnen het college van burgemeester en wethouders zijn de taken als volgt verdeeld:

Burgemeester P.J.T. van Daalen

- Beleidscoördinatie, algemene en bestuurlijke zaken
- Representatie
- Woordvoering gemeentebrede aangelegenheden¹
- Politie, brandweer
- Openbare orde en veiligheid
- Horeca en evenementen
- Handhaving APV
- Handhaving vakantieparken
- Asielbeleid
- Opvang/huisvesting vluchtelingen Oekraïne
- Noodopvang asielzoekers
- Woonwagengebeid
- Overleg predikanten en voorgangers kerken
- AvA Sport- en cultuurbedrijf Interactie (eigenaarsrol)
- AvA Alliander
- AvA Vitens
- AvA Leisurelands
- AvA Coöperatie Gastvrije Randmeren
- Defensie
- Algemeen Bestuur VNOG
- Bestuur Stichting Collectieve beveiliging Ermelo
- Coördinatie intergemeentelijke samenwerking EHZ
- Personeelsaangelegenheden

¹Elk collegelid doet woordvoering over zijn/haar specifieke portefeuilles

Wethouder dhr. S. Hamstra

Sociaal domein, werkgelegenheid, sport, dienstverlening en organisatie Loco-burgemeester 1

- Communicatie (beleid & strategie)
- Enkelvoudige handhaving m.b.t. bouwen
- Sociaal domein
- Werkgelegenheid
- Participatiewet
- AvA Inclusief Groep (eigenaarsrol)
- WMO
- Jeugdhulp
- Gezondheidszorg
- Algemeen Bestuur GGD Noord- en Oost-Gelderland
- Opdrachtgeverschap Inclusief Groep
- Opdrachtgeverschap Stichting Welzijn Ermelo
- Stichting Veilig Thuis
- Sport
- Sportaccommodaties
- Nieuwbouw Sportcentrum Zanderij (projectportefeuille)
- Onderwijsbeleid primair en voortgezet onderwijs met de bijbehorende onderwijsaccommodaties
- Kinderopvang en peuterspeelzalen
- Diaconaal platform
- Dienstverlening en inwonersparticipatie
- Wijkgericht werken
- Interne organisatie en organisatieontwikkeling

Wethouder dhr. H.C. Weidema

Financiën, Bedrijfsvoering, Wonen, Grondzaken, Economie Loco-burgemeester 2

- Financiën en belastingen
- Bedrijfsvoering
- Bestuur GR Meerinzicht
- Inkoopbeleid
- Volkshuisvestingsbeleid (inclusief aanjagen woningbouwopgave)
- Grootchalige woningbouw
- Handhaving m.b.t. milieu
- Grondexploitatie (grondbedrijf) en overig vastgoed
- Economie
- Weekmarkt
- Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken
- Bedrijventerrein A28/verhuizing bedrijven (projectportefeuille)
- Centrum (w.o. centrummanagement)
- Kunst & cultuur
- Cultuuraccommodaties
- Bestuur Streekarchivariaat
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Afvalsturing Friesland N.V.
- Gemeentewerf (projectportefeuille, bouwfase)

Wethouder dhr. H.R. van Veen

Ruimtelijke ordening, openbare werken, Recreatie&Toerisme, Verkeer&Vervoer Loco-burgemeester 3

- Omgevingswet
- Ruimtelijke Ordening (inclusief kleinschalige woningbouwinitiatieven)
- EHZ-gebiedsagenda
- Landschap en Omgevingsgroen
- Vergunningsverlening WABO
- Water
- Grondbeleid
- Duurzaamheid & Energietransitie (projectportefeuille)
- Stikstof
- Afvalinzameling
- Openbare Werken
- Verkeer & vervoer
- Markt 2.0
- HEMA (projectportefeuille)
- Recreatie & toerisme
- Veluwe Alliantie
- Algemeen Bestuur OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)

De heer A.M. Weststrate

Gemeentesecretaris / Algemeen directeur

- WOR- bestuurder

Programma Samen Werken voor Ermelo

Technische verklaring over de opbouw van de teksten

Conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) verwijzen wij in de onderstaande verantwoording allereerst naar plannen zoals deze in de Meerjarenbegroting 2023 door de voorgaande raad zijn vastgesteld. Het betreft hier de vragen: Wat willen we bereiken? en wat gaan we daarvoor doen? Vervolgens rapporteren wij hetgeen wij hebben gedaan in 2023.

Wat willen we bereiken

We gaan spaarzaam met uw geld om

- Een sluitende meerjarenbegroting opstellen.
- De hand op de knip houden, dus niet meer uitgeven dan dat er binnenkomt.
- Door efficiënter werken financiële ruimte creëren voor nieuw beleid.
- De kosten in het Sociaal Domein beheersbaar maken.
- De OZB (woningen en niet-woningen) met maximaal het inflatiepercentage te laten stijgen. We streven naar minder verhoging om de inwoners te compenseren voor de (te) grote verhogingen van de afgelopen jaren.
- Nieuwbouw en renovatie van scholen.

We willen een goed bestuur zijn

- Een gemeentebestuur dat eerlijk, betrouwbaar, open, transparant, respectvol, betrokken en oplossingsgericht is en integriteit hoog in het vaandel heeft staan.
- Een gemeentebestuur dat gelijke gevallen gelijk behandelt (rechtvaardig).
- Een gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie die communiceren. Die luisteren, meedenken en uitleggen waarom ze bepaalde keuzes maken en zorgen voor draagvlak voor hun besluiten.
- Een gemeentebestuur dat vertrouwen heeft in de inwoners, bedrijven en organisaties maar ook krachtig optreedt als zij dat vertrouwen schenden.
- De gemeenteraadsleden van Ermelo meer mogelijkheden bieden voor politieke samenwerking en het voeren van de daarbij behorende openbare politieke debatten.

Wat gaan we daarvoor doen

We gaan spaarzaam met uw geld om

- Reëel begroten: alleen begroten wat je kunt uitvoeren zodat je weet wat je aan geld nodig hebt. Dit voorkomt onnodige belastingverhogingen.
- Rekeninghouden met de reële WOZ-waardes bij het innen van de OZB. Dit voorkomt dat er meer belasting wordt geïnd dan in de begroting is afgesproken.
- De ontwikkeling van de Toeristenbelasting, de Forensenbelasting en de OZB (woningen en niet-woningen) aan elkaar koppelen. Wijzig de OZB met 2% dan wijzig ook de Toeristenbelasting en de Forensenbelasting met 2%.
- De raad accordeert de begroting op 'subprogramma niveau' in plaats van 'programmaniveau', daartoe zal de presentatie van de begroting moeten worden aangepast.
- Voorstellen voor nieuw beleid worden voorzien van een financieel plan waarin beschreven staat wat de kosten zullen zijn en uit welk 'subprogramma' dit betaald gaat worden. Financiering van nieuw beleid vindt binnen het eigen 'subprogramma' plaats en is budgetneutraal tenzij we anders beslissen.
- We gaan met externe hulp de financiële ontwikkeling binnen het sociaal domein transparant maken zodat daar meer financiële sturing mogelijk is.
- We gaan kapitaal aantrekken voor nieuwbouw en renovatie van scholen. Dit doen we omdat de afgelopen jaren hiervoor niet gespaard is. De kapitaallasten lopen op naar €1,2 miljoen per jaar.
- We gaan met drie in plaats van vier wethouders werken.

We willen een goed bestuur zijn

- Een gemeentebestuur dat eerlijk, betrouwbaar, open, transparant, respectvol, betrokken en oplossingsgericht is en integriteit hoog in het vaandel heeft staan.
- Een gemeentebestuur dat gelijke gevallen gelijk behandelt (rechtvaardig).
- Een gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie die communiceren. Die luisteren, meedenken en uitleggen waarom ze bepaalde keuzes maken en zorgen voor draagvlak voor hun besluiten.
- Een gemeentebestuur dat vertrouwen heeft in de inwoners, bedrijven en organisaties maar ook krachtig optreedt als zij dat vertrouwen schenden.
- De gemeenteraadsleden van Ermelo meer mogelijkheden bieden voor politieke samenwerking en het voeren van de daarbij behorende openbare politieke debatten.

Bestuur en Organisatie

Wat hebben we gedaan

Participatie

In 2023 is conform het Participatiebeleid uit 2021 uitvoering gegeven aan participatie. Inwoners en partners zijn meegenomen in verschillende fases van de totstandkoming van nieuwe initiatieven. Intern zijn participatiecoaches ingezet om invulling te geven aan participatietrajecten. Daarnaast is het online participatieplatform, het Online Dorpsgesprek verder ontwikkeld.

Dienstverlening

De gemeente Ermelo heeft in 2023 samen met Harderwijk en Zeewolde verdere stappen gezet in dienstverlening aan onze inwoners. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een Klant Expertise Centrum (KEC) waarin inwoners via de verschillende kanalen (in het gemeentehuis, telefonisch, digitaal of via social media) snel en goed bediend worden en via al deze kanalen eenduidige informatie krijgen. In 2023 heeft de Netwerkdirectie hier goedkeuring voor gegeven, het uitgangspunt hierbij is dat dit KEC in 2026 gerealiseerd zal zijn. Daarbij is besloten om te starten met de telefonie, de digitale dienstverlening en dienstverlening per e-mail zullen hierna volgen.

Gebiedsagenda

Sinds 2020 zijn de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde gezamenlijk met de provincies Gelderland en Flevoland onderweg met de Gebiedsagenda EHZ. Hiermee zoeken we een gezamenlijk antwoord op opgaven en ambities rondom ruimte, wonen, economie (werklocaties), toerisme & recreatie en bereikbaarheid. In het voorjaar 2023 zijn een Regisseur Gebiedsagenda en een procesondersteuner gestart, die door de gezamenlijke partijen betaald worden. Begin 2023 is een koppeling gelegd met het regioarrangement dat vanuit de provincie Gelderland is opgestart. Hierbij is ook de gemeente Putten aangehaakt. Er is ingezet om de beide trajecten waar dat logisch is te integreren.

Organisatieontwikkeling

In 2023 hebben we opnieuw stappen gezet binnen onze organisatieontwikkeling. De richting, uitgangspunten en de leidende principes van de organisatie zijn herijkt.

Er is een Project Initiatie Document (PID) opgesteld om de rollen, taken en verantwoordelijkheden van directie, HRM en de regisseurs te verduidelijken. Als invulling van het opgavegericht werken is in de organisatie het projectmatig werken geïmplementeerd. Een groot aantal medewerkers heeft hiervoor een training gevolgd. Er is een eerste aanzet gemaakt voor de evaluatie van het collegeprogramma, waarbij er aandacht is voor de prioritering van projecten. Daarbij is ook gekeken hoe de planning en control cyclus hier beter op kan aansluiten. Er is gewerkt aan het deelproject rolontwikkeling. Dit gaat uit van een dynamisch ontwikkelmodel bestaande uit ontwikkelrollen en teamrollen. Het doel van het project is om wendbaarder te werken aan steeds wisselende opgaven. Er is professioneel beeldmateriaal ontwikkeld voor de arbeidsmarktcommunicatie waarbij onze medewerkers centraal staan.

Intergemeentelijke samenwerking

Gemeente Ermelo werkt samen met haar partners in het netwerk aan een beter Ermelo. Dat zijn onze verbonden partijen, gemeenten om ons heen, de provincie en tal van (uitvoerings)organisaties. Denk aan de EHZ-samenwerking, Meerinzicht, ODV.

Op verzoek van de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening wordt er sinds 2023 gewerkt aan regioarrangementen tussen het Rijk en de provincies. Naast de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Putten, Zeewolde en de provincies Gelderland en Flevoland zijn ook de waterschappen Zuiderzeeland en Vallei & Veluwe hierbij betrokken. Het Rijk wil met alle provincies afspraken maken over hoe zij opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur, goed ruimtelijk kunnen inpassen. Vanuit de provincie wordt hiervoor ingezet op regioarrangementen. Het Regioarrangement EHPZ markeert de start van een proces om gezamenlijke opgaven van het gebied vorm te geven voor de komende 20 tot 30 jaar. Het is een dynamisch document waarin de opgaven van de deelnemende overheden worden geagendeerd, waarbij ingezet wordt om dit samen met inwoners en partners (bedrijven en instellingen) te doen. Het doel is om de opgaven te realiseren, te integreren en te versnellen. Het regioarrangement is naar de gemeenteraden verstuurd ter besluitvorming.

Openbare Orde en Veiligheid

Wat hebben we gedaan

Openbare orde en veiligheid

Wat hebben we hiervoor gedaan:

1. In 2023 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2024 Harderwijk, Ermelo & Putten met twee jaar verlengd tot 2026. Er wordt nog gewerkt aan een update van het onderliggende Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid.
2. Om de verbinding tussen het sociaal domein en veiligheid te versterken is in 2023 een adviseur zorg en veiligheid gestart. Deze adviseur legt verbindingen tussen beide thema's en heeft de regie op complexe casuïstiek waarbij zowel een zorgvraag is als (mogelijke) openbare orde verstoring.
3. Samen met de gemeenten Harderwijk en Putten is gestart met het project Veilig Buitengebied. Dit project heeft als doel om toe te werken naar een heel en veilig buitengebied. In dit project wordt samengewerkt met verschillende partners als LTO, Veiligheidsregio, Omgevingsdienst en politie.
4. In samenwerking met de gemeenten Harderwijk en Putten is een plan van aanpak Cybercrime en digitale criminaliteit opgesteld. Dit plan van aanpak is in januari 2024 vastgesteld door het college. In dit plan wordt de rol van de gemeente op dit thema beschreven en welke acties er komende jaren worden opgepakt.
5. In de aanpak van ondermijnende criminaliteit zijn naast preventieve activiteiten ook integrale controles gehouden. Deze controles worden uitgevoerd samen met partners als de belastingdienst, de arbeidsinspectie en politie.
6. In juni 2023 is het convenant schoolveiligheid ondertekend. De jongeren van de gemeenten Ermelo, Putten, Harderwijk en Zeewolde bewegen zich over gemeentegrenzen om naar school te gaan, te sporten en elkaar te ontmoeten. Dit maakt dat school en leefomgeving niet los van elkaar gezien kunnen worden. Daarom trekken gemeenten, politie en onderwijsinstellingen samen op en formaliseren zij deze samenwerking door middel van het convenant schoolveiligheid. Bij schoolveiligheid gaat het om veiligheid in de breedste zin van het woord. Denk hierbij aan een fysiek veilig schoolgebouw, veiligheid rondom de school, de sfeer op school, omgangsvormen, preventie en omgang met criminaliteit, het voorkomen van maatschappelijk ongewenst gedrag etc. Een goede samenwerking tussen scholen en netwerkpartners draagt positief bij aan de ontwikkeling van jongeren.

Financiën

Wat hebben we gedaan

Structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting

Via de Kadernota 2024 hebben we verder invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstellingen in onze meerjarenbegroting. Door het ingezette proces van 'reëel begroten' geeft onze begroting een steeds realistischer beeld. Dit proces moet afgerond zijn met het opstellen van de Kadernota 2025. De begroting 2024 en 2025 is sluitend, 2026 en 2027 vooralsnog niet.

Beheerste en evenwichtige lastendruk

We kennen in Ermelo een relatief hoge lokale lastendruk. In 2023 (en dit geldt tevens voor 2024) zijn de lokale belastingen en heffingen daarom alleen met het inflatiepercentage verhoogd.

Actualisatie financieel beleid

In 2023 zijn alle financiële beleidsnota's geactualiseerd. Deze gelden in principe vier jaar, dus minimaal tot en met 2026.

- de Financiële verordening
- de Controleverordening
- de Nota Reserves en voorzieningen
- de Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- het Treasurystatuut
- de Nota Waarderen en afschrijven vaste activa

Rechtmatigheidsverantwoording

In 2023 hebben we de benodigde voorbereidingen getroffen voor de rechtmatigheidsverantwoording over 2023, die (via de jaarrekening) voor het eerst wordt afgegeven door het college in plaats van de externe accountant.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2023	5,34		- Gemeentelijke administratie
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2023	4,57		- Gemeentelijke administratie
Apparaatskosten	Kosten per inwoners	2023	979		- Gemeentelijke administratie
Externe Inhuur	Kosten als % ten totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2023	12,1%		- Gemeentelijke administratie
Overhead	% van totale lasten	2023	23,3%		- Gemeentelijke administratie
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2023	1057	860	COELO, Atlas lokale lasten
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2023	1143	942	COELO, Atlas lokale lasten
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2023	430	368	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	1,3	2,3	CBS - Diefstallen
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	1,7	1,4	CBS - Diefstallen

Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	3,5	4,5	CBS - Criminaliteit
Vernielingen en beschadigingen	per 1.000 inwoners	2022	6,1	2,3	CBS - Criminaliteit
Verwijzingen Halt van 12-17 jaar	per 1.000 jongeren	2022	9	8	Stichting Halt
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	1	1	CBS Jeugd

bron: waarstaatjegemeente.nl (5 maart 2024)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Werken voor Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- [Meerinzicht](#)
- [OmgevingsDienst Noord-Veluwe \(ODNV\)](#)
- [Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe](#)
- [Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland \(VNOG\)](#)
- [Alliander N.V.](#)
- [N.V. Bank Nederlandse Gemeenten \(N.V. BNG\)](#)
- [Vitens N.V.](#)

Wat heeft het gekost

Budgetten		Meerjaren begroting 2023	Begrotings wijzigingen 2023	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2023	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Werken in Ermelo	lasten	6.610	717	7.327	7.561	234
	baten	-645	-35	-680	-841	-161
Subtotaal programma		5.965	682	6.647	6.720	73
Mutaties reserve	lasten	889	14.600	15.489	16.767	1.278
	baten	-2.656	-15.507	-18.163	-16.958	1.205
Subtotaal reserves		-1.767	-907	-2.674	-191	2.483
Algemene Dekkingsmiddelen:						
- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	lasten	367	0	367	371	4
	baten	-12.393	-496	-12.889	-12.811	78
	saldo	-12.026	-496	-12.522	-12.440	82
- Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0	0
	baten	-53.443	-2.954	-56.397	-58.303	-1.906
	saldo	-53.443	-2.954	-56.397	-58.303	-1.906
- Dividend	lasten	1	0	1	0	-1
	baten	-490	0	-490	-359	131
	saldo	-489	0	-489	-359	130
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	1.176	0	1.176	1.094	-82
	baten	-703	238	-465	-1.114	-649
	saldo	473	238	711	-20	-731
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	2.001	2.850	4.851	6	-4.845
	baten	-1.019	0	-1.019	-970	49
	saldo	982	2.850	3.832	-964	-4.796
- Overhead	lasten	13.610	1.316	14.926	13.841	-1.085
	baten	-227	-45	-272	-363	-91
	saldo	13.383	1.271	14.654	13.478	-1.176
- Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	59	59
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	59	59
- Onvoorzien	lasten	27	-27	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27	-27	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen		-51.093	882	-50.211	-58.549	-8.338
Totaal overzicht		-46.895	657	-46.238	-52.020	-5.782

Investeringen		Beschikbaar gesteld krediet t.m. 2023	Mutaties t.m. 2022	Jaarstukken 2023	Restant krediet
Programma Samen Werken in Ermelo	lasten	9.905.049	9.072.960	85.701	746.388
	baten	0	0	-1.730	1.730
Saldo		9.905.049	9.072.960	83.971	748.118

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:

[Investeringsplan Programma Samen Werken voor Ermelo](#)

Programma Samen Leven in Ermelo

Technische verklaring over de opbouw van de teksten

Conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) verwijzen wij in de onderstaande verantwoording allereerst naar plannen zoals deze in de Meerjarenbegroting 2023 door de voorgaande raad zijn vastgesteld. Het betreft hier de vragen: Wat willen we bereiken? en wat gaan we daarvoor doen? Vervolgens rapporteren wij hetgeen wij hebben gedaan in 2023.

Wat willen we bereiken

We willen een zorgzaam dorp zijn

- Grip krijgen op de uitgaven in het Sociaal Domein.
- Invulling geven aan de al bestaande kostenbesparing van € 1,9 miljoen in het Sociaal Domein, waarbij dit niet ten koste mag gaan van de meest kwetsbare inwoners.
- De krapte op de arbeidsmarkt benutten door meer mensen vanuit de bijstand aan het werk te helpen.
- Frisse en duurzame schoolgebouwen met een sterke wijkfunctie.
- Het aantal werkenden dat onder het sociaal minimum leeft zo laag mogelijk houden.
- Het aantal mensen dat zich eenzaam voelt in Ermelo verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen

We willen een zorgzaam dorp zijn

- Een concreet plan ontwikkelen om de besparing van € 1,9 miljoen voor het Sociaal Domein te behalen. Hierbij valt te denken aan:
 - bepalen welke doelgroepen prioriteit krijgen
 - sneller en beter doorverwijzen door het versterken van de toegang
 - het verminderen van de instroom
 - het instellen van budgetplafonds
 - inzetten op preventie door het versterken van het voorveld.
- Een plan ontwikkelen om meer mensen te bewegen vanuit de bijstand naar (betaald) werk.
- Het minimabeleid evalueren en zo nodig aanpassen, waarbij de economische ontwikkelingen, zoals inflatie (deels door stijgende energieprijzen), koopkrachtontwikkeling en mogelijke recessie worden meegenomen.
- Het ontwikkelen van beleid ten behoeve van eenzaamheidsbestrijding.
- Bij planontwikkeling zoeken wij de samenwerking met maatschappelijke organisaties per werkveld.
- We gaan kapitaal aantrekken voor nieuwbouw en renovatie van scholen. Dit doen we omdat de afgelopen jaren hiervoor niet gespaard is. De kapitaallasten lopen op naar €1,2 miljoen per jaar.

Sociaal Domein algemeen

Wat hebben we gedaan

Het jaar 2023 stond voor het Sociaal Domein in het teken van een paar belangrijke ontwikkelingen en mijlpalen:

Afronding Nota Sociaal Domein 'Samen doen wat nodig is' 2024 - 2029

In 2023 is de integrale Nota Sociaal Domein vastgesteld, een beleidskader voor zes jaar voor het brede Sociaal Domein. In de aanloop hiernaartoe is opgavegericht leren en ontwikkelen als insteek binnen de gemeentelijke uitvoering als onderdeel opgepakt. Het beleid is samen met Harderwijk en Zeewolde opgesteld, een investering in 'we doen het samen'. We hebben relevante betrokkenen, uitvoeringsorganisaties, verenigingen en inwoners een belangrijke stem gegeven in het proces. In de Nota hebben de bouwstenen om inhoudelijk en financieel te komen tot een ombuiging van € 1,9 miljoen een plek gekregen. De nota is niet het enige eindresultaat, het was vooral een proces om anders te formuleren, anders in te richten en anders te gaan doen. Deze mijlpaal werd gemarkeerd door een succesvol eerste Sociaal Congres in Ermelo op 7 december 2023.

Uitvoeringsagenda en Monitor Sociaal Domein 2024 - 2025

Uit de Nota Sociaal Domein volgde eind 2023 de bijbehorende Uitvoeringsagenda Sociaal Domein Ermelo, met concrete operationele doelen. Om de effecten te meten is een eerste aanzet van de Monitor Sociaal Domein vastgesteld door de raad. De Monitor Sociaal Domein is het verantwoordingsinstrument vanuit het college en een sturingsinstrument voor de raad.

Ontwikkeling Brede Toegang

Het anders organiseren en inrichten van de gemeentelijke Toegang in het Sociaal Domein was al langere tijd onderwerp van gesprek. Ook Rekenkamerrapporten over de uitvoering van Jeugdhulp en Toegang Wmo wezen uit dat het juridische kader en de wettelijke taakuitvoering op orde waren, maar dat er behoefte was aan betere formulering en realisatie van opdrachten. Na een leertraject van de VNG en advies van landelijke experts hebben we direct doorgesproken en een kwartiermaker Toegang ingezet. De ambitie en visie waren al opgenomen in de Nota en in december 2023 hebben de EZH portefeuillehouders ingestemd met een gezamenlijk aanpak en implementatie voor Brede Toegang in de lokale gemeente.

Goede, toegankelijke en betaalbare zorg en ondersteuning (Regioplan IZA en GALA)

Het landelijk integraal zorgakkoord richt zich op toegankelijke, kwalitatieve en betaalbare zorg en ondersteuning, met de nadruk op een verschuiving van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag én mens (positieve gezondheid - beweging naar de voorkant). Dit vraagt om samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraar. Het raakt de vijf wetten van het zorgstelsel: de Wet publieke gezondheid (Wpg), de Jeugdwet (JW), de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz). Er is bovendien sprake van samenhang met het programma Wonen met Zorg en de Omgevingswet (gezonde leefomgeving). In de regio Noord Veluwe en Zeewolde hebben de gemeenten samen met zorgverzekeraar Zilveren Kruis een regioplan vastgesteld om de toekomst van zorg en ondersteuning door te ontwikkelen voor 2024 - 2026. In de routekaart van het regioplan zijn vier

belangrijke doelen geformuleerd op de thema's Ouderen en Chronisch Zieken, Mentale Gezondheid, Gezondheidsverschillen en Menselijk Kapitaal. Via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ontvangt de gemeente Ermelo budget voor de periode 2023-2026. Dit budget wordt ingezet om de gewenste resultaten op de doelen van de nota Sociaal Domein te versnellen. Hierop vindt landelijke monitoring plaats.

Kansrijk opgroeien

Wat hebben we gedaan

Alle jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving
Sinds 2020 participeert de gemeente Ermelo in het actieprogramma 'Kansrijke Start', gericht op het bieden van de beste start in het leven voor ieder kind, vooral in de eerste 1.000 dagen.

De implementatie van 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO) is gestart in samenwerking met Harderwijk en Putten.

De monitor onder scholen is in het najaar van 2023 afgenomen, de resultaten staan gepland in het voorjaar van 2024. Het vergroten van de mentale weerbaarheid van jongeren wordt aangepakt via het Nationaal Programma Onderwijs, waarbij jongerenwerk, jongerencoaching en buurtsportcoach op VO Groevenbeek worden ingezet om uitvallende jongeren, of zij met psychosociale problemen, te ondersteunen.

De regio Noord Veluwe heeft besloten deel te nemen aan de toekomsttuin jeugd en gezinsbescherming en het uitvoeringsplan is hiervoor vastgesteld.

Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust om alledaagse problemen op te vangen (goed is goed genoeg/normaliseren)

'Buurtgezinnen' heeft succesvol de proefperiode in Ermelo doorlopen en na de evaluatie is er besloten om Buurtgezinnen te behouden voor de komende jaren. Er is gestart met de uitvoering van activiteiten voor de aanpak van basisvaardigheden, zoals de escape koffer, workshops en Boekjes en Babbels, in lijn met het regioplan.

Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen.

In 2023 is de ondersteuning van jeugdondersteuners van het CJG bij huisartsen voortgezet, de gevraagde uitbreiding van uren is gerealiseerd eind 2023. Voor brede toegang hebben we met kernpartners een plan van aanpak opgesteld, de implementatie volgt.

We streven ernaar dat jeugdigen opgroeien met gelijke kansen en hun talenten ontwikkelen op een manier die bij hen past (onderwijs, sport, cultuur)

In 2023 hebben we samen met onderwijspartners en maatschappelijke partners een nieuwe onderwijsvisie opgesteld. Hierin staan kernpunten zoals een inclusief Ermelo, het bevorderen van kansengelijkheid, het belang van de wijkfunctie van scholen en de samenwerking onderling. De uitvoering van deze onderwijsvisie, inclusief het opzetten van een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP), zal in 2024 van start gaan met de nadruk op het Primair Onderwijs.

Projecten in uitvoering:

- Nieuwbouw Rietschans College
- Verhuizing Emaus College naar nieuwbouw in kerstvakantie 2023
- Verhuizing Rietschans College naar gebouw Emaus College in voorjaarsvakantie 2024 (na interne verbouwing op huidige Emaus College)
- Tijdelijke huisvesting Bouw- en Infrapark Harderwijk voor Rietschans College
- Uitbreiding en renovatie Groevenbeek
- Sportvoorziening op terrein 's Heeren Loo.

Projecten in voorbereiding:

Ten behoeve van de nieuwbouw voor de Klokbeker en Augustinus zoeken we een geschikte locatie. Dit naar aanleiding van een eerder onderzoek naar de scholen onder één dak. Beide scholen zijn onderdeel van het brede scenario onderzoek Ermelo Zuid-West waar ook woningbouw onderdeel van uitmaakt. Aan de hand van wegingscriteria is een voorkeursvariant in december 2023 behandeld in het college.

Op weg naar samenredzaamheid

Wat hebben we gedaan

Samenredzaamheid in buurten en wijken is versterkt

Fieldlab

Als onderdeel van de dorpendeal is in 2023 gestart met het fieldlab in Ermelo-West. Hier wordt via een wijkgerichte aanpak gekeken naar de belangrijkste uitdagingen op het gebied van preventie in de wijk. Met inwoners en professionals werken we aan kansrijke oplossingen die aansluiten bij de behoeften van de bewoners. Doelstellingen zijn onder andere het vergroten gezondheidswinst van gezinnen met lage gezondheidsvaardigheden, toenemende samenredzaamheid, verschuiving naar universele preventie en nieuwe vormen van samenwerking.

Wijkgericht werken

In 2023 heeft het wijkgericht werken zich mede door de positie van wijkregisseurs binnen de gemeente ontwikkeld op samenwerking met verschillende disciplines en partijen. Intern zijn dat bijvoorbeeld projecten rondom gebiedsontwikkeling (GEUS, Horst & Telgt en Ermelo Zuid-West). Extern wordt er intensiever samengewerkt met de wijk- en buurtverenigingen (Buurtvereniging Speuld e.o., Wijkvereniging Ermelo-West, Buurtvereniging Horst & Telgt).

Netwerk Sociaal Domein

In december is het eerste Sociaal Congres georganiseerd, wat leidde tot de oprichting van het netwerk Sociaal Domein. Het netwerk verbindt maatschappelijk betrokken organisaties om nu en in de toekomst samen te werken.

Kerkenvisie

De kerkenvisie is afgerond en er zijn afspraken gemaakt over de toekomstige samenwerking tussen de Ermelose kerkgemeenten, gemeente Ermelo en Welzijn Ermelo.

Ontmoetingsfuncties

In 2023 is ingezet op preventie door versterking van het voorveld, met verschillende ontmoetingsplekken in Ermelo, zoals de Buurtkamer Oranjepark, wijkcentrum de Vleugel, CIVOS en Loev. Deze plekken bevorderen sociale cohesie en versterken samenredzaamheid.

Ermelo tegen eenzaamheid

Via bovengenoemde inlooplocaties, activiteiten en projecten gericht op sociale cohesie en ontmoeting hebben we samen met het leefbaarheidsteam, Welzijn Ermelo en de maatschappelijk organisaties eenzaamheid bestreden. In september-oktober vond de landelijke week tegen eenzaamheid plaats, waarin Ermelo via sociale media en de krant publieksinformatie deelde.

Versterking vrijwillige inzet

Welzijn Ermelo voert het steunpunt vrijwilligerswerk uit. In 2023 is in samenwerking met de Sesam academie een actueel scholings- en deskundigheidsaanbod ontwikkeld en uitgevoerd en is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden voor een nieuw vrijwilligerssysteem.

Ondersteuning is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van vragen

Het leefbaarheidsteam ondersteunt initiatieven ter bevordering van sociale cohesie. In 2023 hebben we verschillende microbuurtjes vormgegeven en afgerond, wijkplannen Ermelo-Oost uitgewerkt, het leefbaarheidsteam als netwerkorganisatie doorontwikkeld en projecten ter bevordering van sociale cohesie geïnitieerd door bijvoorbeeld themabijeenkomsten, Ermelo diner en winterpakketten.

Het aandeel bewoners in een kwetsbare positie is toegenomen in wijken. In 2023 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de gemeente Ermelo, Uwoon en huurdersorganisatie De Groene Draad om overlast te voorkomen.

Gelijke kansen in een inclusieve samenleving bevorderen

Laaggeletterdheid

In 2023 is het regioplan basisvaardigheden 'de kracht van basisvaardigheden' vastgesteld. Op basis daarvan werken we aan een lokaal plan basisvaardigheden.

Sportakkoord 2023

De invloed van sport, spelen en bewegen vergroot de impact op de maatschappelijke opgaven. In het Ermelose Sportakkoord 2023 komt de relatie tussen sport en bewegen en het Sociaal Domein sterk terug. Ons sportbedrijf houdt met haar activiteiten aanbod rekening met onze maatschappelijke opgaven. We stimuleren en ondersteunen sportverenigingen om hun sportaanbod uit te blijven voeren en te laten aansluiten bij de behoeften van de bewoners. De buitenruimte richten we in, zodat hij aansluit bij de wensen van de bewoners. We zijn gestart met pleinprogrammering en betrekken de bewoners actief bij herinrichting opgaven van de speelruimten. Op meerdere speelplekken zijn speeltoestellen vervangen nadat input is opgehaald bij de buurtbewoners.

Sportcentrum Zanderij

Het jaar 2023 stond in het teken van het bouwen van Sportcentrum Zanderij tot het moment van de oplevering van het gebouw in december.

In juli en oktober hebben we de raad geïnformeerd over de voortgang en de voorspoedige planning. In oktober is de uitvoering van het buitenterrein gestart, de uitvoering loopt door tot in 2024. De laatste maanden van 2023 waren uitdagend voor het sportcentrum, met knelpunten met betrekking tot watervoorziening (Vitens) en elektra aansluiting (Liander). Deze werden tijdig opgelost. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van het gebruik van grondwater. Op het buitenterrein is de waterberging (wadi) verplaatst en heeft een grotere afstand tot de vuilstortplaats. De duizendknoop zal binnen de hekken van het Sportcentrum Zanderij worden bestreden. Een grootschaligere aanpak, inclusief de vuilnisstort, wordt meegenomen in de totale gemeentelijke bestrijding van de duizendknoop.

Het project ondervond knelpunten met betrekking tot de prijs en levering van producten. De financiële vertaling van deze knelpunten kon grotendeels worden opgelost. Gesprekken met bouwpartners/leveranciers over enkele kostenstijgingen door exorbitante prijsstijgingen zijn nog niet afgerond en lopen door naar het eerste kwartaal van 2024. In 2023 zijn diverse rondleidingen gehouden om de voortgang van de bouw te tonen aan gebruikers, verenigingen, raadsleden, collegeleden en medewerkers van Interactie. Voor de opening heeft Interactie in nauw overleg met de gemeente een communicatiekalender/draaiboek opgesteld.

Perspectief op (on)betaald werk

Wat hebben we gedaan

Vergroten van bestaanszekerheid

Minder inwoners met problematische schulden

Welzijn Ermelo constateerde een stijging van het aantal vroegsignaleringsmeldingen over betalingsachterstanden bij vaste lasten en kon in een vroegtijdig stadium hulp bieden aan inwoners die (nog) niet uit zichzelf om hulp hadden gevraagd. De gemeentewebsite is verbeterd met een specifieke tegel voor Geldzorgen of een laag inkomen, wat de toegankelijkheid van regelingen en voorzieningen vergroot.

De continuïteit van professionele schuldhulpverlening is verzekerd door een verlenging van de raamovereenkomst met de gemeentelijke schuldhulpverlener en een tweejarige verlenging van de samenwerking met de Nederlandse Schuldhulprouwe (Geldfit.nl). Nadat de inwoner via Geldfit of Geldfit/zakelijk een test heeft gedaan wordt een advies gegeven en ondersteuning aangeboden of doorverwezen naar het Steunpunt Financiën van Welzijn Ermelo. We hebben een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met de Kredietbank Nederland. De Kredietbank verstrekt in het kader van de schulddienstverlening saneringskredieten aan inwoners van de gemeente, met een borgstelling van de gemeente. Als gevolg van een wetwijziging werd de aflostermijn voor wettelijke- en minnelijke schuldsaneringstrajecten gehalveerd, van 36 maanden naar 18 maanden.

De beleidsregels Participatiewet 2023 zijn vastgesteld voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, waardoor de rechtmatigheid, uniformiteit en duidelijkheid met betrekking tot bijzondere bijstand zijn verbeterd. We zijn een pilot gestart voor het ambtshalve toekennen van de Individuele Inkomensvoorslag (IIT), gericht op bijstandsgerechtigden die vorig jaar de IIT ontvingen. Zij hoeven geen aanvraag meer in te dienen, de toekenning wordt vanaf 1 januari 2024 ambtshalve verstrekt. Daarnaast zijn de landelijke regels omtrent inkomstenvrijlating versoepeld voor personen met loonkostensubsidie gedurende een bepaalde periode en een versoepeling van de kostendelersnorm voor personen tot 27 jaar, als onderdeel van het Breed offensief. Beide aanpassingen zijn doorgevoerd in de uitvoering.

Minder huishoudens leven onder 120% van de bijstandsnorm

Steeds meer inwoners maken gebruik van De VoorzieningenWijzer, een belangrijk instrument in de aanpak van het armoedevraagstuk. Dit levert bij inwoners geld op en zorgt voor mentale rust. De subsidieregeling "energiebesparende maatregelen" is verlengd voor inwoners met een hoge energierekening en een inkomen tot 150% van de bijstandsnorm. De regeling is uitgebreid met de mogelijkheid om naast een koelkast een energiezuinige wasmachine aan te schaffen als de oude apparaten 10 jaar of ouder zijn. Daarmee proberen we het aantal huishoudens en werkenden dat onder het sociaal minimum leeft zo laag mogelijk te houden.

Om tegemoet te komen aan de zorgen rondom de privacy van de cliënten van de Voedselbank is de uitgifte van de voedselpakketten verplaatst naar sporthal Triade in Ermelo-Oost.

In het vierde kwartaal van 2023 zijn de voorbereidingen getroffen om een minima effect rapportage (MER) te laten uitvoeren. De uitkomsten verwachten we medio 2024.

Intergenerationele armoede wordt vaker doorbroken

Stichting Leergeld heeft als missie het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen en kansen aan kinderen en jongeren tot 18 jaar om deel te kunnen nemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Het aantal geholpen kinderen en het aantal verstrekkingen groeit. Dit betekent tegelijkertijd dat de gemeentelijke lasten toenemen.

Werkzoekenden doen naar vermogen mee in de samenleving

In 2023 hebben we verder gewerkt aan het partnerschap met de Inclusief Groep (IG). Er is een intensievere samenwerking gerealiseerd tussen de trajectconsulenten van IG en de klantmanagers van MIZ. Hierdoor hebben we het aantal no-shows bij re-integratietrajecten drastisch kunnen verlagen. Wel signaleren we dat onze doelgroep steeds complexer wordt. De mensen die kunnen werken zijn inmiddels aan het werk. De overblijvende groep heeft aanzienlijk meer ondersteuning nodig.

Ondersteuning aan werkzoekenden biedt perspectief op (on)betaald werk

De Wet Uitvoeren Breed offensief

Naar aanleiding van de wet Uitvoeren breed offensief is de Integrale verordening Sociaal Domein Ermelo, Harderwijk en Zeewolde geactualiseerd, waarmee een breed ondersteuningsaanbod op maat, zoals loonkostensubsidie, jobcoaching, werkbegeleiding, vervoer en andere voorzieningen, wettelijk is vastgelegd.

Uitvoering wet Inburgering

In het tweede uitvoeringsjaar van de nieuwe Wet Inburgering heeft de verdere dienstverlening aan Ermelose inburgeraars een ontwikkeling doorgemaakt. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de wettelijke taken is door de EHZ-gemeenten toevertrouwd aan Meerinzicht. Regionaal hebben de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde, Putten, Elburg en Nunspeet in gezamenlijkheid de taallessen ingekocht voor de drie leerroutes: de onderwijsroute, de B1-route of Z-route (zelfredzaamheidsroute).

Het tweede uitvoeringsjaar van de nieuwe Wet Inburgering werd gekenmerkt door uitdagingen van een krappe arbeidsmarkt. Dit leidde tot wachtlijsten voor taallessen, vooral voor de B1-route. Om dit op te lossen, werd in 2023 afgeweken van het reguliere inkoopbeleid en een enkelvoudige onderhandse aanbesteding aan een alternatieve taalaanbieder toegekend. Dit heeft de wachtlijsten effectief opgelost.

Voor de Z-route is in 2023 in samenwerking met lokale partners een menukaart en

activiteitenkalender opgesteld om inburgeraars 800 participatie-uren te laten verrichten. Het Thuis in Ermelo-project, georganiseerd door Welzijn Ermelo en het Diaconaal Platform, biedt maatjes en fietslessen. Vluchtelingenwerk biedt maatschappelijke begeleiding en trainingen om schulden te voorkomen. De Bibliotheek Noordwest Veluwe zet het Taalcafé en vrijwillige taalverhoging voort en in samenwerking met wijkbeheerders van Uwoon is uitgewisseld en verkend hoe integratie vragen vanuit leefbaarheid opgepakt kunnen worden.

Zelfstandig thuis

Wat hebben we gedaan

Gezonde en veilige woonomgeving voor iedereen met passend woningaanbod voor alle inwoners
Belangrijkste richting waar in 2023 activiteiten en inspanningen op verricht zijn:

- Versterking en samenhang voorliggende voorzieningen
- Beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis
- Voorlichting en advies vanuit een breder perspectief aan ouderen en mantelzorgers.

Een herstelgerichte GGZ keten

In 2023 versnelde de beweging van een behandelgerichte GGZ-keten naar een herstelgerichte aanpak in Ermelo. De pilot GEM (ecosysteem mentale gezondheid) met een poh'er GGZ en sociaal werker werd geïntensiverd en er startte een dependance van Praktijkhuis Ixta Noa in de inloop van Welzijn Ermelo waarmee herstelgerichte expertise in Ermelo werd verankerd.

Flexibel wonen en tijdelijk wonen

De druk op de woningmarkt zette de dak- en thuislozenopvang extra onder druk. Tijdelijke woonplekken zijn binnen de gemeente heel beperkt vanwege regelgeving. Dat maakt de behoefte aan flex- of tijdelijke woonplekken in de gemeenten steeds nijpender en daarom zijn we op zoek naar pragmatische oplossingen voor flexibel of tijdelijk wonen, vooral voor gezinnen of huishoudens die dakloos dreigen te worden.

Samenwerking Medisch domein en Sociaal Domein: 'Samenredzame Gemeenschappen'

Onder de noemer 'samenredzame gemeenschappen' streven we naar een antwoord op ouderenzorg uitdagingen, gestart door verplegings- en verzorgingsorganisaties op de Noord-Veluwe. De gemeenten en welzijnsorganisaties zijn nu vaste partners aan tafel. De relaties met ziekenhuizen, huisartsen en anderen worden steeds beter afgestemd, maar het overbruggen van financiële schotten blijft een uitdaging, met name die binnen de Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet en Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De netwerksamenwerking van Gezond Veluwe biedt structureel cursussen 'Samen dementievriendelijk' aan en pakt lokale samenwerkingen op, waaronder die van de aanpak dementie. Dat vormt een basis om met elkaar na te denken over een 'geheugen punt' in Ermelo, het beter benutten van elkaars inloop functies of een gemeenschappelijke deskundigheidsbevordering aan vrijwilligers te ontwikkelen.

Integrale benadering Sociaal Domein, veiligheid en wonen

Het belang van een integrale aanpak voor wonen, welzijn, zorg en de leefbaarheid wordt steeds meer gezien en geagendeerd. Uitwisseling en samenwerking worden vaker en in samenhang opgepakt.

Inwoners wonen naar tevredenheid zelfstandig thuis, versterking voorliggende ondersteuning

Belangrijk binnen de transformatie van het Sociaal Domein is het versterken van de lichte ondersteuning, aangezien er op termijn onvoldoende personeel beschikbaar is voor specialistische of maatwerkgerichte hulp. Daarom zijn we gestart om de lange termijn houdbaarheid van het totaal aanbod van de algemene en maatwerkvoorzieningen van de Wmo ondersteuning tegen het licht te houden.

Samenkracht versterken: van pilot naar visie

In 2022 en 2023 is er gewerkt aan de 'Pilot Multi Probleem Huishouden Aanpak', vanuit het breed sociaal team overleg. We beoogden om een werkwijze te ontwikkelen om moeilijk te doorbreken problematiek op te pakken, door concreet aan de slag te gaan met casuïstiek. De naam veranderde in de pilot 'Samenkracht' en de visie Samenkracht. Dit doet meer recht aan een gedeelde visie en het perspectief van het gezin. Het doel was om vooral in te zetten dat het gezin 'aan het stuur' zit, het plan kan begrijpen, er achter staat en op termijn zelf de regie kan behouden. De ontwikkeling van de pilot en de inhoud van de ontwikkeling Toekomsttuin - vanuit de Hervormingsagenda Kind en Gezinsbescherming - en ontwikkelingen op het gebied van toegang zijn op elkaar aangehaakt en versterken elkaar.

Inwoners hebben regie over hun eigen leven en kunnen op een gezonde manier oud worden *Ouderenadvies en Mantelzorgondersteuning*

In 2023 is het ouderenadvies in Ermelo uitgebreid en de relatie met mantelzorgers versterkt. Het ouderenadvies en het steunpunt mantelzorgondersteuning is aan elkaar gekoppeld. Met het activiteitenaanbod en informatie en advies heeft Welzijn Ermelo een logische verbreding gemaakt om inwoners nog beter van advies te kunnen voorzien en tegelijkertijd meer relaties binnen het netwerk van een oudere of mantelzorger te bereiken. Er is een jaarlijkse kalender met een vraaggericht activiteitenprogramma ontwikkeld. Voorlichting en vooral het bereiken van een jongere doelgroep - de nieuwe oudere - is opgepakt, inclusief het verkennen van nieuwe technologieën.

Valpreventie

In 2023 is de opdrachtverlening voor de coördinatie van de ketenaanpak Valpreventie belegd en uitgewerkt. De samenwerking tussen InterActie, beweegloket, paramedische partners en welzijnspartners is binnen de ontwikkelingen rondom het Integraal Zorg Akkoord en Gezond en

Actief Leven Akkoord naar elkaar toegegroeid.

Welzijn op Recept

De voorbereiding van Welzijn op Recept is gestart als onderdeel van het Gezond en Actief Leven Akkoord. We willen deze ontwikkeling integreren en aansluiten op bestaande ontwikkelingen, waaronder 'Sociaal Team op recept' en het 'beweegloket', dat al langer bekend is bij de huisartsen. Er wordt niet alleen verwezen naar een 'recept', maar ook een terugkoppeling wat er met een recept gebeurt is. De aanpak omvat schuldhulp- en armoedepreventie en verwijzingen naar het financieel loket. Gezien budgettaire beperkingen zal de pilot Welzijn op Recept voorlopig kleinschalig starten, beginnend in één gezondheidscentrum in Ermelo.

Inwoners met een ondersteuningsvraag worden tijdig, passend en nabij ondersteund zodat zij (zo lang mogelijk) zelfredzaam zijn

In 2023:

- Is een nieuwe vervoerder gestart voor het regiovervoer, waarbij ongebruikte regiotaxipassen zijn stopgezet en het klantenbestand is opgeschoond.
- Zijn de tarieven voor maatwerkvoorzieningen van de Wmo geactualiseerd naar het prijspeil van 2023.
- Is bij Meerinzicht in 2023 een expertiseteam van klantmanagers Wmo gestart om een beter antwoord te bieden op ingewikkelde ondersteuningsvragen, door toenemende complexiteit van zorgvragen, vooral bij langdurige, complexe en domein overstijgende ondersteunings- en zorgvragen.
- Is de verstrekking van reguliere woonvoorzieningen, zoals trapliften en elektrische deuropeners, toegenomen wat leidt tot grillige uitgaven door incidentele grote woningaanpassingen en de invloed van ontwikkelingen zoals krapte op de woningmarkt, vergrijzing en langer thuis wonen.
- Is een nieuwe visie op toezicht in het Sociaal Domein opgesteld, die structuur en integratie biedt binnen Meerinzicht en de afzonderlijke gemeenten, en zorgt voor een juridische basis voor gestructureerde en effectieve uitvoering van toezicht conform wet- en regelgeving en landelijke ontwikkelingen.
- Is een werkwijze geïmplementeerd voor het regresrecht binnen de Wmo, waarmee de gemeente kosten kan terugvorderen die zijn gemaakt door toedoen van een derde partij, zoals bijvoorbeeld aanpassingen aan een huis na een aanrijding waarbij het slachtoffer in een rolstoel belandt.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Niet-sporters	%	2022	49,2	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	192,3	344,8	CBS - Participatiewet
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	184,8	194,5	CBS - Participatiewet
Clënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	770	710	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	3	6	CBS Jeugd
Werkloze jongeren	%	2022	2	1	CBS Jeugd
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2022	2,7	2,4	DUO/Ingrado
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2017	0	1,8	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	9	24	DUO/Ingrado
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	11,5	11,1	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	%	2022	0,2	0,3	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	1,8	1	CBS Jeugd

bron: waarstaatjegemeente.nl (5 maart 2024)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Leven in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- [GGD Noord- en Oost- Gelderland \(GGD NOG\)](#)
- [Meerinzicht \(MIZ\)](#)
- [Interactie](#)
- [Inclusief Groep N.V.](#)

Wat heeft het gekost

Budgetten		Meerjaren begroting 2023	Begrotings wijzigingen 2023	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2023	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	43.556.000	7.181.000	50.737.000	48.323.572	2.413.428
	baten	-7.159.000	-7.319.000	-14.478.000	-14.802.914	324.914
Saldo		36.397.000	-138.000	36.259.000	33.520.658	2.738.342

Investerings		Beschikbaar gesteld krediet t.m. 2023	Mutaties t.m. 2022	Mutaties 2023	Restant krediet
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	63.432.904	31.248.760	17.473.072	14.711.072
	baten	-4.731.096	-1.919.173	-2.423.505	-388.418
Saldo		58.701.808	29.329.587	15.049.567	14.322.654

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht: [Investeringsplan Programma Samen Leven in Ermelo](#)

Programma Samen Wonen in Ermelo

Technische verklaring over de opbouw van de teksten

Conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) verwijzen wij in de onderstaande verantwoording allereerst naar plannen zoals deze in de Meerjarenbegroting 2023 door de voorgaande raad zijn vastgesteld. Het betreft hier de vragen: Wat willen we bereiken? en wat gaan we daarvoor doen? Vervolgens rapporteren wij hetgeen wij hebben gedaan in 2023.

Wat willen we bereiken

We gaan de woningbouw versnellen

- De bouw van minstens 1.000 woningen tot 2030 waarvan de helft sociale woningbouw. Daarmee neemt het aantal woningen in Ermelo met 10% toe.
- De nieuwe woningen komen bij voorkeur in of zijn direct verbonden met de huidige bebouwde kom van Ermelo.
- De nieuwe woningen moeten zoveel mogelijk beschikbaar komen voor Ermeloërs.
- De nieuwe woningen worden duurzaam gebouwd.
- Na de realisatie van het sportcomplex op de Zanderij willen wij het vrijkomende terrein van Calluna benutten als locatie voor tijdelijk woningbouw, totdat het bedrijventerrein van Kerkdennen uitgefaseerd is en een integraal plan gemaakt kan worden voor het hele ontwikkelgebied.

Wat gaan we daarvoor doen

We gaan de woningbouw versnellen

- We gaan vaart maken door de komende vier jaar 'grootschalige' woningbouw voorrang te geven. Het afwegingskader, de puntentabel, zal hierop worden aangepast. Onder grootschalig wordt verstaan meer dan vijftig woningen.
- We gaan een plan maken om van Kerkdennen een woonwijk te maken.
- De gemeente voert een integraal en duurzaam woonbeleid uit.
- Om zoveel mogelijk nieuwe woningen aan Ermeloërs toe te kennen gaan we de mogelijkheden uit de Huisvestigingswet benutten. Daarmee komt minimaal 30% van de koopwoningen, met een verkoopwaarde tot aan de Nationale Hypotheek Garantie grens (€ 355.000,00 in het normjaar 2022), beschikbaar voor Ermeloërs.
- Na de sloop van zwembad en sporthal Calluna komt deze locatie beschikbaar voor tijdelijke woningen bedoeld voor starters.

Verkeer en Vervoer

Wat hebben we gedaan

In september 2023 is de raad akkoord gegaan met het uitvoeringsplan van de mobiliteitsvisie. Hiermee is een groot aantal projecten verankerd tot en met 2032.

De verbreding van de fietspaden in de buitengebieden is in 2023 nagenoeg voltooid. Het weer speelde parten waardoor het restant begin 2024 opgepakt wordt zodat alles is afgerond.

Een aantal grote projecten is in voorbereiding (met de verschillende participanten) om tot uitvoeringsplannen te komen. Dit zijn de Oude Telgterweg (deel tussen spoor en Vollenbeekweg) en het fietspad Zeeweg-Schaapsdijk. Ook de regiodeal met een koppeling tussen mobiliteit, duurzaamheid en recreatie is gestart.

De wegenlegger is door de provincie goedgekeurd.

Door een tekort aan personeel zijn de spitstreinen in december 2022 uit de spits gehaald. Door de lobby in de regio en de verbeterpunten die Prorail ziet aan de spoorwegovergangen zijn de spitstreinen en een intercystop in Harderwijk weer in beeld. Het onderzoek dat Ermelo met Nijkerk en Prorail doet naar de veiligheid van de overgangen past in dat beeld.

Inmiddels is circa 95% van de verlichting in de openbare ruimte in Ermelo omgezet naar led-verlichting.

Tot slot is er in 2023 invulling gegeven aan de taakstelling uit 2021 die in 2023 gerealiseerd moest worden. Hiervoor zijn de gelden die via meldingen en vergunningverlening kabels en leidingen binnenkomen, eenmalig met € 70.000,00 verhoogd.

Ruimtelijke Ontwikkeling

Wat hebben we gedaan

In Ermelo is de afgelopen jaren een flink aantal ruimtelijke plannen opgestart, die zich allemaal in een verschillende fase bevinden. Voor de belangrijkste ontwikkelingen hebben we hieronder weergegeven wat hiermee in 2023 is gebeurd. Daarnaast wordt er, vaak op initiatief van de gemeente, gewerkt aan visievorming voor verschillende gebieden in Ermelo. Dit is vaak een proces dat langere tijd beslaat en waarvoor in 2023 ook stappen zijn gezet. Tot slot is in 2023 flink ingezet op de verdere implementatie van de Omgevingswet, vanwege de inwerkingtreding per 1 januari 2024.

Ruimtelijke plannen

Markt 2.0

Op basis van eerdere opmerkingen van de gemeenteraad is een nieuw inrichtingsplan opgesteld, waarbij de verschillende thema's zoals parkeren, groen, klimaatadaptatie, routing verder zijn uitgewerkt. Hierbij is rekening gehouden met de wensen en eisen van verschillende betrokkenen. Tevens is de bijbehorende kostenraming opgesteld.

De raad heeft op 8 november 2023 tijdens de bespreking enkele kanttekeningen geplaatst waarmee het plan is aangehouden. Daarnaast heeft de raad via een motie opdracht gegeven aan het college om in gesprek te gaan met de direct betrokkenen (Plus Vastgoed en Borghese/Aldi) om te onderzoeken hoe ver partijen naar elkaar toe kunnen bewegen. Dit gesprek heeft op 21 november 2023 plaatsgevonden waarbij o.a. het uitgangspunt van 360 parkeerplaatsen is bijgesteld tot minimaal 338 parkeerplaatsen (conform het bestemmingsplan). Vervolgens is het inrichtingsplan met het nieuwe uitgangspunt geoptimaliseerd. Ook het belang van de standplaatshouders is op verzoek van de raad verwerkt in dit plan.

Veldwijk

Het voormalig landgoed Veldwijk waar de zorginstelling van Ggz-Centraal is gevestigd wordt de komende jaren herontwikkeld. Het gedeelte waar het zorgpark vorm krijgt en waar de cliënten van Ggz-Centraal verblijven, is volop in ontwikkeling. Er is in 2023 gestart met de aanleg van het openbaar gebied (wegen, groen, riolering etc.) door Ggz-Centraal in nauw overleg met de gemeente. Na afronding wordt dit door de gemeente overgenomen.

Ook hebben de plannen voor het gebied tussen de Klinkertlaan, Oude Nijkerkerweg en Horsterweg (deelgebied A) verder vorm gekregen. Er is een uitwerking van het Masterplan Veldwijk gemaakt in de vorm van een stedenbouwkundig plan. Dit is door de raad vastgesteld. Dit stedenbouwkundig plan is uitgewerkt in een ontwerpbestemmingsplan en dat plan is ter inzage gelegd. Daarnaast is er een plan gemaakt voor de beeldkwaliteit van het gebied.

Voormalige Calluna-terrein en Wethouder Balverszaal

Er is onderzoek gedaan naar de huisvesting van onderwijs en woningbouw in geheel Ermelo Zuid-West. Het college heeft in juli 2023 een PID vastgesteld, waarin opdracht is gegeven om een programmatische verkenning uit te voeren naar de locaties Calluna, Wethouder Balverszaal, Pretoriusplein en Kerkdennen. Samen met een extern stedenbouwkundig bureau zijn er tekeningen gemaakt en is er een adviesrapport opgesteld, waarin meerdere scenario's zijn beschreven en afgewogen. In deze verkenning is ook de motie van de raad over de Wethouder Balverszaal meegenomen. De verkenning heeft geresulteerd in een voorkeursscenario dat nader wordt uitgewerkt. Het voorkeursscenario geeft richting aan waar onderwijs en wonen kan komen en borgt de onderlinge samenhang.

De Enk

De Enk bestaat uit meerdere deelprojecten. Eén van die deelprojecten wordt gerealiseerd door initiatiefnemer Fontes B.V. De bouw voor het deelproject is in 2023 verder gevorderd en in afrondende fase.

Het andere deelproject is geïnitieerd door de franchisenemer van de Hema. Dit is een complex project waar meerdere partijen bij betrokken zijn. Denk onder andere aan Fontes B.V. zelf, de Hema, de supermarkt exploitant (Jumbo) en nog een derde partij. De gemeente heeft zich aanzienlijk ingespannen om de vergunningen van dit project op te starten. Hiertoe hebben gesprekken plaatsgevonden met alle partijen om op hoofdlijnen overeenstemming te bereiken. Dit is bereikt in juni 2023. Verdere planontwikkeling ligt bij de initiatiefnemer.

Hart van Horst

Er is gewerkt aan de stedenbouwkundige uitwerking van dit gebied. Gedurende het participatieproces is gebleken dat de aanvankelijke omstandigheden veranderd zijn. Hierdoor is de kans groot dat de stedenbouwkundige uitwerking niet uitvoerbaar is. Daarom is op basis van verkennende gesprekken met stakeholders en grondeigenaren gewerkt aan stedenbouwkundige uitwerking die wel uitvoerbaar is. Met een discussienota is een aantal scenario's aan de raad voorgelegd. De raad heeft aangegeven, behoudens de opmerkingen en vragen, in te kunnen stemmen met scenario 1. Hierbij worden 62 woningen gerealiseerd in Hart van Horst en worden het veehandelsbedrijf en de materieelopslag met woning verplaatst.

(Her)ontwikkeling Raadhuisplein

In 2023 is onderzocht of er voldoende draagvlak was om het Centrum voor Jeugd en Gezin te huisvesten in de plint van het nog te realiseren gebouw. Vervolgens zijn de voorbereidingen gestart voor het uitzetten van een tender, waarmee wordt gestart met het proces richting ontwikkeling en verkoop van de panden en grond. Tijdens de voorbereidingen van de Tender bleek dat de taxatiewaarde afweek van de boekwaarde. Daarom heeft het college besloten om een aantal belangrijke door de raad geformuleerde uitgangspunten opnieuw voor te leggen aan de raad via een discussienota.

De Boskamer

Er is in 2023 gewerkt aan de voorbereiding van de sanering. Hiervoor is een nader onderzoek Flora en Fauna uitgevoerd en is ontheffing Wet natuurbescherming bij de provincie aangevraagd. De bodemonderzoeken zijn afgerond, de provincie heeft het plan van aanpak goedgekeurd. De uitvoering van de bodemsanering kan opstarten nadat de ontheffing Wet natuurbescherming door de provincie is afgegeven. De verwachting is dat dit minstens een jaar duurt. Om het risico op asbestbrand op de gemeentelijke percelen uit te sluiten en om de sociale veiligheid in het gebied te verbeteren is eind 2023 gestart met de voorbereiding van de uitvoering van het verwijderen van de asbest dakplaten en de (gedeeltelijke) sloop van de gemeentelijke opstallen.

Nationaal Hippisch Centrum

Voor het KNHS zijn in 2023 werkzaamheden uitgevoerd m.b.t. het opstellen en het in procedure brengen van een nieuw bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan is in september 2023 onherroepelijk geworden waardoor de meeste lopende zaken zijn afgerond. In het verlengde van het nieuwe bestemmingsplan zijn in december ook de vergunningen verleend die het KNHS op basis van het bestemmingsplan heeft aangevraagd.

Ruimtelijke visieontwikkeling

Zoekzones grootschalige woningbouw

Er is een onderzoeksrapport opgeleverd waarin mogelijke locaties voor woningbouw zijn beschreven. Op basis van deze resultaten is er in maart 2023 verdiepend onderzoek gestart naar enkele zones. Dit verdiepende onderzoek is eind 2023 afgerond en de resultaten zijn gepresenteerd aan de gemeenteraad.

Gebiedsvisie Buitengebied-Oost

De buurtvereniging Speuld neemt het voortouw in de ontwikkeling van de gebiedsvisie. Het is een bottom-up project wat betekent dat het eigenaarschap van dit project in het gebied zelf ligt, bij een werkgroep. De gemeente faciliteert de werkgroep in de procesbegeleiding. Er is een structuur opgezet waarbij er frequent overleg is tussen de gemeente en de werkgroep. Voor dit proces hebben we een subsidieaanvraag gedaan bij de provincie Gelderland. Deze aanvraag is gehonoreerd, wat meer zekerheid geeft in het vervolgproces.

Gebiedsvisie GEUS (Gardereren - Elspeet - Uddel - Speuld)

De gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Nunspeet en Ermelo, Veluwe op 1, het waterschap Vallei en Veluwe en de provincie Gelderland willen gebiedsgericht samenwerken aan een visie en plan op hoofdlijnen voor een leefbaar en vitaal GEUS-gebied. Om te komen tot deze gebiedsgerichte samenwerking hebben de partijen in het 2e kwartaal van 2023 een startnotitie vastgesteld en een intentieovereenkomst getekend. Het proces om te komen tot de visie is bottom-up georganiseerd. Er zijn werkgroepen samengesteld waarin bewoners en belanghebbenden vanuit het gebied aan verschillende thema's hebben gewerkt. Eind 2023 is gestart met de integratie van de verschillende deelonderwerpen om zo te komen tot een gedragen visie. Tevens is er in het kader van LEADER (Europese subsidie gericht op versterking van het landelijke gebied) in het 1e kwartaal 2023 een gezamenlijke aanvraag ingediend bij de provincie. Deze aanvraag is toegekend.

Visie Zandkamp

Uit verschillende (locatie)onderzoeken is gebleken dat de Zandkamp een geschikte locatie is voor de mogelijke totstandkoming van een nieuwe gemeentewerf. De huidige gemeentewerf voldoet niet meer aan landelijke eisen en bevindt zich op het industrieterrein Kerkdennen. In november 2023 zijn inwoners rondom de Zandkamp geïnformeerd over de mogelijke verhuizing van de gemeentewerf. Daarnaast hebben zij input gegeven over de schetsontwerpen, waarop deze zijn aangepast.

Specifieke beleidsonderwerpen

Omgevingswet

Ter voorbereiding op de ingangsdatum van 1 januari 2024 zijn verschillende activiteiten uitgevoerd:

- De gemeente is aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
- Er is een nieuw VTH (Vergunningen Toezicht Handhaving)-zaaksysteem aangeschaft waarmee vergunningen worden verleend.
- De benodigde software is aangeschaft om het (tijdelijk) omgevingsplan te kunnen wijzigen en om vragenbomen (toepasbare regels) te kunnen maken.
- De Legesverordening 2024 is Omgevingswet proof gemaakt.
- De gemeentelijke website is Omgevingswet proof gemaakt.
- Er is een omgevingstafel ingericht om het voorbereiden van vergunningaanvragen te stroomlijnen en integraal voor te bereiden.
- Er is geïnvesteerd in het scholen en opleiden van onze medewerkers.
- Er is gewerkt aan de pilot omgevingsplan voor het centrum Ermelo en de verblijfsterreinen. Op 1 januari 2022 moet de gemeente beschikken over een nieuw omgevingsplan voor de hele gemeente. Er is ook voorbereidend werk gedaan voor de aanpassing van de bruidsschat die onderdeel is van het (tijdelijk) omgevingsplan.
- De Omgevingswet kent verschillende procedures. Om duidelijk te maken welke procedure in welke situatie geldt, is een start gemaakt met het opstellen van de leidraad 'Buitenplans afwijken'.
- Er is een start gemaakt met twee programma's: recreatiegebieden in het buitengebied en de Visie buitengebied Oost.

Erfgoed

De gemeentelijke subsidieregeling voor onderhoud en restauratie aan gemeentelijke monumenten is geactualiseerd en beter kenbaar gemaakt. Dit heeft geleid tot een sterke toename van het aantal aanvragen waardoor het beschikbare budget in zijn geheel is besteed.

We hebben hiermee bijgedragen aan het behoud en de herbestemming van meerdere gemeentelijke monumenten. De restauratie van de muziektent, een gemeentelijk monument in eigendom van de gemeente, is in 2023 afgerond.

Nota grondbeleid

Het instrumentarium uit de nota grondbeleid is toegepast bij grondtransacties gedurende het jaar en bij het bepalen van de gewenste regierol van de gemeente in ruimtelijke projecten zoals de nieuwe gemeentewerf en de herontwikkeling van het Raadhuisplein.

Vitale Vakantieparken

Cluster Horst

In 2023 is gewerkt aan de verdere transformatie van recreatiecluster Horst naar wonen. Van de veertien recreatieparken hebben er nu elf een woonbestemming gekregen. Voor twee parken is in december 2023 een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. Het laatste park wenst de recreatieve functie te behouden. Hiermee is de transformatie van dit cluster grotendeels afgerond.

Omgevingsplan recreatieterreinen

Er is gewerkt aan het opstellen van een plan met flexibele regels voor alle recreatieterreinen. De conceptregels zijn gedeeld met de betrokkenen en er is input door hen geleverd.

Horsterhoeve

Voor het recreatiepark De Horsterhoeve, dat transformeert naar een woonwijk met circa 265 woningen, is een bestemmingsplan opgesteld. Dit plan is op 6 december 2023 ter inzage gelegd.

Beleid recreatieparken buitengebied

In december 2023 is beleid vastgesteld voor circa 28 recreatieterreinen in het buitengebied. Dit beleid biedt kaders en randvoorwaarden voor een transformatie naar andere functies, waaronder wonen.

Uitvoeringsstrategie Tonsel

Voor het recreatiecluster Tonsel is verder gewerkt aan een plan voor het verbeteren van de (landschappelijke) kwaliteit in het gebied. Aan een ecologisch bureau is de opdracht verstrekt om een visieschets te maken met concrete maatregelen op het gebied van landschap en deels infrastructuur.

Kwaliteit Openbare Ruimte

Wat hebben we gedaan

Sport, spelen en bewegen

De invloed van sport, spelen en bewegen binnen het Sociale Domein wordt alsmaar groter. Door meer integraal samen te werken op de verschillende beleidsterreinen vergroten we de impact op de maatschappelijke opgaven. De buitenruimte richten we in, zodat hij aansluit bij de wensen van de bewoners. We zijn gestart met pleinprogrammering en betrekken de bewoners actief bij herinrichtingsopgaven van de speelruimten. Op meerdere speelplekken zijn speeltoestellen vervangen nadat input is opgehaald bij de buurtbewoners. Bovengenoemde ontwikkelingen vanuit het sociaal domein, de behoefte aan een aantrekkelijk ingerichte buitenruimte en het laten aansluiten van de verschillende speelbehoeften vormen de basis van het toekomstige speelbeleid dat nu in ontwikkeling is en waar een start mee is gemaakt in 2023.

Openbaar groen

Er is een nieuw bestek omgevingsbeheer opgesteld voor de reguliere werkzaamheden van het onderhoud openbare ruimte door Team Wijkservice en Inclusiefgroep.

Jaarlijks wordt een deel van de bomen in Ermelo gecontroleerd op boomveiligheid. De snoeiwerkzaamheden uit de boomveiligheidscontrole (BVC) uit 2022 zijn begin 2023 uitgevoerd. Uit o.a. de BVC 2022 en de jaarlijkse geïnspecteerde bomen bleek de noodzaak tot kap van zo'n 130 dode en slechte bomen en is uitgevoerd. Bij de vele Amerikaanse eiken in Ermelo Noord is boomonderhoud naar voren gehaald. Ook is onderhoudssnoei gepleegd aan de monumentale beukenlaan aan de Chevallierlaan. Het kap- en snoeionderhoud aan bomen wordt op basis van een raambestek uitgevoerd.

In 2022 is gestart met de renovatie van de Groenzone Zuid, hier zijn in 2023 nog eens 18 bomen geplant, ook werd nieuw gazon en kruidenmengsel ingezaaid en zijn er planten en struiken aangeplant. Bij 41 bestaande bomen is groeiplaatsverbetering toegepast. Vanuit beheer zijn verspreid door Ermelo in 2023 nog eens 115 bomen geplant.

Ter voorbereiding op de invulling van de taakstelling is een kwaliteitsinspectie van het openbaar groen uitgevoerd. Hieruit blijkt dat een groot deel van het groenareaal in voldoende tot goede staat is.

Bos en Heide

In 2023 is de langetermijnvisie heideterreinen voorgelegd voor politieke besluitvorming. De eerste beeldvormende tafels hebben in 2023 plaatsgevonden. In 2024 gaat de besluitvorming verder.

Er is een nieuwe begrazingsovereenkomst voor de Ermelosche heide aanbesteed, deze is weer gegund aan Stichting Schapedrift. Het hiervoor benodigde budget is in de begroting opgenomen. Samen met de Veiligheidsregio zijn we volop aan de slag gegaan met een aantal sporen qua brandveiligheid bij natuurbranden. We werken buiten aan het realiseren van

brandcompartimenten door gericht te dunnen. Daarnaast zijn we aangesloten bij de regionale projectgroep van grotere terreinbeherende organisaties om in kaart te brengen welke routes in onze natuurgebieden bereikbaar zijn in geval van een natuurbrand. Er is een provinciale subsidie aanvraag voorbereid, ingediend en toegekend voor bosrevitalisatie. Uitvoering hiervan start in 2024. Ook is samen met de provincie Gelderland en Geldersch Landschap een Landschaps Ecologische Systeem Analyse (LESA) opgesteld voor de Leemputten en vertaald naar uitvoeringsmaatregelen. Deze LESA brengt in kaart hoe de hydrologische en bodemprocessen in het gebied lopen en hoe deze geoptimaliseerd kunnen worden. De grafheuvels op de Groevenbeekse heide hebben een grote herstelronde gehad.

Begraafplaats

Beheer

Naast het reguliere onderhoud van de begraafplaats, zoals het onkruidvrij houden en onderhoud van de grafmonumenten, zijn in 2023 diverse groenvakken gerenoveerd. De renovatie bestond uit het verwijderen van de oude beplanting, het aanbrengen van nieuwe grond en beplanting.

Capaciteit

In 2023 zijn 95 algemene graven geruimd en zijn twee verzamelgrafkelders aangelegd, daarmee is een start gemaakt met de begraafcyclus. De administratieve voorbereiding van de tweede serie ruimingen, ongeveer 250 graven, is uitgevoerd. Gestart is met de voorbereiding van de uitbreiding van de capaciteit met ruim 1.100 graven door een ontwerpplan te laten maken inclusief kostenraming, bomeninventarisatie, bomenbalans en natuurtoets en de extra beheer- en onderhoudskosten te laten berekenen.

Wonen

Wat hebben we gedaan

Doorvertaling rijksbeleid

We hebben uitvoering gegeven aan nieuwe nationale wet- en regelgeving. Er is een meldpunt ingericht in het kader van de Wet goed verhuurderschap. Ook hebben we de nieuwe mogelijkheden binnen de aangepaste Huisvestingswet in kaart gebracht. Een deel van de aangekondigde wetswijzigingen is uitgesteld, mede vanwege de demissionaire status van het Kabinet.

Woondeal

We hebben uitvoering gegeven aan de regionale woondeal die op 8 maart 2023 is ondertekend. In 2023 zijn er meer dan 200 nieuwe woningen gerealiseerd door nieuwbouw en transformatie van recreatie naar wonen. Het merendeel hiervan is gerealiseerd binnen de projecten De Hooge Riet en Cluster Horst. Er is tevens ingezet op het versnellen van de planvorming binnen grootschalige projecten die onderdeel uitmaken van de regionale woondeal, waaronder Veldwijk A en De Horsterhoeve

Lokaal woonbeleid

We hebben uitvoering gegeven aan het beleid afweging woningbouwplannen door twee keer in het jaar een afwegingsronde te laten plaatsvinden. De geactualiseerde verordening en beleidsnotitie sociale woningbouw zijn toegepast op nieuwe woningbouwinitiatieven. De wijzigingen, waaronder de nieuwe sociale kooprijzen, zijn actief gecommuniceerd naar de bekende initiatiefnemers.

Huisvestingsverordening

In 2023 is er in regionaal verband gewerkt aan het opstellen van een nieuwe huisvestingsverordening. Er is een start gemaakt met het in kaart brengen van nieuwe mogelijkheden, actuele ontwikkelingen en potentiële verbeterpunten. Het proces heeft meer tijd in beslag genomen dan aanvankelijk werd gedacht en wordt in 2024 verder uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een eenmalige verlenging van de bestaande huisvestingsverordening.

Prestatieafspraken woningcorporaties

Samen met UWON en huurdersorganisatie De Groene Draad zijn de jaarafspraken 2022-2023 in het 2e kwartaal van 2023 geëvalueerd. In het 4e kwartaal van 2023 zijn vervolgens nieuwe jaarafspraken vastgesteld waar in 2024 en 2025 uitvoering aan wordt gegeven. De jaarafspraken zijn opgesteld op basis van uitgangspunten uit eerder vastgesteld beleid.

Tijdelijke huisvesting

Er is samen met de regiogemeenten in de Noord-Veluwe een onderzoeksopdracht geformuleerd om de mogelijkheden rondom flexwonen te verkennen. Deze verkenning is in het 4e kwartaal van 2023 gestart. Er is daarnaast met de raad gesproken over de mogelijkheden rondom het invoeren van beleid voor tijdelijke huisvesting in bestaande (bij)gebouwen. Dit wordt meegenomen bij het opstellen van nieuwe beleidsregels.

Woonzorgvisie

In 2023 is er nog geen start gemaakt met het opstellen van de woonzorgvisie. Dit is een gevolg van een tekort aan medewerkers met expertise op het gebied van wonen. Ook zijn er vanuit het Rijk nog geen kaders vastgesteld over de verplichte aandachtsgroepen die hierin moeten terugkomen.

Milieu

Riolering en waterzuivering

We hebben het regulier beheer en onderhoud overeenkomstig ons beheerplan Riolering uitgevoerd. Ook zijn er diverse investeringen uitgevoerd, zoals de renovatie van 2 hoofdgemalen, maatregelen op Veldzicht om wateroverlast in de toekomst te beperken en er is in samenwerking met Harderwijk en het waterschap een belangrijke transportleiding gerenoveerd. Op het gebied van planvorming zijn de volgende acties in gang gezet:

- Er is (in samenwerking met Harderwijk) een nieuwe beheersystematiek ingevoerd waardoor we ons rioolstelsel meer proactief op een risico-gestuurde manier gaan beheren en onderhouden.
- Er is een groot deel van het nieuwe Programma Water en Riolering geschreven. Dit programma wordt de opvolger van ons huidige beleidsplan Riolering (ZAP). Het daarbij behorende kostendekkingsplan is geactualiseerd. Op basis van dit kostendekkingsplan wordt de rioolheffing bepaald.
- In samenwerking met het waterschap, Harderwijk en Putten zijn we gestart met het proces om te komen tot een nieuw SSW (Systeemoverzicht stedelijk water). In het SSW wordt het gehele (afval)watersysteem hydraulisch doorgerekend. Doel is om meer grip te krijgen op het functioneren van ons systeem als onderbouwing voor kapitaalintensieve maatregelen.

Afvalbeleid

Op het gebied van afval zijn verschillende activiteiten uitgevoerd:

- De campagne 'jouw afval heeft toekomst' is in de regio Noord-Veluwe uitgevoerd.
- Er is een E-waste Race Noord-Veluwe uitgevoerd waar tien basisscholen de strijd met elkaar aan gingen om zoveel mogelijk oude elektronische apparaten in te zamelen.
- Er is een Textiel Race Noord-Veluwe geweest. Hierbij gingen tien basisscholen de strijd aan tegen oud/kapot textiel.
- Er is gewerkt aan de voorbereiding om toe te treden tot Fryslân Milieu. Het doel hiervan is het wegnemen van de kwetsbaarheid van de gemeenten en het realiseren van een duurzame efficiënte samenwerking. De raad is gevraagd om kennis te nemen van de toetreding en eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Sanering stortplaats Zanderij

Adviesbureau TAUW heeft een variantenstudie ten behoeve van de herinrichting van de voormalige stortplaats Zanderij uitgevoerd. Het uitgangspunt is het voorkomen van contact (wegnemen van risico's) met de aanwezige bodemverontreiniging, inclusief asbest. De raad heeft besloten om inrichtingsvariant 3 te realiseren: het plaatsen van een stevig hek in combinatie met het deels openstellen van het gebied om te wandelen.

Duurzaamheid

Windpark Horst en Telgt

In maart 2023 heeft Gedeputeerde Staten het voorkeursalternatief en het voorstel voor de lokale normen vastgesteld. Daarna is de formele plan- en vergunningenprocedure gestart. De mer is aangevuld en het financiële participatieplan is uitgewerkt door de initiatiefnemers in samenwerking met de overheden en klankbordgroep. Op basis van twee moties van de raad (15 februari en 9 maart) zijn er twee gesprekken gevoerd met de gedeputeerde van de provincie. De klankbordgroep is negen keer bij elkaar geweest, de themacommissie zes keer en er zijn twee bewonersbijeenkomsten geweest. Ook heeft er een gezamenlijk gesprek plaatsgevonden tussen de themacommissie en klankbordgroep.

In december 2023 zijn het ontwerp Provinciaal Inpassingsplan en de ontwerp vergunningen door provincie Gelderland ter inzage gelegd. Hierin is sprake van vijf windmolens plus twee windmolens onder voorwaarden. Daarnaast is de anterieure overeenkomst Windpark Horst en Telgt vastgesteld en ondertekend.

Toekomstbestendig Veldzicht

Er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de technische, juridische en organisatorische mogelijkheden van een op te richten Smart Energy Hub (SEH). Het doel van de SEH is om op een slimme manier elektriciteit met elkaar te delen door de elektriciteitsopwek, -opslag en -afgifte op elkaar af te stemmen. De bevindingen zijn gepresenteerd aan de ondernemers op 11 december 2023, waarna zij hebben besloten om een energiecoöperatie op te richten. Het is belangrijk dat de netbeheerders hiervoor een groepscontract mogelijk maken. Hiervoor werd op verschillende niveaus gelobbyd. De gemeente heeft advies ingewonnen om te verkennen of zij wil deelnemen aan de coöperatie. Voor het uitvoeren van de verschillende onderzoeken en het oprichten van parkmanagement door de bedrijvenkring Ermelo is er een subsidie door provincie Gelderland verstrekt. Voor het opzetten van parkmanagement en het uitvoeren van verschillende onderzoeken heeft bedrijvenkring Ermelo een subsidie toegekend gekregen van gemeente Ermelo.

Visie Duurzaamheid en uitvoeringsplan duurzaamheid & klimaatadaptatie

Op 10 mei 2023 heeft gemeenteraad Ermelo het PID herijking ambities en doelstellingen duurzaamheid en uitvoeringsprogramma duurzaamheid en klimaat vastgesteld. Daarna is gestart met de analysefase waarin bewoners, stakeholders en ambtenaren werden gevraagd om mee te denken. Op 25 mei 2023 is de gemeenteraad bijgepraat tijdens een diverse avond over de richting en mogelijke kaders van de visie Duurzaamheid. Op 21 november 2023 is het hoofdlijnen document door de raad vastgesteld. Hiermee zijn de kaders en de reikwijdte van de op te stellen visie bepaald. Daarna is gestart met de feitelijke uitwerking van de visie en uitvoeringsprogramma's klimaat.

Klimaat bewust handelen

In 2023 zijn drie keer themapagina's duurzaamheid geplaatst in het Ermelo's Weekblad. Daarnaast zijn de gemeentelijke kanalen ingezet voor informatie over duurzaam handelen. In de gemeente Ermelo heeft het hoogste aantal energie- en tuincoach-gesprekken van de Noord-Veluwe gehaald.

Duurzaamheidsloket

Sinds 1 maart 2023 vervult het Regionaal EnergieLoket (REL) de duurzaamheidsloket werkzaamheden in onze regio onder de naam Regionaal duurzaamheidsloket Noord-Veluwe. Er is een nieuwe telefonische helpdesk en een website in het leven geroepen waar bewoners terecht kunnen met hun vragen over het verduurzamen van hun huis en (woon)omgeving. De primaire toetsing van subsidieaanvragen klimaatadaptatie is eveneens bij het duurzaamheidsloket belegd.

Regionale energiestrategie (RES)

In mei 2023 is het voortgangsdokument RES Noord-Veluwe 2023 vastgesteld. Hierin wordt bekeken of we op koers liggen met het regionale bod voor 2030. Hoewel er flinke vooruitgang is geboekt, moeten we nog stappen zetten om de doelstelling van 0,53 TWh duurzaam opgewekte elektriciteit te realiseren. De netcongestie heeft op bestuurlijk en ambtelijk niveau de nodige inzet gevraagd gericht op de uitbreiding onderstation Harderwijk, bijdragen in het regio arrangement en de (tussentijdse) bevindingen congestiemanagementonderzoek van Liander en Tennet.

Wijk van de Toekomst

Er hebben verschillende activiteiten voor bewoners plaatsgevonden, zoals het delen van kennis tussen bewoners op de drie energiemarktplaatsen. Daarnaast zijn er twee cursussen georganiseerd om bewoners te ondersteunen bij de keuze van een juiste warmtepomp. Er zijn voor zowel isolatie als voor warmtepompen subsidies verstrekt, waarbij er een duidelijke toename is van het aantal mensen dat subsidie aanvraagt voor een warmtepomp.

Transitievisie warmte

De activiteiten in de Wijk van de Toekomst maken deel uit van de Transitievisiewarmte. Aanvullend zijn er 483 energieboxen met energiebesparende maatregelen verstrekt en 1.000 warmtescans van woningen gemaakt met een daaraan gekoppeld isolatieadvies. Ook heeft de gemeente in oktober 2023 een isolatieplan ingediend voor het isoleren van particuliere woningen met label D en slechter tot de gemiddelde WOZ-waarde in Ermelo. De gemeente heeft hier goedkeuring voor gekregen en een specifieke uitkering voor de uitvoering van een lokale aanpak isolatie kan worden ingezet.

Lokaal hitteplan

In 2023 is er een concept-Hitteplan opgesteld. Dit concept plan voorziet in het informeren en instrueren van relevante partijen binnen Ermelo over hoe te handelen als er extreme hitte wordt voorspeld en in geval zich situaties van extreme hitte voordoen. Het conceptplan wordt nog intern getoetst en wordt daarna definitief gemaakt.

Leningen toekomstbestendig wonen

Er zijn via SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) 48 leningen Toekomstbestendig wonen verstrekt. Het gemiddelde leenbedrag is ongeveer € 18.000,00 en het totaalbedrag aan verstrekte leningen is ongeveer € 863.000,00. Rente en aflossing vloeien terug naar een revolverend fonds waar weer nieuwe leningen uit worden verstrekt.

Stimuleringsleningen

Er is via SVn 1 stimuleringslening verstrekt aan een Vereniging van Eigenaren om woningen te verduurzamen. De lening had een hoogte van € 90.000,00. Rente en aflossing vloeien terug naar een revolverend fonds waar weer nieuwe leningen uit worden verstrekt.

Afweegkader energieopwek

In februari 2023 heeft het college het PID grootschalige en kleinschalige duurzame energieopwek en -opslag vastgesteld. Het beoogde resultaat is om te komen tot een kaderstellende beleidsnota voor grootschalige en kleinschalige duurzame energieopwek- en -opslag in gemeente Ermelo. Op 31 mei 2023 is aan de hand van een presentatie een eerste inhoudelijke uitwerking toegelicht aan de raad. Om de raad vervolgens actief te betrekken bij de totstandkoming van het afwegingskader is een discussienota met meerdere thema's en varianten aan de raad voorgelegd.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Aantal inwoners	Aantallen	2023	27.496	17.947.684	CBS - Bevolkingsstatistiek
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	7,9	9,3	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2022	149	148	CBS statistiek Huishoudelijk afval
Hernieuwbare elektriciteit	%	2021	14,5	33,1	berekening
Demografische druk	%	2023	82,8	70,3	CBS - Bevolkingsstatistiek

bron: [waarsstaatjegemeente.nl](https://www.waarsstaatjegemeente.nl) (5 maart 2024)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Wonen in Ermelo zijn de volgende verbonden

partijen betrokken:

- [Afvalsturing Friesland N.V.](#)

Wat heeft het gekost

Budgetten		Meerjaren begroting 2023	Begrotings wijzigingen 2023	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2023	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	18.759.000	1.488.000	20.247.000	19.943.063	303.937
	baten	-9.344.000	-2.383.000	-11.727.000	-13.711.036	1.984.036
Saldo		9.415.000	-895.000	8.520.000	6.232.027	2.287.973

Investerings		Beschikbaar gesteld krediet t.m. 2023	Mutaties t.m. 2022	Mutaties 2023	Restant krediet
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	29.328.043	6.338.720	5.571.733	17.417.592
	baten	-3.709.649	-1.475.341	-635.634	-1.598.675
Saldo		25.618.394	4.863.379	4.936.099	15.818.917

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:

[Investeringsplan Samen Wonen in Ermelo](#)

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Technische verklaring over de opbouw van de teksten

Conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) verwijzen wij in de onderstaande verantwoording allereerst naar plannen zoals deze in de Meerjarenbegroting 2023 door de voorgaande raad zijn vastgesteld. Het betreft hier de vragen: Wat willen we bereiken? en wat gaan we daarvoor doen? Vervolgens rapporteren wij hetgeen wij hebben gedaan in 2023.

Wat willen we bereiken

We geven bedrijven de ruimte

- Een nieuw bedrijventerrein met directe aansluiting naar de A28 bedoeld voor bedrijven die op hun huidige locatie in Ermelo niet verder kunnen groeien.
- Het nieuwe bedrijventerrein moet een aantrekkelijk alternatief zijn voor bedrijven die op Kerkdennen zijn gevestigd of voor bedrijven die zich op Veldzicht niet verder kunnen ontwikkelen.
- Het vrachtverkeer door de bebouwde kom van Ermelo beperken door Kerkdennen uiterlijk in 2050 als bedrijventerrein te sluiten.
- Een nieuw bedrijventerrein dat verduurzaming van bedrijven mogelijk maakt, energie neutraal is en optimaal verankerd is in het omliggende landschap. Dit wordt door de BKE ook wel 'Ecopark' genoemd.

Wat gaan we daarvoor doen

We geven bedrijven de ruimte

- Starten met het maken van een plan voor een nieuw bedrijventerrein in de directe omgeving van de A28. Dit in samenspraak met directbetrokkenen, zoals de omwonenden, de BKE, de bedrijven die onder meer zijn gevestigd op Veldzicht en Kerkdennen en de Buurtvereniging Horst en Telgt.
 - Het plan houdt rekening met de problematiek op korte termijn (ruimtebehoefte vanuit Veldzicht) en de langere termijn (verandering van Kerkdennen).
 - Het plan is in 2024 klaar en bevat een paragraaf met de financiële consequenties voor de gemeente Ermelo.
- Door de verhuizing van bedrijven komen deze locaties vrij en worden, met uitzondering van de locatie Veldzicht, bij voorkeur ingezet voor woningbouw. Vrijkomende ruimte op Veldzicht kan worden benut voor startups. Waarbij innovatieve concepten, al dan niet in samenspraak met het (MBO) onderwijs, een kans krijgen.
- We gaan een projectwethouder aanwijzen die dit vanuit het college van B&W als eerstverantwoordelijke wethouder integraal aanpakt.

Economie

Wat hebben we gedaan

Bedrijventerrein A28

Op 14 februari 2023 heeft het college het Project Initiatie Document (PID) Verkenning bedrijventerrein vastgesteld. Met dit PID is opdracht gegeven tot het uitvoeren van een verkenning die op hoofdlijnen beschrijft hoe het proces om te komen tot een nieuwe bedrijventerrein langs de A28 eruit kan zien, wat daar globaal voor nodig is in tijd, geld en capaciteit en wat vervolgens de eerste stap is om te gaan zetten. De verkenning heeft de vorm van een rapportage met daaraan gekoppeld een routekaart. Het externe bureau dat voor het

opstellen van het rapport is ingehuurd heeft de rapportage eind 2023 afgerond en naar de raad gestuurd.

Regionaal programma werken

De eerste stappen om te komen tot een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW) zijn gezet. Elke vier jaar wordt dit programma in opdracht van de provincie Gelderland door Ermelo, Harderwijk en Putten opgesteld. Gedeputeerde Staten stelt het RPW vast. Voor het komende RPW is nu ook Zeewolde aangesloten. In 2023 zijn basisafspraken gemaakt en is er een strategische en inhoudelijke opzet voor het nieuwe RPW gemaakt. Als inhoudelijke onderleggen voor de economische ruimte vraag is er een opdracht verstrekt aan een extern bureau om hier onderzoek naar te doen. De oplevering van het nieuwe RPW vindt in 2024 plaats.

Toerisme en Recreatie

Wat hebben we gedaan

Visie toerisme en recreatie

In 2022 heeft de gemeente Ermelo haar omgevingsvisie vastgesteld, waarin *ontspannen verblijven en recreëren* als één van de zes kernthema's van de gemeente is opgenomen. Voor het vrijetijdsdomein is gewerkt aan een beleidsnota toerisme en recreatie die een gewenste richting van het vrijetijdslandschap in Ermelo (visie) en handvatten om deze richting in de praktijk te brengen (uitvoeringsprogramma). Aan een adviesbureau is de opdracht verstrekt om de gemeente hierin te ondersteunen en te schrijven aan een beleidsnota met een ambitie, speerpunten en concrete projectlijnen op het gebied van toerisme en recreatie. Hierbij is een uitgebreid participatietraject opgezet, waarbij in de eerste fase ondernemers, inwoners, samenwerkingspartijen en andere belanghebbenden actief betrokken zijn en hun input hebben kunnen geven voor het kaderstellende deel.

Bedrijvigheid

Wat hebben we gedaan

Deelname aan Samenwerkingsverband Toerisme & Recreatie Noord-Veluwe

Er is meegedaan aan de projecten Icoonjaar Hanze en Joodse geschiedenis. Voor het project Icoonjaar Hanze, zijn verschillende interactieve Hanzestories routes ontwikkeld tussen de Hanzesteden en het ommeland, waaronder Putten-Ermelo. Het project is daarmee grotendeels afgerond. Daarnaast is gewerkt aan het projectplan Joodse geschiedenis in het kader van Veluwe Remembers. In dit projectplan hebben we uitgewerkt hoe we gaan toewerken naar het vergroten van de zichtbaarheid van de geschiedenis van Joodse families op de Noord-Veluwe richting de viering van 80 jaar vrijheid. Daarnaast is er gestart met de verkenning van een uitvoeringsstrategie voor belevingsgebied Veluwse Kust. Dit hebben we samen met Leisurelands, Gastvrije Randmeren en andere belanghebbenden gedaan.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	877,7	825,4	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	73,6	72,2	CBS - Arbeidsdeelname
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2022	166,1	174,1	LISA
Functiemenging	%	2022	56	53,8	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research

bron: waarstaatjegemeente.nl (5 maart 2024)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Ondernemen in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- [Leisurelands](#)
- [Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.](#)
- [Coöperatie Gastvrije Randmeren](#)

Wat heeft het gekost

Budgetten		Meerjaren begroting 2023	Begrotings wijzigingen 2023	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2023	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	1.227.000	521.000	1.748.000	1.401.204	346.796
	baten	-144.000	-145.000	-289.000	-266.121	-22.879
Saldo		1.083.000	376.000	1.459.000	1.135.083	323.917

Investeringen	Beschikbaar gesteld krediet t.m. 2023	Mutaties t.m. 2022	Mutaties 2023	Restant krediet

Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	668.345	448.581	32.243	187.521
	baten	-261.367	-232.544	-12.800	-16.023
Saldo		406.978	216.037	19.443	171.498

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht: [Investeringsplan Programma Samen Ondernemen in Ermelo](#)

Jaarverslag: Paragrafenverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Algemene informatie

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de belastingtarieven en rechten 2023. De gemeentelijke belastingen en rechten zijn een belangrijke inkomstenbron voor onze gemeente. De Onroerend Zaak Belasting (OZB), Toeristenbelasting, Forensenbelasting en Reclamebelasting worden als algemene belastingen gezien.

De gerealiseerde inkomsten

Een vergelijking tussen de Jaarstukken 2023 en de Jaarstukken 2022 geeft het navolgende beeld van de opbrengsten uit belastingen en heffingen:

Het totaal van de ontvangen belastingen en leges stijgt met € 420.000,00 (+2,1%).

Naam heffing of leges	Jaarstukken 2023 x € 1.000,00	in %	Jaarstukken 2022 x € 1.000,00	in %
OZB eigenaar (woning)	6.898	34%	7.218	36%
OZB eigenaar (niet woning)	2.355	11%	2.207	11%
OZB gebruiker (niet woning)	1.577	8%	1.480	7%
Hondenbelasting				
Toeristenbelasting	573	3%	531	3%
Forensenbelasting	1.338	7%	1.355	7%
Precariobelasting				
Baten reclamebelasting	50	0%	50	0%
<i>subtotaal</i>	12.791	63%	12.841	64%
Verbrede rioolheffing	2.950	14%	2.937	15%
Afvalstoffenheffing	2.376	12%	2.352	12%
Begraafrechten	706	3%	491	2%
Leges vergunningen en kabels	132	1%	109	1%
Leges omgevingsvergunningen/welstand	1.003	5%	803	4%
Leges burgerzaken	349	2%	335	2%
Marktgelden	6	0%	7	0%
Leges woonruimteverdeling				
Leges openbare orde en veiligheid	36	0%	54	0%
<i>subtotaal</i>	7.558	37%	7.088	36%
Totaal	20.349	100%	19.929	100%

Beleid inzake lokale belastingen en heffingen

Landelijk Beleid

Maatstaf OZB: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

In de Meicirculaire 2022 is de jaarlijkse aanpassing van de gewichten van de verdeelmaatstaf OZB voor het jaar 2023 doorgevoerd. De uitkomst van de verdeelmaatstaf OZB wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarieef. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom ook drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid van het Rijk om voor dat effect te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven. De correctie is dus op nationaal niveau. Regionale en lokale marktontwikkelingen die afwijken van de landelijke ontwikkelingen werken wel door in de uitkomst van de maatstaf.

Op 1 januari 2023 is een nieuw WOZ-tijdvak begonnen met waardepeildatum 1 januari 2022. Bij de aanpassing van de rekentarieven is door het Rijk de vaste werkwijze toegepast. Het rekentarieef wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de OZB-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 bij woningen werd, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 19,38%. Voor niet-woningen werd de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op 1%. De inflatie (pNB) in die periode bedroeg volgens de ramingen van het CPB 1,8%.

Benchmark woonlasten

Overleg tussen het Rijk en de VNG heeft geleid tot de publicatie van de benchmarkwoonlasten in de Atlas van de lokale lasten 2023 van het COELO. De benchmark is ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Hiermee is afgestapt van de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm OnroerendeZaakBelasting. De benchmark betreft een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten (OZB, Riool- en Afvalstoffenheffing) en de gemeentelijke tariefontwikkeling binnen een provincie. Ook de landelijke en provinciale gemiddelden worden vergeleken. Het overzicht vergelijkt binnen de provincie de tariefswijzigingen per gemeente en het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente. De benchmark geeft gemeenten meer inzicht in het eigen beleid ten opzichte van het beleid van andere gemeenten. Deze informatie kan benut worden om het eigen beleid verder vorm te geven.

Hieronder vindt u de grafische weergave van de benchmark voor de provincie Gelderland. In het bovenste deel van de figuur is de mutatie van de woonlasten van 2022 op 2023 weergegeven. In de onderste figuur de hoogte van de woonlasten. Hierbij is ieder balkje opgesplitst in het bedrag dat gemiddeld wordt betaald voor Onroerende Zaak Belasting, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing. De doorgetrokken rode lijn geeft in beide onderdelen het landelijke gemiddelde weer, de gestippelde rode lijn het provinciale gemiddelde.

Conclusie:

De conclusie is dat gemeente Ermelo in 2023 de hoogste woonlasten van de provincie Gelderland had.

Kadernota 2022

Basis voor de stijgingen van de belastingen 2023 is de besluitvorming van de raad inzake de Programmabegroting 2020-2023 met betrekking tot de belastingstijgingen 2020 tot en met 2023. In de door de raad vastgestelde Kadernota 2022 is bepaald dat voor het begrotingsjaar 2022 de volgende percentages zijn aangehouden. Nadere verwerking van deze uitgangspunten heeft plaatsgevonden in het raadsbesluit belastingmaatregelen 2022.

- *Onroerende Zaak Belasting woningen:*

De OZB is in 2023 verhoogd met een inflatiecorrectie van 3%. De compensatie stijging/daling WOZ-waarde in de tarieven voor de woningen is weer ingevoerd. De compensatie in de tarieven van 1% opgenomen voor de WOZ-korting op de Algemene uitkering is afgeschaft. Inclusief de vastgestelde verhogingen van nieuw beleid en compensatie van het wegvallen van de Precariobelasting is de totale verhoging **3%**. In onderstaande tabel is uiteengezet hoe de tariefstijging van de OZB woningen in de Programmabegroting 2020-2023 is verwerkt.

Omschrijving	2023
Inflatiecompensatie	3%
Totaal	3%

- *Onroerende Zaak Belasting niet-woningen:*

Het bij de begroting genomen besluit om de belastingstijging niet-woningen conform de categorie woningen toe te passen is geëffectueerd. Dit betekent een stijging van 3,12%.

- *Afvalstoffenheffing:*

De kosten van afvalinzameling zijn in 2023 volledig kostendekkend, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de btw en met de stand van de voorziening Afvalstoffen. De tarieven Afvalstoffenheffing 2023 zijn gelijk gebleven.

- *Rioolheffing:*

De Rioolheffing is gebaseerd op de het Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan. De riolering is 100% kostendekkend. Voor- en nadelen verlopen budgettair neutraal door middel van de voorziening Egalisatie riolering.

Klasse-indeling	tarief 2023 in €
0 - 100 m3	195,00
100 - 250 m3	220,00
250 - 500 m3	245,00
500 - 1.000 m3	495,00
1.000 - 2.000 m3	745,00
2.000 - 5.000 m3	1.495,00
5.000 - 10.000 m3	2.245,00
10.000 - 25.000 m3	4.495,00
25.000 - 50.000 m3	8.995,00
50.000 m3 en meer	17.995,00

- *Toeristenbelasting:*

Op basis van de notitie Toeristen- en Forensenbelasting is de Toeristenbelasting verhoogd met een inflatiecorrectie van 3%, € 1,55 per overnachting voor campings en € 2,06 per overnachting voor B&B en hotels.

- *Forensenbelasting:*

Met ingang van 2019 is de heffing van de Forensenbelasting gewijzigd van een vast bedrag per object naar een heffing op basis van de WOZ-waarde van het recreatieobject.

Klasse-indeling	tarief 2023 in €
0 - € 50.000	340,00
€ 50.000 - € 100.000	515,00
€ 100.000 - € 200.000	690,00
€ 200.000 en hoger	1.035,00

- *Begraafrechten:*

De tarieven begraafplaats 2023 zijn verhoogd met een inflatiecorrectie van 3%.

- **Overige legestarieven:**

De algemene lijn is volledige kostendekkend, tenzij nadrukkelijk anders is besloten.

Vastgesteld beleid inzake lokale belastingen en heffingen

Onderstaand een volledig overzicht van het vastgesteld beleid met betrekking tot de lokale belastingen en heffingen.

- Rapport Gemeentelijke Tarieven "Van kostprijs naar tarieven" (2002)
- Nota Recreatieve Heffingen Toeristen en Forensenbelasting (2003)
- Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing
- Belastingverordeningen (jaarlijks)
- Notitie Lokale Lastenverlichting (2008)
- Raadsbrief Tariefontwikkeling OZB-niet woningen (28 juni 2012)
- Basis RioleringsPlan (2012)
- Analyse Begraafplaatsexploitatie (2014)
- Notitie Opties Kosten en Baten (2014)
- Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP (2015) incl verlengingsnotitie ZAP (november 2020)
- Notitie rentebeleid kostendekkende tarieven (2017)
- Rentebeleid (2023)

Kostendekkendheid tarieven

Als onderdeel van de BBV 2017 is het voor de paragraaf Lokale heffingen verplicht een overzicht op hoofdlijnen op te nemen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk gemaakt wordt:

- Hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.
- Wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen.
- Hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Voor de cijfermatige berekening van de kostendekkendheid van de heffingen wordt aangesloten bij de in de "notitie overhead" van de commissie BBV opgenomen tabel. Deze berekening moet vervolgens worden aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Een beleidskeuze die ten grondslag ligt aan de tarieven is dat in principe een kostendekkendheid van 100% wordt nagestreefd. Voor de leges burgerzaken zijn de diverse tarieven gemaximeerd vanuit het Rijk, wat impact heeft op de kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de marktgelden wordt nog nader onderzocht. Tegelijkertijd wordt de marktverordening herzien.

Door wijzigingen in de BBV heeft gemeente Ermelo de notitie rentebeleid kostendekkende tarieven opgesteld en vastgesteld bij de Kadernota 2018. Aanleiding hiervoor is de gewijzigde verslagtechnische toerekening van rente aan taakvelden en producten. De notitie rentebeleid kostendekkende tarieven wordt betrokken bij de berekening van de tarieven met ingang van 2018. In 2023 is de notitie Rentebeleid ingetrokken. Dit is gedaan omdat het BBV aanvullende regels heeft gesteld en andere punten uit het rentebeleid in andere beleidsstukken zijn geregeld. Derhalve was de notitie Rentebeleid overbodig geworden.

De kostendekkendheid van de tarieven wordt berekend door het totaal van de netto-kosten per taakveld (exclusief omslagrente) en de toegerekende overhead, inclusief omslagrente en de toegerekende rente op basis van de visie rentetoerekening af te zetten tegen de opbrengst van de heffingen per taakveld.

In onderstaande tabel is de kostendekkendheid in beeld gebracht voor afvalstoffen, riolering, begraafplaats, bouwen, marktgelden, burgeraangelegenheden alsmede openbare orde en veiligheid:

Berekening van kostendekkendheid van een heffing: (bedragen x € 1.000,00)	Afvalstoffen	Riolering	Begraven	Omgevingsvergunningen	Marktgelden	Burgerzaken	Openbare orde en veiligheid
Kosten	2.376	3.007	741	622	80	678	52
Opbrengst heffingen	2.376	2.993	706	1.003	6	283	36
Dekkingspercentage	100%	100%	95%	161%	8%	42%	69%

Uitgangspunten:

- Voor Afvalstoffenheffing betreft dit de heffing inzake het vastrecht en verzamelcontainers, alsmede de Afvalstoffenheffing variabel (Diftar). Voor de brede Rioolheffing betreft dit de heffing bij woningen alsmede de niet-woningen. Voor de begraafplaats betreft dit de leges lijkbezorging, reiniging graven en instandhouding graven.
- Conform het raadsbesluit wordt bij het onderdeel inkomsten taakvelden begraafplaats rekening gehouden met de fictieve bespaarde rente op de voorzieningen (€ 21.000,00).

Conclusies:

De kostendekkendheid voor zowel afvalstoffen als riolering is 100%. Dat zijn de enige percentages uit deze tabel die met zekerheid gezegd kunnen worden. Voor de andere percentages geldt dat de huidige berekeningen van de legestarieven welke ten grondslag liggen aan de legesverordening aan een herziening toe zijn. Middels extra comptabele berekeningen wordt dit, zo goed als mogelijk is, ondervangen waarmee toch de richting van de kostendekkendheid bepaald kan worden, de percentages zelf zijn niet hard.

De kostendekkendheid van de markt wordt nader onderzocht. Dit is geen onderdeel geweest van het onderzoek in het kader van de legesverordening. In de berekening is extra comptabel rekening gehouden met de kosten van marktmeester, schoonhouden, plaatsen en weghalen van hekken etc.

Lokale lastendruk

Jaarlijks wordt de COELO Atlas van de lokale lasten opgesteld. Dit betreft een jaarlijkse monitor van de ontwikkeling van de lokale lasten op macro- en microniveau. Voor onderstaande gegevens is gebruik gemaakt van de COELO Atlas van de lokale lasten 2023. De gegevens hebben betrekking op 2023

Landelijk beeld

In 2023 is voor de Onroerende Zaak Belastingen (OZB) de WOZ-waarde in peiljaar 2022 als grondslag gebruikt. De waarde van een gemiddelde woning steeg in deze periode 17%. Dit betekent echter niet dat huishoudens ook 17% meer kwijt zijn aan de OZB. Gemeenten verlagen namelijk hun tarief. Dit jaar verlaagden zij het tarief voor woningen met gemiddeld 3,1%. Gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling ligt het gemiddelde OZB-tarief voor woningen 3,4% hoger dan vorig jaar.

De gemiddelde Afvalstoffenheffing voor huishoudens stijgt dit jaar met 4,5%.

De gemiddelde Rioolheffing voor huishoudens stijgt dit jaar met 3,7%.

89% van alle gemeenten heft Toeristenbelasting. Het tarief van de Toeristenbelasting is in 2023 (gemiddeld in alle gemeenten) met 24,7% omhoog gegaan.

Woonlasten per gemeente

Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de Onroerende Zaak Belasting (OZB), de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Een eventuele heffingskorting wordt hiervan afgetrokken. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens met een huurwoning uit de Afvalstoffenheffing en soms Rioolheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook OZB. In enkele gemeenten wordt van deze bedragen een heffingskorting afgehaald.

In Ermelo bedroegen voor 2023 de woonlasten voor een éénpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 1.057,00 en voor meerpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 1.143,00. Ter vergelijking in Gelderland bedraagt dit gemiddeld € 860,00 resp. € 914,00. Landelijk bedragen voor 2023 de woonlasten gemiddeld € 944,00 voor een meerpersoonshuishouden, waarbij het de hoogste lasten € 1.874,00 (Bloemendaal) bedragen en de laagste € 652,00 (Aalten).

Bijlage Woonlasten per gemeente (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing; woning met gemiddelde waarde; na aftrek heffingskorting; euro per jaar per huishouden)

bruto woonlasten 2023	eigenaar- bewoner			huurder		
	Woonlasten eenpersoons- huishouden	Woonlasten meerpersoons- huishouden	Rangnummer meerpersoons- huishouden	Woonlasten eenpersoons- huishouden	Woonlasten meerpersoons- huishouden	Rangnummer meerpersoons- huishouden
Landelijk gemiddeld	867	944		346	436	
Gelderland gemiddeld	860	940		285	376	
Ermelo	1.057	1.143	324	351	437	173
Harderwijk	728	796	29	302	370	107
Zeewolde	956	1.041	280	336	421	158
hoogste tarief	1.734	1.874		730	750	
laagste tarief	551	652		18	35	

Bron: Coelo atlas lokale lasten 2023

Het is niet altijd zo dat gemeenten met hoge woonlasten ook veel geld overhouden aan de belastingen die zij van huishoudens innen. Dat komt doordat gemeenten met relatief waardevol onroerend goed binnen hun grenzen een lagere algemene uitkering van het Rijk ontvangen dan andere gemeenten. Gemeenten die binnen hun grenzen veel hooggewaarderd onroerend goed hebben, ontvangen een relatief lage uitkering. Zij hebben dus hogere woonlasten, of minder bestedingsruimte.

De netto woonlasten geven een indicatie van het bedrag dat een gemeente per huishouden van de woonlasten overhoudt. Deze netto woonlasten zijn gedefinieerd als de woonlasten die er zouden zijn als de belastingcapaciteit niet zou worden verevend. De extra OZB-opbrengst die gemeenten met dure woningen nu nodig hebben om de lagere algemene uitkering te compenseren is van de woonlasten afgetrokken. Bij gemeenten met lage woningwaarden is het profijt van de verevening bij de woonlasten opgeteld. Aalten heeft de laagste netto woonlasten (€ 652,00), de hoogste netto woonlasten heeft Bloemendaal (€ 1.874,00). Het gemiddelde in Nederland bedraagt € 944,00.

Kwijtschelding

Particulieren die aan bepaalde voorwaarden voldoen kunnen, afhankelijk van de persoonlijke financiële omstandigheden, in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Geen kwijtschelding wordt echter verleend voor de leges.

Bij de invoering van Diftar is besloten om personen, die medisch afval hebben (bijvoorbeeld: incontinentie-, stoma of dialysemateriaal), tegemoet te komen in de Afvalstoffenheffing. Hiervoor dient een schriftelijk verzoek te worden ingediend, voorzien van een medische verklaring van bijvoorbeeld de huisarts, of een rekening waaruit blijkt dat medisch materiaal gebruikt wordt.

In de jaarrekening wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen.

Om de armoedeval voor alleenstaande ouders met een relatief laag inkomen te verminderen, is per 1 januari 2012 voor gemeenten en waterschappen de mogelijkheid gecreëerd om bij de kwijtschelding van lokale belastingen rekening te houden met de kosten van formele kinderopvang. Dit vermindert de armoedeval en maakt werken lonender. Om gemeenten en waterschappen te ondersteunen bij het uitvoeren van deze maatregel is per 2013 structureel € 8 miljoen binnen het gemeentefonds beschikbaar gesteld.

De raad heeft hiervoor besloten, raadsbesluit corsanr. 12080968, om met ingang van 1 januari 2013 over te gaan tot het toepassen van de mogelijkheid om de noodzakelijke kosten voor kinderopvang in aansluiting op de Wet kinderopvang aan te merken als uitgave bij de beoordeling van verzoeken om kwijtschelding.

In de jaarstukken wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen. De kwijtschelding wordt verleend op Afvalstoffen- en Rioolheffing.

Kwijtschelding	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Categoriaal (=medisch afval)	14	17	14	14	14	15
Geautomatiseerde kwijtschelding	382	374	389	382	368	371
Overige verzoeken	124	134	124	123	195	203
Totaal	520	525	527	519	577	589

In deze tabel zit ook de tegemoetkoming medisch afval verwerkt. Onderstaand staan de verleende bedragen aan kwijtschelding, onderverdeeld naar soort.

Kwijtschelding (uitgaven x € 1,00)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rioolheffing	100.927	105.790	107.771	95.948	103.905	89.675
Afvalstoffenheffing vastrecht + verzamelcontainer	50.695	53.330	53.541	55.252	63.596	53.826
Afvalstoffenheffing variabel Diftar	23.018	24.522	32.387	18.341	21.100	34.154
Totaal	174.640	183.642	193.699	169.541	188.601	177.655

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemene informatie

Kader

De gemeente Ermelo onderkent het belang van risicomanagement. Wij achten het daarom wenselijk om risico's (vroegtijdig) te identificeren en waar mogelijk beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de gemeente in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige uitgaven in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente. Hiertoe heeft de raad op 6 maart 2008 de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement vastgesteld. De toegepaste systematiek van weerstandsvermogen en risicobeheersing is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement bevat relevante informatie ten aanzien van risico's met een mogelijk grote impact op de financiële positie van de gemeente. Van dergelijke risico's wordt ingeschat hoe groot de kans is dat de gebeurtenis zich daadwerkelijk voordoet en het financiële gevolg dat dit met zich meebrengt. Waar mogelijk en voor zover dit ligt binnen de invloedsfeer van de gemeente wordt er naast het benoemen van de betreffende risico's vervolgens aandacht besteed aan een verlaging van de benoemde risico's door middel van het treffen van beheersingsmaatregelen om ofwel de kans van optreden ofwel de uiteindelijke impact van het risico te beperken. Deze paragraaf rapporteert over de zogenoemde financiële risico's.

Op basis van de geïnventariseerde risico's met een financiële impact is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. In deze paragraaf worden de tien risico's gepresenteerd die de grootste invloed uitoefenen op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit. Indien een risico daadwerkelijk leidt tot budgettaire gevolgen, dan zijn daarvoor in de huidige begroting in beginsel geen directe dekkingsmiddelen beschikbaar. Dit betekent dat bij het zich voordoen van een risico in eerste instantie dekking gevonden moet worden binnen andere posten van de lopende begroting. Mocht dit laatste niet mogelijk zijn, dan vormt de Algemene Risicoreserve de eerste buffer om de financiële gevolgen op te vangen. Het optreden van een risico kan ook structurele financiële gevolgen met zich meebrengen. Afhankelijk van de omvang van de financiële consequenties van een zich voordoend risico kan ter dekking van een structureel nadeel nodig zijn om beleid te herzien dan wel te heroverwegen.

Een belangrijke indicator van de algehele risicopositie en de mate waarin deze door de beschikbare weerstandscapaciteit is afgedekt komt tot uitdrukking in de weerstandsratio. Indien de berekende ratio onder de door uw raad (bij de Kadernota 2018 gewijzigde) vastgestelde norm (1,0) komt te liggen, wordt een kritieke grens gepasseerd. Deze paragraaf sluit daarom af met een beoordeling van de weerstandsratio en een advies om het weerstandsvermogen op voldoende niveau te brengen indien de weerstandsratio te laag blijkt.

Vastgesteld beleid inzake Weerstandsvermogen

- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2023)
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Ermelo (2023)
- Financiële Verordening (2023)
- Strategisch financieel beleid, onderdeel Kadernota (2018)

De gemeente is voornemens om dit jaar het risicobeleid in de gemeente te verbeteren. Daarbij zal aandacht besteed worden aan het beter in beeld brengen van de risico's zelf, maar ook aan implementeren van risicobeheersing.

Landelijke ontwikkelingen en trends

Omgevingswet

De Omgevingswet is per 1-1-2024 in werking getreden, waarmee 26 bestaande wetten worden gebundeld en gemoderniseerd. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De invoering van de Omgevingswet heeft gevolgen voor alle gemeenten en is de grootste wetgevingsoperatie sinds decennia. In de Programmabegroting 2020-2022 is op grond van het door de VNG opgezette "financieel dialoogmodel" bij de pijlpijnonderwerpen aangegeven welke kosten de implementatie en het werken met de Omgevingswet naar verwachting met zich meebrengt. De bedragen zijn vervolgens verwerkt in de begroting, en zijn voor de komende jaren voor zover we nu kunnen overzien toereikend.

Algemene uitkering Gemeentefonds

Een ontwikkeling met risico's voor de meerjarige ontwikkeling van de algemene uitkering betreft de "Herijking verdeelstelsel Gemeentefonds". Zoals bekend is de gemeente Ermelo nadeelgemeente. Op dit moment is in de meerjarenbegroting rekening gehouden met een nadeel overeenkomstig het zgn. ingroeipad. Het nadeel loopt daarbij op tot € 37,50 per inwoner in 2025. Het becijferde nadeel bedraagt echter ruim € 4,1 miljoen, of wel € 153,00 per inwoner. Vanaf 2026 zal er wederom sprake zijn van een nieuw verdeelmodel. Het ligt in de lijn der verwachting dat dan voortgeborduurd wordt op dit nadeel. De raad heeft dan ook besloten om jaarlijks vanaf 2026 rekening te houden met een cumulatief oplopend nadeel van € 15,00 per inwoner per jaar.

Beschermd wonen

De Rijksoverheid en gemeenten werken nu aan de doorcentralisatie van beschermd wonen. Dat houdt in dat alle gemeenten verantwoordelijk worden voor beschermd wonen van hun inwoners. Nu zijn dit de 43 centrumgemeenten. De Rijksoverheid, gemeenten en aanbieders kijken nu of en hoe dit het best georganiseerd kan worden. Het is op dit moment niet aan te geven wat dit in financiële zin voor de gemeente gaat betekenen.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft op 28 april 2021 advies uitgebracht over het wetsvoorstel. Het advies is op 3 juni 2022 openbaar gemaakt en gepubliceerd naar aanleiding van een concreet verzoek op grond van de Wet open overheid. Zij merkt in haar advisering aan het Rijk op dat de gemeenten nog niet klaar zijn voor de invoering van dit zogenoemde woonplaatsbeginsel. Zij hebben de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen in 2015 gekregen met een grote bezuiniging, en er zijn nu nog steeds grote tekorten en lange wachtlijsten. Als alle gemeenten beschermd wonen moeten aanbieden, is dat minder efficiënt en dus duurder, maar het Rijk geeft daar geen extra geld voor. Verder is beschermd wonen veelal zo specialistisch dat gemeenten dat alleen goed kunnen organiseren als ze regionaal en landelijk samenwerken. Die samenwerking is echter vrijwillig en komt niet overal van de grond.

Btw en exploitatie sportaccommodaties

Sinds 2019 is de btw op de investeringen en exploitatiekosten van de sportaccommodaties niet meer terug te vorderen en hoeft er geen btw afgedragen te worden over de inkomsten. Om het financiële nadeel voor de gemeente te compenseren is een specifieke uitkering in het leven geroepen. De specifieke uitkering is voor alle gemeenten gezamenlijk gemaximeerd. Over het jaar 2021 en 2022 is een aanvullende uitkering verleend tot 100% van het aangevraagde bedrag. Of de aanvraag over 2023 volledig wordt toegekend is nog niet bekend. Dit is dus mede afhankelijk van het totaal aan aanvragen van alle gemeenten tezamen.

Risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

In deze Jaarrekening 2023 is het risicoprofiel geactualiseerd de huidige stand van zaken, waarbij risico's zijn vervallen, verlaagd alsmede de kans dat een risico zich voordoet opnieuw is ingeschat. Voorts zijn enkele nieuwe risico's toegevoegd.

Tabel 1: De financiële risico's

Risico nummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R235	De korting op het gemeentefonds gaat ondanks de gemeentelijke lobby in Den Haag na 2027 gewoon door.	Geld - De gemeente wordt na 2027 geconfronteerd met een tot € 2,5 mln. oplopende korting.	50%	max. € 2.500.000,00	60,10%
R236	Niet alle vacatures kunnen worden vervuld waardoor meer ingehuurd moet worden.	Geld - de geraamde inhuurkosten worden overschreden.	30%	max. € 750.000,00	10,80%
R222	Mogelijke saneringskosten de Zanderij op basis van minimale variant	Geld - Er ontstaat een nadeel in de begroting.	30%	max. € 750.000,00	7,22%

R19	Voortijdige functiebeëindiging van een wethouder (óf wachtgelder).	Geld - Het uitbetalen van wachtgeld, een arbeidsongeschiktheidsuitkering of een levenslang nabestaandenpensioen aan de achterblijvende partner.	30%	max. € 480.000,00	5.79%
R191	Bij een van de verbonden partijen treedt een of meerdere van de door de verbonden partij gesignaleerde risico's op welke niet door de verbonden partij zelf binnen haar begroting kan worden gedekt.	Geld - Met als gevolg dat er zich een nadeel voordoet in de begroting.	30%	max. € 500.000,00	5.28%
R230	Als gevolg van gewijzigde btw wetgeving wordt voor sport onvoldoende compensatie ontvangen	Geld - Er treedt een nadeel op in de begroting.	10%	max. € 1.000.000,00	4.84%
R139	Een instelling kan haar betalingsverplichting tot rente en aflossing voor een door de gemeente Ermelo volledig gewaarborgde geldlening niet nakomen.	Geld - Een beroep van geldverstrekkers op de gemeente Ermelo om de betalingsverplichting van een instelling over te nemen ter grootte van het bedrag waar de gemeente garant voor staat.	10%	max. € 588.000,00	2,83%
R213	Het handelen van de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken wordt als staatssteun aangemerkt.	Geld - Derden kunnen een claim neerleggen.	10%	max. € 300.000,00	1,43%
R231	Bij een door de gemeente gesubsidieerde partij treedt een calamiteit op welke niet door haar binnen de eigen begroting kan worden opgevangen.	Geld - met als gevolg dat de gemeente een aanvullende subsidie moet verstrekken wat leidt tot een nadeel in de gemeentebegroting.	10%	max. € 250.000,00	1,18%
R223	Er ontstaat een financieel tekort bij de ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken.	Geld - Als aandeelhouder moet de gemeente een bijdrage leveren wat leidt tot een ongedekt nadeel voor de begroting.	10%	max. € 100.000,00	0,53%
Totaal				€ 7.218.000,00	

Deze tabel is als volgt te lezen: het totaal van de risico's bedraagt € 7.218.000,00. In de tabel staan deze risico's vermeld met daarbij de kans dat dit optreedt en de maximale financiële omvang dat het risico kan hebben. Op basis van de benoemde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. Deze risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag van de risico's ad € 7.218.000,00 onnodig en ongewenst is. De risico's zullen immers naar verwachting niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. In de laatste kolom van de tabel staat het op basis van deze simulatie de geschatte impact per risico weergegeven.

Voor deze simulatie wordt gebruik gemaakt van een zgn. Monte Carlo simulatie. Dit is een computergestuurde techniek waarbij een gebeurtenis niet één keer, maar vele malen wordt gesimuleerd. Deze simulatietechniek komt tot stand met berekeningen via het softwarepakket NARIS. De verkregen uitkomsten worden steeds weer opnieuw berekend, met telkens een andere reeks willekeurige waarden. Dat leidt uiteindelijk tot mogelijk duizenden herberekeningen en mogelijke uitkomstwaarden. Omdat de Monte Carlo simulatie dit tot wel duizenden keren uitvoert, leidt dit tot een waarschijnlijkheidsverdeling van de mogelijke uitkomsten. Zo ontstaat een zo volledig mogelijk beeld van de mogelijke risico's. De Monte Carlo simulatie eindigt met een enorm output aan geordende resultaten van de simulaties, die worden gepresenteerd in de vorm van kansverdelingen.

Tabel 2 toont de resultaten van deze risicosimulatie nog eens overzichtelijk. Hieruit blijkt dat, met een zekerheidspercentage van 90%, de risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.197.000,00 (= benodigde weerstandscapaciteit).

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Zekerheidspercentage	Benodigde weerstandscapaciteit
70%	€ 1.504.000,00
75%	€ 1.657.000,00
80%	€ 1.822.000,00
85%	€ 1.997.000,00
90%	€ 2.197.000,00
95%	€ 2.475.000,00

Uit de tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van **€ 2.197.000,00** (benodigde weerstandscapaciteit).

Volledigheid van benoemde risico's.

Er is een aantal risico's bekend waaraan geen prijskaartje kan worden gehangen. Zo mogelijk

komt dit terug in de komende Meerjarenbegroting 2025-2028 en betreft de volgende risico's:

- diverse ontwikkelingen in het gemeentefonds waarover het kabinet nog een besluit moet nemen
- de verdere gevolgen van de oorlog in Oekraïne
- de wooncrisis
- de transitie inzake het klimaat.

Risico's versus weerstandsvermogen

Beschikbare Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de gemeente Ermelo beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Onderverdeling weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000,00)	Ultimo 2023
Weerstandscapaciteit exploitatie	0
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	0
Rioolheffing *	0
Afvalstoffenheffing *	0
Onbenutte deel leges en andere heffingen	0
Onvoorzien (incl. volume-ontwikkelingen, prijsontwikkelingen exploitatie en Sociaal domein)	900
Begrotingsruimte **	0
Kostenreductie mogelijkheden	0
Nadere ombuigingsmogelijkheden	0
totaal Weerstandscapaciteit exploitatie	900
Weerstandscapaciteit vermogen	
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.580
Algemene reserve weerstandscapaciteit	1.828
Vrij aanwendbare deel bestemmingsreserves	6.469
Weerstandscapaciteit grondexploitatie	4.099
totaal Weerstandscapaciteit vermogen	18.976
Totaal Weerstandscapaciteit	19.876
Benodigde weerstandscapaciteit	2.197
Ratio weerstandsvermogen	9,05

* De Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing maken formeel onderdeel uit van het theoretische kader waarbinnen het weerstandsvermogen berekend wordt. Aangezien zowel de Rioolheffing als de Afvalstoffenheffing van de gemeente Ermelo 100% kostendekkend zijn, dienen deze onderdelen bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing te blijven.

** Als begrotingsruimte is aangemerkt het nog niet ingevulde structurele deel van de stelpost circulaire.

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit vermogen zijn met ingang van de Jaarstukken 2018 de bekleemde bestemmingsreserves buiten beschouwing gelaten. Deze bekleemde bestemmingsreserves zijn ingezet ter dekking van toekomstige kapitaallasten van investeringen. De mogelijkheid om (een deel van) deze middelen alsnog aan te wenden als weerstandscapaciteit hangt af van het feit of investeringen nog gerealiseerd moeten te worden en heroverweging nog mogelijk is.

Ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Onderstaande normtabel (tabel 4) is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio weerstandsvermogen.

Tabel 4: Waarderingsklassen

Waarderingsklasse	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende

D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Tabel 5: Verloop ratio weerstandsvermogen

Moment van berekening	Ratio weerstandsvermogen
Programmabegroting 2019-2022	5,29
Jaarstukken 2018	12,00
Programmabegroting 2020-2023	3,32
Jaarstukken 2019	4,74
Programmabegroting 2021-2024	1,92
Jaarstukken 2020	3,92
Meerjarenbegroting 2022-2025	3,13
Jaarstukken 2021	10,73
Meerjarenbegroting 2023-2026	16,46
Jaarstukken 2022	14,68
Meerjarenbegroting 2024-2027	21,33
Jaarstukken 2023	9,05

Bovenstaande tabel geeft het verloop van de weerstandsratio van de gemeente Ermelo. Schommelingen van de ratio worden zowel veroorzaakt door mutaties in de aanwezige weerstandscapaciteit als ook door veranderingen in het risicoprofiel.

In 2023 is een nieuwe nota Risicomanagement en weerstandsvermogen aan de raad aangeboden. Nadere implementatie van deze nota leidt tot intensievere aandacht voor risicomanagement in de gehele organisatie.

Omvang Algemene Risicoreserve

Bij de vaststelling van de Kadernota 2018 is bepaald dat voor de specifieke aangehouden Algemene Risicoreserve geldt dat de omvang hiervan gelijk is aan factor 1 van het bedrag dat benodigd is om de risico's af te dekken met een zekerheid van 90%. Hierdoor hoeven afzonderlijke bestemmingsreserves niet langer indirect beschikbaar te blijven voor het op peil houden van het weerstandsvermogen. Overigens is bestaand beleid dat bij het optreden van een of meer risico's in beginsel dekking dient te worden gevonden binnen de lopende begroting. Pas indien dit niet mogelijk blijkt kan voor incidentele dekking van het optredende nadeel aanspraak worden gedaan op de Algemene Risicoreserve.

Op grond van de in deze paragraaf berekende weerstandscapaciteit is het momenteel in de risicoreserve aanwezige bedrag meer dan toereikend.

Algemene financiële kengetallen

Algemene informatie

Met de financiële kengetallen wordt beoogd gemakkelijker inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële)ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te kunnen vangen. Zij geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Financiële kengetallen

De algemene financiële kengetallen voor Ermelo zien er als volgt uit:

Kengetallen	Jaarstukken 2021	Jaarstukken 2021	Begroting 2023	Jaarstukken 2023	
Netto schuldquote	4,5%	18,7%	54,9%	23,6%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	4,5%	18,7%	56,7%	23,6%	A
Solvabiliteitsratio	42,2%	35,6%	30,3%	40,9%	B
Grondexploitatie	0,38%	0,99%	0%	1,30%	A
Structurele exploitatieruimte	8,33%	5,06%	2,4%	2,77%	A
Belastingcapaciteit	104,9%	145,9%	145,7%	121,3%	C

De provincie Gelderland hanteert categorieën voor de waarde van de kengetallen, conform onderstaande tabel. Categorie A is daarbij het minst risicovol en categorie C het meest.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Uitkomsten

Per einde 2023 scoren we relatief goed als gemeente (zoals te zien aan de letters achter de waarde in de bovenste tabel). Vier keer een 'A', één 'B' en één 'C'. De laatste is als gevolg van de

relatief hoge belastingdruk in Ermelo, waardoor er geen tot weinig ruimte is om de belasting te verhogen. Dit zijn we ook geenszins van plan. We streven juist naar een lagere belastingdruk en hanteren daarom het uitgangspunt dat de OZB-opbrengst niet meer mag stijgen dan met het inflatiepercentage.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemene informatie

Wegen, openbare verlichting, riolering, groen, speelvoorzieningen, water, sportvoorzieningen, gemeentegebouwen en onderwijsgebouwen worden tezamen als kapitaalgoederen aangeduid. Zij vormen het gezicht van de gemeente. Het onderhouden van kapitaalgoederen is van belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op het terrein van veiligheid, vervoer, recreatie, onderwijs en overige gemeentelijke diensten. Ook de gemeente Ermelo heeft veel in kapitaalgoederen geïnvesteerd. Kapitaalgoederen dienen zo lang mogelijk een bijdrage te leveren aan het doel waarvoor zij zijn aangeschaft of vervaardigd. Om het kapitaalgoed te kunnen blijven gebruiken waarvoor het bedoeld is, dient het derhalve te worden onderhouden. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goede beoordeling van de financiële positie op de korte en de langere termijn. Teneinde de raad van voldoende inzicht te voorzien, wordt het onderhoud van kapitaalgoederen – een onderwerp dat versnipperd in de begroting staat – in deze paragraaf gebundeld in een kort overzicht. Deze paragraaf geeft daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting voor het onderdeel onderhoud kapitaalgoederen. Beleidsmatige uitgangspunten, voorgenomen acties voor beheer en onderhoud en de daarmee samenhangende uitgaven komen immers in diverse programma's voor.

Nadere definitie van het begrip "onderhoud"

Voor een juist begrip van onder meer de financiële gegevens in deze paragraaf is het van belang te weten wat in deze paragraaf onder het begrip "onderhoud" wordt verstaan. Overeenkomstig de toelichting op het BBV wordt uitgegaan van regulier onderhoud (normaal en zogenaamd groot onderhoud). Dat is het plegen van preventieve dan wel correctieve maatregelen. Vervangingsinvesteringen en de uit investeringen voortvloeiende kapitaallasten worden daar uitdrukkelijk niet toe gerekend. Overige zaken voor het gebruik, niet zijnde onderhoud van een kapitaalgoed (zoals bijvoorbeeld het betrekken van energie) vallen daarmee ook buiten het aandachtsgebied van deze paragraaf.

Aandachtsgebieden

Het onderhoud van kapitaalgoederen wordt onderscheiden naar de aandachtsgebieden wegen, riolering en waterhuishouding, groen en gebouwen kort samengevat. Per aandachtsgebied wordt aangegeven wat het beleidskader is, hoe het beheer wordt uitgevoerd en hoeveel financiële middelen daarmee zijn gemoeid. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Het onderhoud van kapitaalgoederen staat verspreid over de volgende programma's/paragrafen

- Programma Samen Werken voor Ermelo
- Programma Samen Leven in Ermelo
- Programma Samen Wonen in Ermelo
- Programma Samen Ondernemen in Ermelo
- Paragraaf Bedrijfsvoering (kostenplaatsen Bestuursdienst en Team Wijkservice).

Aandachtsgebied: Wegen

Algemene doelstelling onderhoud wegen

De gemeente Ermelo beheert de verkeersinfrastructuur waarbij evenwicht is tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefomgeving en kosten.

Onder de categorie "wegen" wordt gerekend

- Wegen (inclusief wegmeubilair en civieltechnische kunstwerken)
- Fietspaden
- Voetpaden
- Onverharde paden
- Openbare verlichting.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Wegenbeheersplan Ermelo 2018-2022 (de geldigheidsduur van het wegenbeheerplan is door de raad op 13 februari 2024 verlengd tot en met 2025 (e24000296)	2018	ja
Mobiliteitsvisie 2021-2030	2022	ja
Beleidsplan Bewust verlichten 2021-2025	2021	ja
Parkeerbeleidsplan	2016	ja
Beleidsnota onverharde wegen	2016	ja
Kwaliteit fietsvoorzieningen Ermelo	2013	ja
Notitie Gladheidsbestrijding	2018	ja
MOP Civiele Kunstwerken (2022-2025)	2022	ja
Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie (2024-2032)	2023	ja

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Wegenlegger (Wacht nog definitieve akkoord Provincie)	2022	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Bij de vaststelling van het Wegenbeheersplan 2018-2022 is besloten de Ermelose wegen te onderhouden op kwaliteitsniveau B. Voor het centrumgebied wordt kwaliteitsniveau A gehanteerd. In het Wegenbeheersplan staan beleidskaders en speerpunten met betrekking tot duurzaamheid, innovatie en klimaatbestendigheid.

Het was de bedoeling dat eind 2023 het wegenbeheerplan geactualiseerd was en ter besluitvorming voorgelegd aan het college. De benodigde voorbereidingen en inspecties zijn in 2022 in gang gezet maar zijn door ziekte en aansluitend gebrek aan capaciteit niet volbracht. Bij de uitwerking zal de opgelegde taakstelling een plek moeten krijgen.

Bij de uitwerking is de toegenomen energieprijzen een belangrijk item. De hogere energieprijzen heeft een extreem prijseffect op het produceren van asfalt en beton met stijgingen tot wel 40%.

De gemeente Ermelo ambieert een kwalitatief goede en veilige woon- en leefomgeving als vitale, groene en zorgzame gemeente. Een goed functionerende openbare verlichting maakt daar onderdeel van uit. In het beleidsplan Bewust Verlichten 2021-2025 wordt beschreven op welke wijze de gemeente de komende jaren uitvoering wil geven aan het duurzaam, bewust en gericht verlichten van de openbare ruimte.

De beleidsuitgangspunten zijn vervolgens vertaald naar een beheerplan. In dit beheerplan staan de huidige technische staat van het areaal, de beheersuitgangspunten en de benodigde onderhoudsmaatregelen ten behoeve van een goede instandhouding van het huidige areaal in de planperiode 2021-2025 (en een blik op de verdere toekomst) vermeld. Uitgangspunt voor het beheerplan is het handhaven van het huidige onderhoudsniveau.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2022	Primitieve begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 na wijziging	Jaarstukken 2023	Saldo 2023
Verkeer	138	32	50	82	49	-33
Groot Onderhoud	877	877	0	877	877	0
Regulier Onderhoud	270	274	0	274	301	27
Schoon- en bereidbaar houden	256	254	0	254	266	12
Wegmeubilair	42	40	5	45	44	-1
Openbare Verlichting	25	75	0	75	26	-49
Waterlossingen	14	17	0	17	21	4
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Wegen	1.622	1.569	55	1.624	1.584	-40

Aandachtsgebied: Riolering en waterhuishouding

Algemene doelstelling onderhoud riolering en waterhuishouding

De gemeente Ermelo zorgt voor het in stand houden van een kwalitatief goede voorziening voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater, welke bijdraagt aan een goede en duurzame bescherming van bodem en (oppervlakte)water ten behoeve van een leefbaar Ermelo.

Onder de categorie "riolering en waterhuishouding" wordt gerekend

- Voorziening voor het afvalwatertransport en de verwerking/zuivering van afvalwater
- Overige waterhuishouding.

Beleed en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP)	2015	nee
Verlengingsnotitie Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (In Q1 2024 wordt in het kader van de omgevingswet een Programma Water en Riolering vastgesteld als opvolger van het ZAP.)	2020	ja

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
BasisRioleringsPlan (BRP) (In 2024 wordt een nieuw BRP opgesteld onder de naam SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water))	2012	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Als gemeente hebben we de wettelijke zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Het waterschap heeft plichten voor het zuiveren van het afvalwater. Samen met de gemeenten Harderwijk, Putten en het waterschap zijn de rioleringsplannen gebundeld in het Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP).

Voor het stedelijk afvalwater is overeengekomen om de wettelijke verplichtingen als uitgangspunt te nemen. Duurzaamheid is daarbij een aandachtspunt. Voor de belangrijke relatie tussen de waterketen en het watersysteem wordt de draagkracht van het oppervlakte water centraal gesteld, waarop gezuiverd rioolwater en ongezuiverde riool-overstortingen wordt geloosd. Bij extreme regenval is het voorkomen van wateroverlast belangrijker dan de draagkracht.

Voor het hemelwater is het de belangrijkste opgave om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Dit doen we door aanpassingen van onze systemen en meer gebruik te maken van de openbare ruimte voor opvang, berging en afvoer van hemelwater.

Voor de periode van 2020 t/m 2023 is een verlengingsnotitie van het huidige Zap opgesteld. In 2023 is gestart met het opstellen van een programma Water en Riolering (PWR), in het kader van de omgevingswet en als opvolger van het ZAP. In dit PWR geeft gemeente Ermelo aan hoe ze invulling geeft aan de wettelijke gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Dit PWR wordt in Q1 van 2024 vastgesteld door de raad, inclusief het daarbij horende kostendekkingsplan waarop de rRoolheffing is gebaseerd.

Samen met de gemeente Harderwijk is in 2012 een Basisrioleringsplan (BRP) opgesteld. De looptijd van dit plan is 10 jaar. Als opvolger van het BRP zal in 2024 een nieuw BRP worden opgesteld echter dan onder de naam SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water). Dit SSW wordt in samenwerking met Harderwijk, Putten en het waterschap opgesteld. De voorbereidingen hiervoor zijn al gestart in 2023.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2022	Primitieve Begrotings- begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 na wijziging	Jaarstukken 2023	Saldo 2023
Specifieke GRP/ZAP-Maatregelen	38	47	33	80	70	-10
Onderhoud afval-, hemel- en grondwater	353	513	50	563	415	-148
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Riolering en Waterhuishouding	391	560	83	643	485	-158

Aandachtsgebied: Groen

Algemene doelstelling onderhoud groen

De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Onder de categorie "groen" wordt gerekend

- Stedelijk groen (inclusief speelvoorzieningen)
- Landschap
- Begraafplaatsen
- Bossen
- Heide
- Natuurterreinen (inclusief De Leemputten)
- Cultuurhistorische/archeologische elementen (onder andere grafheuvels en Romeins Marskamp).

Beleids- en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Natuurterreinen:		
Lange termijnvisie bossen Ermelo (maakt onderdeel uit van de Groenvisie)	2017	ja
Faunabeleidsnota (maakt onderdeel uit van de in 2017 opgesteld Groenvisie)	2017	ja
Heidevisie gemeente Ermelo (Er is een nieuwe heidevisie opgesteld. Deze wordt in 2024 door de raad vastgesteld)	2011	nee

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Speelruimte:		
Speelruimte in Ermelo (In 2023 is gestart met het opstellen van een nieuw speelruimteplan dat in 2024 wordt opgeleverd.)	2012	ja
Begraafplaatsen:		
Visie Begraafplaats	2012	ja
Notitie Opties kosten en baten	2014	ja
Analyse Begraafplaatsexploitatie	2014	ja
Evaluatie exploitatie Algemene begraafplaats Koningsvaren	2018	ja
Landschap:		
LandschapsOntwikkelingsPlan Ermelo Putten (LOP)	2011	ja
Beheersplan landschapselementen 2018-2028 (betreft kleine bosjes, houtwallen e.d.)	2019	ja
Stedelijk Groen:		
Groenvisie gemeente Ermelo 2017-2027	2017	ja
Flora & Fauna:		
Dierenwelzijnsbeleid 2018-2028	2019	ja
Groene Beheerplannen:		
0-Uitgangspunten groenbeheerplannen	2019	ja
1-Beheerplan groen	2019	ja
2-Beheerplan bomen	2019	ja
3-Beheerplan landschap	2019	ja
4-Beheerplan bossen	2019	ja
5-Beheerplan leemputten bij Staverden	2019	ja
6-Beheerplan flora en fauna	2019	ja
7-Beheerplan begraafplaats	2020	ja
Beheerplan heideterreinen (2011-2021) (In 2023 is een nieuw heidevisie en heidebeheerplan opgesteld, deze zal in 2024 worden vastgesteld)	2011	nee

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Stedelijk Groen

In 2017 is een groenvisie ontwikkeld en vastgesteld (december 2017). In 2019 zijn de Groenbeheerplannen vastgesteld en is hiervoor budget in de begroting opgenomen, ook voor het vervangen van (versleten) groen.

Het beheer en onderhoud van het groen in de openbare buitenruimte wordt zowel in eigen beheer als door derden uitgevoerd.

De uit te voeren reguliere werkzaamheden zijn voor een groot deel beschreven in het bestek omgevingsbeheer onderhoud openbare ruimte, in 2023 is een nieuw bestek opgesteld.

Jaarlijks wordt een deel van de bomen in Ermelo gecontroleerd op boomveiligheid. De snoeiwerkzaamheden uit de boomveiligheidscontrole (BVC) uit 2022 zijn begin 2023 uitgevoerd. Uit o.a. de BVC 2022 en de jaarlijkse geïnspecteerde bomen bleek de noodzaak tot kap van zo'n 130 dode en slechte bomen, herplant en snoei volgt in 2024. Bij de vele Amerikaanse eiken in Ermelo Noord is boomonderhoud naar voren gehaald. Ook is onderhoudssnoei gepleegd aan de monumentale beukenlaan aan de Chevallierlaan. Het kap- en snoeionderhoud aan bomen wordt op basis van een raambestek uitgevoerd.

In 2022 is gestart met de renovatie van de Groenzone Zuid, hier zijn in 2023 nog eens 18 bomen geplant, ook werd nieuw gazon en kruidenmengsel ingezaaid en zijn er planten en struiken aangeplant. Bij 41 bestaande bomen is groeiplaatsverbetering toegepast. Vanuit beheer zijn verspreid door Ermelo in 2023 nog eens 115 bomen geplant.

De gemeente beschikt over een volledig geïntegreerd beheersysteem voor groen-, wegen- en rioolbeheer (Gisib). Dit beheersysteem is gekoppeld aan de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie) van Ermelo. Het actueel houden van de areaal data is een continue proces. Ook zijn hierin schouwgegevens en beheergegevens opgenomen.

De Groenvisie gaat in op de 6 waarden van het groen: identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaat & duurzaamheid, participatie & leefbaarheid en economie. De groenvisie geldt voor de volgende deelgebieden: stedelijk gebied (groen in de bebouwde kom), bomen, flora & fauna, buitengebied (landschap), natuurterreinen, waaronder de Leemputten bij Staverden en de bossen.

Het beheer en onderhoud van dit groen is belangrijk en is met name gericht op instandhouding. Vanaf 2019 wordt het stedelijk groen in het centrum op "A"-niveau onderhouden en de rest op "B"-niveau. In 2023 is besloten € 120.000,00 vanaf 2024 en vanaf 2026 € 240.000,00 te bezuinigen op het beheer van het openbaar groen. Deze bezuiniging moet structureel nog worden uitgewerkt.

Begraafplaatsen

In 2020 is het beheerplan opgesteld op basis waarvan het beheer en onderhoud ingevuld gaat worden. Voor de begraafplaats geldt kwaliteitsniveau "A". In 2023 is vervolg gegeven aan het renoveren van groenvakken op de begraafplaats inclusief het vervangen van dode en slechte

bomen.

Speelvoorzieningen

Het onderhoud van speelplaatsen en -toestellen is gebaseerd op het speelruimteplan "Speelruimte in Ermelo deel 1". Het gaat hierbij om cyclisch onderhoud en structurele vervanging, herinrichten van bestaande speelvoorzieningen en aanleggen van nieuwe speelvoorzieningen in nieuwe woongebieden. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de aspecten schoon, heel en veilig. Wij zijn gestart met een nieuw beleidsplan. Dit nieuwe plan zal aansluiten bij hetgeen dat nu goed gaat en tevens oog hebben voor andere domeinen zoals sport en welzijn. Door deze verbindingen actief te leggen, willen we spelen een breder perspectief geven, namelijk: Spelen nodigt uit tot meer beweging op latere leeftijd.

Landschap

Het beheer van de buitengebieden is vastgelegd in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP). De doelstelling van het LOP is om met behulp van een consequente uitvoering van beleid de kwaliteit van het landschap te verbeteren. In 2019 is een beheerplan Landschap opgesteld. De visie op het landschap is voor een belangrijk deel opgenomen in de nieuwe omgevingsvisie die in 2021 is opgesteld en in 2022 door de raad is vastgesteld.

Bossen

In de gemeentebossen wordt in het beheer gebruik gemaakt van natuurlijke processen, bijvoorbeeld natuurlijke verjonging (naast plantwerk op beperkte schaal). Door een extensievere wijze van beheer en onderhoud, waarbij bijvoorbeeld tak- en top hout en dode bomen in het bos achterblijven, is het uiterlijk van de bossen langzaam veranderd. Op langere termijn wordt daardoor de structuur van het bos gevarieerder en aantrekkelijker voor de natuur en de recreant. In 2018 is gestart met het opstellen van een nieuw beheerplan voor onze grotere boscomplexen (totaal circa 650 ha), deze is in 2019 vastgesteld. De basis voor dat plan wordt gevormd door Europees en rijksbeleid, alsmede provinciaal en eigen gemeentelijk beleid (onder andere de lange termijnvisie voor de bossen zoals geformuleerd in de Groenvisie). Ook de beginselen van het Forest Stewardship Council (FSC) zijn er in meegenomen. Het beheerplan schetst de kaders waarbinnen het beheer moet worden gevoerd (onder andere ten aanzien van houtoogst en natuur en verjonging vanwege de continuïteit).

Heide

Voor het beheer van de heidevelden (in totaal ± 1.000 ha) ligt de nadruk op een relatief intensief cyclisch patroonbeheer (maaien, kleinschalig plaggen), gecombineerd met procesbeheer (extensieve begrazing). Het uitgangspunt is dat de heide daadwerkelijk heide blijft en qua structuur en soortenrijkdom verder ontwikkeld wordt. Mede als gevolg van een doelstelling in het kader van een ontvangen SNL-subsidie om bepaalde dier- en plantensoorten te behouden, zijn hiertoe specifieke beheermaatregelen getroffen (in de vorm van maaien, kleinschalig plaggen, begrazing met schapen of koeien en het verwijderen van boompjes). De laatste jaren wordt met name de heide geplaagd door een veelvoud van invloeden die de natuurwaarden ernstig onder druk zetten. Dit zijn o.a. weersextremen (droogte, strenge late vorsten), een overmaat aan stikstof in de van nature schrale heidebodems (met als gevolg verzuring en vrijkomen van o.a. zware metalen) en calamiteiten zoals plagen van het heidehaantje. Hierdoor moet het heidebeheer op met name de Groevenbeekse heide tegen het licht worden gehouden. In het nieuwe heidebeheerplan worden daarom voor Ermelo nieuwe onorthodoxe maatregelen voorgesteld, zoals bekalking met steenmeel en branden. Ondertussen wordt voor het heidebeheer steeds meer samenwerking met de gemeenschap gezocht in de vorm van de inzet van vrijwilligers. In 2021 is gestart met het opstellen van een nieuw beheerplan voor de heideterreinen. De maatregelen die hierin opgenomen worden en op geld worden gezet zijn o.a. een vertaling van de Natura-2000 doelstellingen. De uitvoering hiervan zal starten in 2024.

Natuurterreinen

Voor het staatsnatuurmonument De Leemputten (totaal ca. 30 ha) is het afzonderlijk Beheerplan De Leemputten 2018-2028 opgesteld (vastgesteld in 2019). Het is een gebied met een bijzondere wettelijke status waarvoor een specifiek beheerregime geldt.

Het beheren van bossen, heidevelden, overige natuurterreinen en fauna is geen exacte wetenschap. Het heeft alles te maken met leven, met organische processen. Alles wat we plannen of bedenken valt of staat met o.a. klimatologische omstandigheden.

De laatste jaren nemen de klimaatextremen toe, vooral de combinatie van hitte en droogte. Dit betekent een verminderde bijgroei van bomen en ook de noodzaak om het bosklimaat te beschermen door minder bomen te kappen. Daardoor is de houtoogst aanzienlijk lager dan gebruikelijk en staat het bos er matig bij. Er sterven steeds meer bomen, ook boomsoorten die eerder nooit problemen opleverden. Op de heide zijn kale plekken te bespeuren en er verdwijnen planten- en diersoorten. De stikstofproblematiek maakt het er niet beter op.

De provincie Gelderland is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de natuur in de Natura2000 gebieden. Vanwege de achteruitgang in kwaliteit is de provincie gestart met een aantal herstelprogramma's die naar verwachting in de komende jaren ook effect zullen hebben voor de natuurterreinen in ons beheer.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2022	Primitieve Begrotings- begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 na wijziging	Saldo 2023 2023

Begraafplaats	142	149	0	149	150	1
Openbaar Groen	1.116	904	4	908	943	35
Speelvoorzieningen	27	29	0	29	21	-8
Bossen, heide en natuurterreinen	192	184	34	218	211	-7
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Groen	1.477	1.266	38	1.304	1.325	21

Aandachtsgebied: Gebouwen

Algemene doelstelling onderhoud gebouwen

De gemeente Ermelo wil een doelmatig, duurzaam en adequaat beheer van de gemeentelijke gebouwen alsmede enkele private en semi-publieke gebouwen en accommodaties teneinde de toegankelijkheid en veiligheid van die gebouwen en accommodaties te garanderen. De gemeente streeft daarbij naar toegankelijkheid van alle gebouwen ook en juist voor burgers met een beperking, conform de visie "Ermelo, Onbelemmerd en Zorgzaam" en de daarmee samenhangende BTB-gedachte.

Onder de categorie "gebouwen" wordt gerekend

- Gebouwen (inclusief daarbij behorende terreinen)
- Installaties
- Monumentenzorg
- Buitensportaccommodaties.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2021-2030	2020	ja
Een nieuw meerjarenonderhoudsplan voor de sportaccommodaties en private gebouwen is in 2023 opgesteld en wordt in 2024 vastgesteld		
Strategisch Beleidskader Gemeentelijke Vastgoedportefeuille	2019	ja
Uitwerking Accommodatiebeleid	2022	ja

Door de Commissie BBV is in januari 2020 de notitie Materiële Vaste Activa uitgebracht. De notitie gaat over het activeren, waarden, onderhouden en afschrijven van investeringen/kapitaalgoederen.

Ten aanzien van het vormen van voorzieningen voor het onderhoud van kapitaalgoederen is het volgende in de notitie opgenomen:

Lasten van groot onderhoud kunnen alleen dan ten laste van een gevormde voorziening worden gebracht indien er een **recent** beheerplan van het kapitaalgoed aanwezig is. Onder **recent** wordt een beheerplan verstaan van **maximaal vijf jaar oud** ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Deze vijf jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn waar **gemotiveerd** van kan worden afgeweken. Een **gemotiveerde** afwijking houdt in dat deze **motivatie is geautoriseerd door de raad** en verantwoord is in de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting en de jaarstukken.

In de motivatie moet tevens worden aangegeven welke maatregelen er worden genomen om achterstallig onderhoud te voorkomen.

Op 20 oktober 2020 is het college akkoord gegaan met het advies actualisatie MJOP's voor gemeentelijk vastgoed, corsanr e200040600.

In dit advies is het volgende opgenomen:

"De objecten Gemeentehuis, Gemeentewerf, Dialoog, Stationsstraat 118, Pinel en Plaza zijn niet meegenomen vanwege actuele ontwikkelingen en/of een renovatie. Voor deze objecten gelden voorlopig de budgetten uit de oude MJOP's. Voor de strategische aankoop Dokter Holtropstraat 169 is in overleg met Meerinzicht een forfaitair bedrag opgenomen gezien de verwachte beperkte tijd in exploitatie. Voor de Parasol geldt dat deze op termijn gesloopt zal worden dus ook daar is een forfaitair bedrag opgenomen."

In de 2e Bestuursrapportage 2022, door de raad vastgesteld op 15 juni 2022, is dit voorstel budgettair verwerkt. Tevens is hierin een link opgenomen naar het advies.

Ten aanzien van de meerjaren onderhoudsvoorzieningen zijn naar aanleiding van het collegebesluit (21e0002995) de onderhoudsvoorzieningen voor Wethouder Balvers en Calluna opgeheven. Onderhoud voor beide objecten zal niet meer door de gemeente worden uitgevoerd, maar gaat mee in de bijdrage aan Interactie. Op basis van de financiële verordening 2020 Ermelo kan enkel de raad hiertoe besluiten, vanwege het autorisatieniveau m.b.t. reserves en voorzieningen. Het doel van deze voorzieningen is komen te vervallen.

Tevens zijn de onderhoudsvoorzieningen voor gemeentehuis, gemeentewerf, brandweergarage, dienstgebouw begraafplaats, pakhuis, Pinel/Plaza, private accommodaties en de Dialoog in 2022 doorgelicht. Er is gekeken in hoeverre het nog noodzakelijk is om per object een aparte onderhoudsvoorziening te hanteren (e210050724).

Er is besloten om de onderhoudsvoorzieningen samen te voegen en/of op te laten heffen. In de 2e Bestuursrapportage 2022 is de samenvoeging van de onderhoudsvoorzieningen verwerkt. Er zijn 3 nieuwe voorzieningen MJOP in het leven geroepen te weten: Patrijzenhof, Patrijzenhof sanitaire units en hertenkamp. Deze zijn door de raad ingesteld bij de 2e en 4e Bestuursrapportage 2022.

Zoals in bovenstaande tabel is te lezen is het meerjarenonderhoudsplan voor de sportaccommodaties en private gebouwen niet actueel. De MJOP's hiervoor zijn in concept gereed en deze zullen begin 2024 aan het college worden aangeboden ter vaststelling. Het Huis van Ermelo (met daarin het gemeentehuis en de voormalige Dialoog) is eind 2022 formeel opgeleverd. Daarna is er een onderhouds- en garantieperiode geweest. Een nieuw MJOP is in concept gereed en wordt begin 2024 aan het college aangeboden ter vaststelling. De overige gemeentelijke objecten worden in 2024 opgenomen en later in dat jaar aan het college aangeboden ter vaststelling.

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Voor nagenoeg alle gemeentelijke en tevens een aantal private en semi-publieke gebouwen wordt één keer in de vier jaar een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan voor het voortgezet, bijzonder en openbaar onderwijs vindt in eigen beheer plaats door het schoolbestuur. De verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud ligt bij de scholen zelf. Ieder jaar wordt namens de gemeente een inspectie verricht of geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd. Uitgangspunt is dat de (gemeentelijke) gebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. De jaarlijkse kosten van onderhoud en groot onderhoud zijn op basis van het meerjarenonderhoudsplan in de programmabegroting verwerkt.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2022	Primitieve begroting 2023	Begrotings- wijzigingen 2023	Begroting 2023 na wijziging	Jaarstukken 2023	Saldo 2023
Gebouwen begraafplaats	0	2	0	2	0	-2
Muziekcent	1	11	0	11	1	-10
Toren Oude Kerk	14	14	0	14	7	-7
Gebouwen onderwijs	3	10	0	10	10	0
Private accommodaties	0	68	0	68	2	-66
Diverse tijdelijk in bezit zijnde gebouwen	0	22	68	90	67	-23
Gebouwen: algemeen	21	26	-14	12	1	-11
Hertenkamp	4	17	0	17	17	0
Patrijzenhof	6	6	0	6	6	0
Sanitaire units	12	38	0	38	38	0
Gemeentelijke Gebouwen	586	253	0	253	253	0
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Gebouwen	647	467	54	521	402	-119

Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Ermelo haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Ermelo streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Ermelo geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Ermelo eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Ermelo stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Ermelo op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kader stellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 1 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Ermelo 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Ontwikkelingen die van buiten komen kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de BNG en het Schatkistbankieren.

Na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne begin 2022 is de inflatie sterk gestegen. Om de inflatie te beteugelen heeft de ECB tot medio 2023 de rente in stappen verhoogd. Deze ingreep van de ECB lijkt effectief, de inflatie is inmiddels gedaald. De rente is ook gestabiliseerd. De verwachting is dat de rente in de loop van 2024 zal gaan dalen.

Rentevisie

De rentevisie 2024 is bij de Begroting 2024 opgesteld. Bij de Jaarrekening 2023 is een bijstelling van die visie nog niet nodig.

Aantrekken geld

De rentevisie in de Begroting 2024 is gebaseerd op de verwachting een tijdelijke stijging van de rente op de kapitaalmarkt. De rentevisie is in de begroting voor 2024 bepaald op 3,75%. Voor 2025 en verder wordt gerekend met 3,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentevisie in de Begroting 2024 voor de lopende rekening in de Schatkist verwacht een renteopbrengst van 3,50% in 2024. Vervolgens wordt vanaf 2025 een daling verwacht van 0,50% per jaar tot 2% in 2027.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtoollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Ermelo zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Per kwartaal wordt het gemiddelde bedrag per dag aan geldmiddelen berekend. Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld. Het actuele percentage bedraagt 2% van het begrotingstotaal. Voor 2023 is het drempelbedrag voor Ermelo € 1.764.000,00. Dit is gelijk aan 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming, € 88.223.000,00. De tabel laat voor 2023 per kwartaal het gemiddelde bedrag op eigen bankrekeningen zien ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren en de ruimte daartussen.

De gemeente Ermelo heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000,00. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000,00)	Kwartaal			
	1	2	3	4
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	88.223	88.223	88.223	88.223
Drempelbedrag volgens wet Fido, 2% van de begrote lasten op jaarbasis	1.764	1.764	1.764	1.764
Gemiddeld buiten 's Rijks schatkist aangehouden geldmiddelen	392	373	387	405
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren	1.372	1.391	1.377	1.359
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Financieringspositie

Gemeente Ermelo is bezig met een omvangrijk investeringsprogramma, zoals het onlangs geopende Sportcentrum Zanderij en onderwijshuisvesting. Vooruitlopend daarop is daarvoor in 2022 al een lening afgesloten. Door de investeringen in 2023 is het financieringsoverschot eind 2023 lager dan 2022. Het financieringsoverschot is tijdelijk in de Rijks Schatkist gestald.

Tabel Financieringspositie 2023 (bedragen x € 1.000,00)		
Ultimo boekjaar	2023	2022
Financieringsbehoefte		
Boekwaarde vaste activa	114.702	96.926
Voorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.351	940
Vorderingen	8.915	9.631
Totaal Financieringsbehoeften	124.968	107.497
Financieringsmiddelen		
Reserves	65.450	54.752
Voorzieningen	15.399	14.649
Waarborgsommen en aangegane langlopende leningen	64.551	70.101
Totaal Financieringsmiddelen	145.400	139.502

Financieringsoverschot	20.432	32.005
Financiering		
Liquide middelen	407	404
Schatkist	27.683	39.113
Geïnduceerd vermogen (crediteuren+overlopende passiva-overlopende activa)	-7.658	-7.512
Totaal Financiering	20.432	32.005

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt de liquiditeitsplanning geactualiseerd, waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van gemeente Ermelo voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het aflossingschema van de afgesloten geldleningen, de meest actuele grondexploitaties en de meerjareninvesteringsplanning. Waar nodig wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de rentevisie wordt de strategie bepaald. Het is de verwachting dat gemeente Ermelo in 2025 een nieuwe langlopende lening gaat afsluiten.

Risico's

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Ermelo bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander, Vitens, de Bank Nederlandse Gemeenten, Inclusief Groep, Afvalsturing, Recreatie Gemeenschap Veluwe Holding en RDC. Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar het onderdeel 'Financiële vaste activa' in het hoofdstuk 'Toelichting op de balans'.

Verstreckte leningen

Hierbij gaat om startersleningen, duurzaamheidsleningen, renteloze leningen woningbouw, hypothecaire lening woningbouw, toekomstbestendig wonen, een overbruggingskrediet onderwijs en een verstreckte lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming). Ook hier wordt verwezen naar het onderdeel 'Financiële vaste activa' in het hoofdstuk 'Toelichting op de balans'.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover Ermelo risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Ermelo kent zowel directe als indirecte garant- en borgstellingen. Uit de 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen' in het hoofdstuk 'Toelichting op de balans' blijkt, dat het ultimo 2023 voor Ermelo gaat om een totaal bedrag van € 107.090.000,00. Het risico op deze garantstellingen wordt als laag ingeschat.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen. In 2023 zijn oninbare vorderingen ten laste gebracht van de voorziening dubieuze debiteuren.

In onderstaande tabel is in kaart gebracht wat de totale omvang van de voorziening debiteuren is ten opzichte van het totale debiteurensaldo.

Tabel debiteurenrisico 2023 (bedragen x € 1.000,00)						
Ultimo boekjaar	2022			2023		
	Debiteuren	Voorziening	%	Debiteuren	Voorziening	%
Debiteuren algemeen	1.250	120	10%	743	57	8%
Debiteuren sociale zaken	1.122	506	45%	861	388	45%
Debiteuren belastingen	589	0	0%	639	0	0%
Totaal	2.961	626	21%	2.243	445	20%

De inbaarheid van de debiteuren heeft onverminderd de aandacht en wordt structureel gemonitord.

Intern liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en Meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Ermelo beperkt haar interne liquiditeitsrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichhoudende rol.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,00)						
	Begroting	2023				2022
		Werkelijk 1e kwartaal	Werkelijk 2e kwartaal	Werkelijk 3e kwartaal	Werkelijk 4e kwartaal	Werkelijk
Omvang begroting per 1 januari	101.380	101.380	101.380	101.380	101.380	99.207
(1) Toegestane kasgeldlimiet						
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
in €	8.617	8.617	8.617	8.617	8.617	8.433
(2) Omvang vlottende korte schuld	0	0	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	39.517	18.258	11.399	18.808	28.111	39.517
(4) Netto vlottende schuld (2 - 3)	-39.517	-18.258	-11.399	-18.808	-28.111	-39.517
(5) Toets kasgeldlimiet						
Toegestane kasgeldlimiet (1)	8.617	8.617	8.617	8.617	8.617	8.433
Totaal netto vlottende schuld (4)	-39.517	-18.258	-11.399	-18.808	-28.111	-39.517
Ruimte (-)/ overschrijding (+) (1)-(4)	-48.134	-26.875	-20.016	-27.425	-36.728	-47.950

Gemeente Ermelo heeft in 2023 geen gebruik gemaakt van kasgeldleningen. De financieringsbehoefte is in 2022 voor de komende jaren ingevuld met een langlopende geldlening. Daardoor was er eind 2023 nog sprake van een substantiële ruimte onder de kasgeldlimiet.

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichhoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,00)					
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	101.380	101.380	101.380	101.380	101.380
Drempelbedrag volgens wet Fido 20% van de begrote lasten op jaarbasis	20.276	17.922	18.214	17.856	17.713
Renteherzieningen	-	-	-	-	-
Aflossingen	5.550	5.050	4.500	4.500	4.500
Risicobedrag (renteherzieningen+aflossingen)	5.550	5.050	4.500	4.500	4.500
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag risiconorm	14.726	12.872	13.714	13.356	13.213
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja	ja

Gemeente Ermelo blijft ruimschoots binnen de renterisiconorm. Daarbij komt dat de leningen een lange looptijd hebben. Het risico van renteschommelingen door herfinanciering en aflossing van leningen in de begroting is beperkt.

Opgenomen langlopende geldleningen

De portefeuille van langlopende geldleningen bevat een zestal leningen. Per ultimo 2023 bedraagt de omvang van de leningen een bedrag van € 64,55 miljoen.

Leningportefeuille (bedragen x € 1.000,00)				
Geldverstrekker	bedrag 01-01-2023	bedrag 31-12-2023	rentepercentage	einddatum

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	500	-	4,415%	01-07-2023
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	600	300	4,325%	01-04-2024
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	500	250	3,82%	15-12-2024
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	10.500	9.000	0,278%	06-04-2029
NWB Bank	18.000	17.000	0,015%	02-11-2040
NWB Bank	40.000	38.000	2,591%	01-07-2042
Totaal	70.100	64.550		

Rente

Renteschema

In de notitie rente 2017 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1.000,00)		
	2023	
	Werkelijk	Begroting
Externe rentelasten over de korte en lange termijn	1.094	1.135
Externe rentebaten	-1.114	-221
Totaal door te berekenen externe rente	-20	914
Doorberekende rente aan de grondexploitatie		
Rente van projectfinanciering aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		
Saldo door te rekenen externe rente	-20	-914
Rente over eigen vermogen		
Rente over voorzieningen		
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-20	-914
De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	-460
Resultaat op taakveld treasury	-20	454

Rentetoerekening grondexploitatie

Gemeente Ermelo heeft voor de grondexploitatie twee complexen in exploitatie. Het betreffen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase.

Rente-omslagpercentage

De notitie rente 2017 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten.

Ermelo heeft over 2023 per saldo een renteopbrengst van € 20.000,00. Omdat het rentesaldo een opbrengst is wordt er op rekeningsbasis geen rentetoegerekend.

Renteresultaat

Het renteresultaat bedraagt over 2023 € 20.000,00 voordelig.

Samenvatting

Effectindicatoren financiering

Effectindicatoren	Jaarrekening	Jaarrekening
	2023	2022
Renterisiconorm:		
Wettelijke norm	20%	20%
Percentage Ermelo	5,5%	4,2%
Kasgeldlimiet:		
Wettelijke norm	8,5%	8,5%
Percentage Ermelo*	0%	0%
Drempelbedrag schatkistbankieren:		
Wettelijke norm	2,0%	2,0%
Percentage Ermelo	0,5%	0,5%
Financieringspositie:		
Financieringsoverschot (x € 1.000,00)	20.432	32.005

* Omdat de ruimte onder de kasgeldlimiet groter is dan de kasgeldlimiet, komt er een negatief percentage uit. Daarom wordt dit percentage op nul gesteld.

In de Jaarrekening 2023 heeft de gemeente Ermelo een financieringsoverschot. Ermelo heeft echter een omvangrijk investeringsschema. Naar verwachting zal in 2025 een langlopende lening aangetrokken worden om de financieringsbehoefte af te dekken. Bij de Meerjarenbegroting 2025-2028 zal op basis van de dan meest actuele liquiditeitsplanning en rentevisie de rentelast in de begroting opnieuw berekend worden.

Door het liquiditeitsoverschot in 2023 blijft Ermelo ruim onder de gestelde rentenormen.

Afgezien van het renterisico is het risicoprofiel van Ermelo op het gebied van financiering laag.

Strategische doelstellingen

De gemeente Ermelo realiseert en levert een scala van producten en diensten. Daarvoor is een goede bedrijfsvoering van belang. Meerinzicht is onze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie voor de bedrijfsvoering voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. In deze paragraaf duiden wij de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering voor de gemeente Ermelo in 2023.

Netwerkorganisatie Ermelo

De samenleving verandert. Rollen veranderen. Informatie verspreidt zich sneller, inwoners zijn mondiger en er komen steeds meer initiatieven vanuit diezelfde inwoners, die zich in netwerken verenigen en van daaruit ook opereren. De wereld om ons heen lijkt alsmaar complexer te worden. De gemeente Ermelo positioneert zich daarom als een netwerkorganisatie: een organisatie die open en wendbaar is en zich aanpast aan deze veranderende samenleving. Voor een beter Ermelo, dat gericht is op het leveren van uitstekende dienstverlening aan ons bestuur, inwoners en bedrijven. Waarbij Ermelo zich blijft onderscheiden als een gemeente waar het beter wonen, werken en verblijven is. In 2023 heeft de organisatieontwikkeling op een andere wijze vorm gekregen, het ontwikkelen van een organisatie is immers nooit 'af' en verdient de continue aandacht. In de organisatieontwikkeling staan opgavegericht werken en rol-ontwikkeling centraal.

Meerinzicht

Op het gebied van bedrijfsvoering werken wij samen met Harderwijk en Zeewolde in de gemeenschappelijke regeling Meerinzicht. Steeds meer processen en systemen worden voor de vier organisaties gestandaardiseerd en geharmoniseerd om zowel enerzijds zo efficiënt mogelijk te werken als om een goede kwaliteit te kunnen blijven waarborgen. Als EHZM werken wij samen om talent binnen te halen en te blijven binden aan onze organisaties. Eind 2022 heeft de netwerkdirectie ingestemd met het projectontwerp over aantrekkelijk werkgeverschap EHZM. Deze inzet is ook in 2023 doorgelopen.

In 2023 is het EHZM traineeprogramma voortgezet. In september 2023 is de nieuwste lichte trainees van start gegaan, verspreid over de vier organisaties. Van belang hierbij is ook de in de Kadernota 2024 Ermelo verwerkte ombuiging Optimalisering bedrijfsvoering ter grootte van € 2.000.000,00 met ingang van 2027 en de op 5 juli 2023 aangenomen motie Meerinzicht. Tevens zijn in 2023 de aanbevelingen van het rekenkamerrapport Meerinzicht verder uitgewerkt. Hier is samen met raad, college, en ambtelijke organisatie (en Meerinzicht) gewerkt aan het opstellen van een reeks concept kritische prestatie-indicatoren.

Bedrijfscontinuïteit

In 2023 heeft het onderwerp bedrijfscontinuïteit een doorontwikkeling doorgemaakt. Er is een kerngroep vanuit de EHZM samenwerking geformeerd in opdracht van de Netwerkdirectie EHZM. In deze kerngroep worden veel BCM onderwerpen die al onder de aandacht bij de partners zijn nu meer in samenhang uitgewerkt. Vanuit een BCM Beleidsnota is er een uitvoeringsnota geschreven met hierin uitgewerkt welke concrete acties meerjarig invulling geven aan dit beleid.

Inhuurbeleid

Inhuur van medewerkers heeft verschillende redenen. De ontwikkeling naar netwerkgemeente betekent dat de eigen vaste formatie voor een belangrijk deel zal bestaan uit proces- en projectmedewerkers, waar omheen vaste en deels tijdelijke expertise gegroepeerd wordt. De tijdelijke expertise is een beperkte flexibele schil rond de vaste formatie. De kosten van de inhuur van deze expertise komt ten laste van de projecten waarvoor de kennis wordt ingezet. Hoewel de inhuurtarieven over het algemeen hoger liggen dan de kosten van vast personeel is deze werkwijze toch goedkoper, omdat de in te zetten expertise steeds anders is en wij als organisatie te klein zijn om die kennis permanent in huis te hebben. Bovendien beperkt dit de continuïteitsrisico's.

Ter overbrugging van vacatures wordt ingehuurd wanneer de continuïteit van het werk daarom vraagt. De kosten daarvan worden gedeeltelijk gedekt uit de vrijvallende vacaturegelden. Deels, omdat de inhuurtarieven over het algemeen hoger liggen dan de kosten van eigen medewerkers.

Het ambitieniveau in Ermelo is hoog. Dit leidt geregeld tot een werkvoorraad die niet door de eigen capaciteit opgevangen kan worden. Daarvoor moet dan worden ingehuurd. De kosten worden dan ten laste gebracht van het desbetreffende project. Inhuur wegens langdurige ziekte of anderszins vindt plaats indien de continuïteit en kwaliteit van het werk in het geding komt. Wij zijn eigenrisicodrager voor doorbetaling bij ziekte. Om dit risico zoveel mogelijk te beperken wordt een actief ziekteverzuimbeleid gevoerd.

Personele lasten

Zoals in onderstaande tabel te zien, hebben we € 312.000,00 meer uitgegeven aan personeel dan begroot. Een overschrijding van 2,6%. Gedurende het jaar passen we de personele begroting aan op basis van de loonontwikkelingen en de verwachte inhuur. Achteraf blijkt dat we minder vacatureruimte hadden dan ingeschat en dus te veel salarisbudget (voor het vaste personeel) hebben overgeheveld naar de post inhuur. Hierdoor kenden we een nadeel op de salarissen, maar hielden we over op de post inhuur. Daarnaast is er meer uitgegeven aan overige personele lasten, zoals reiskostenvergoeding, beschikbaarheidstoelages etc.

Bedragen in €	Begroting	Realisatie	Verschil
	2023	2023	
Salarislasten	9.164.000	9.581.777	-417.777
Inhuurlasten	2.984.000	2.648.677	335.323

Overige personele lasten	54.000	283.216	-229.216
Totaal	12.202.000	12.513.670	-311.670

Frauderisico

Voor het boekjaar 2023 is een fraudebeleid opgesteld en vastgesteld. Er is uitvoering gegeven aan de frauderisicoanalyse door de verbijzonderde interne controle. Het fraudebeleid maakt samen met het M&O (misbruik en oneigenlijk gebruik) beleid onderdeel uit van de rechtmatigheidsverantwoording. Zie ook het onderdeel 'rechtmatigheidsverantwoording' verderop in deze paragraaf.

Privacy en informatieveiligheid

Er is in 2023 opnieuw vol ingezet op het verhogen van de bewustwording op het gebied van privacy en informatieveiligheid. Dit heeft geleid tot meer adviesaanvragen op het gebied van verwerken van persoonsgegevens en meer gemelde datalekken. Dat is een positieve ontwikkeling. Er is een aantal projecten opgestart, waarvan het op orde brengen van de basis vanuit privacy oogpunt essentieel is. Risico hierbij is dat EHZM onvoldoende aan wet- en regelgeving kan voldoen, omdat de juiste informatie niet gevonden kan worden of onduidelijk is wie verantwoordelijk is. Daarom zijn we gestart met project informatiehuishouding, met als doel:

'De juiste informatie en de juiste documenten zijn voor de medewerkers, leidinggevenden, bestuurders en/of inwoners in de juiste vorm beschikbaar. Zo zijn we onze inwoners nóg beter van dienst en vinden we onze informatie sneller terug. We doen dit door onze informatiehuishouding actueel te houden, het professioneel in te richten en duidelijke afspraken te maken.'

De gevolgen van het niet kunnen vinden van de juiste informatie hebben we in 2023 een aantal malen ondervonden bij inzageverzoeken van inwoners, wat daarna, terecht, geleid heeft tot ingediende klachten. Cruciaal is het verder verhogen van de aandacht voor dreigingen op het gebied van informatieveiligheid. De digitale ontwikkelingen gaan snel en bieden kansen, maar ook bedreigingen. Het management en bestuur binnen EHZM dient zich zeer bewust te zijn van die dreigingen. Het is van het grootst mogelijke belang dat we ons gaan voorbereiden en trainen in het kunnen omgaan met een cyberaanval. Technisch zijn er veel zaken geregeld, maar beheersmatig en organisatorisch is dat nog onvoldoende gedaan. Vandaar het dringende advies van de FG om als totale organisatie prioriteit te geven aan dit onderwerp om te zorgen dat we zo goed mogelijk voorbereid zijn als een dergelijke situatie zich voordoet.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die van belang zijn voor financiële handelingen van de gemeente. Met deze verantwoording wordt invulling gegeven aan de artikelen 10 tot en met 13 uit de Financiële Verordening 2023.

In de rechtmatigheidsverantwoording zijn drie criteria van belang:

- het begrotingscriterium
- het voorwaardencriterium
- het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

De rapporteringstolerantie voor onrechtmatigheden is door de raad vastgesteld op € 50.000,00 euro.

Toelichting:

1. Begrotingscriterium

Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de totale lasten per begrotingsprogramma (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig als deze lasten in strijd zijn met een wettelijke bepaling of met het beleid van de raad. Overschrijding van budgetten binnen wet- en regelgeving en passend bij de uitvoering van het beleid van de raad is niet onrechtmatig.

In 2023 is er bij de begrotingsprogramma's geen sprake geweest van overschrijdingen aan de lastenkant.

2. Voorwaardencriterium

Bij dit criterium gaat het om toepassing van de eisen en voorwaarden die worden gesteld aan financiële (beheers)handelingen. Die eisen en voorwaarden hebben betrekking op doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Wij hebben vastgesteld dat er onrechtmatigheden zijn voor een bedrag van € 999.900,00 doordat de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet juist zijn toegepast. Hieronder wordt een toelichting gegeven:

Algemeen:

Een budgethouder die een werk, levering of dienst afneemt bij een leverancier, dient zich af te vragen op welke wijze de afname moet worden aanbesteed. Hiervoor is er binnen de gemeenschappelijke regeling een inkoopbeleid die moet waarborgen dat de regels worden gevolgd. In 2023 is voor een bedrag van € 999.900,00 ingekocht waarbij de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet juist zijn toegepast. Hieronder wordt dit verder gespecificeerd.

Aanbesteding en inkopen:

- Inhuur van personeel (€ 653.731,00).

Dit bestaat uit 6 leveranciers waar 1 of meerdere personen worden ingehuurd. Dit is inhuur voor specifieke opdrachten en niet zoals bij punt b benoemd uitbesteed werk. De onrechtmatigheden ontstaan voornamelijk doordat er in het verleden iemand ingehuurd werd voor een afgebakende tijdelijke opdracht, maar in de praktijk bepaalde opdrachten langer doorlopen dan op voorhand bedacht. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij de invoering van de omgevingswet. In deze gevallen is besloten om toch met de huidige inhuur door te gaan en werd de prioriteit gegeven aan doelmatigheid in plaats van rechtmatigheid. Nieuwe medewerkers moeten zich immers eerst inwerken en - lezen in bestaande dossiers, waardoor de doorlooptijd en bestedingen hoger zouden zijn dan bij voortzetting van bestaande inhuurkrachten.

Opvolging:

Van de onrechtmatige contracten zijn 3 leveranciers in 2023 op een juiste wijze aanbesteed. Daarnaast zijn de contracten van 2 leveranciers in 2023 beëindigd. Vanuit doelmatigheidsoogpunt loopt 1 crediteur door tot het project is afgerond. Van de 6 onrechtmatige contracten in 2023 zijn dus 5 leveranciers op de juiste wijze aanbesteed of beëindigd.

- Uitbesteed werk (€ 346.174,00).

Dit bestaat uit 5 leveranciers waarbij opdrachten uitbesteed zijn. Dit zit met name op dienstverlening inzake groenonderhoud en rioolwerkzaamheden. Dit betreffen opdrachten welke jaarlijkse verlengd worden, waardoor de Europese aanbestedingsgrens na een aantal jaren overschreden wordt. Veelal worden er aanvullende diensten bij een partij weggezet, waarmee de totale opdrachtwaarde toeneemt (zonder dat we ons daar van bewust zijn).

Opvolging:

De Europese aanbesteding van 2 onrechtmatige contracten is van start gegaan. Het contract van 1 leverancier zal doorlopen tot het project afgerond is. De gemeente onderzoekt momenteel hoe de overige onrechtmatige contracten op de juiste wijze aanbesteed dienen te worden.

3. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium

Misbruik is het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens. Met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te ontvangen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Oneigenlijk gebruik is het door het aangaan van rechtshandelingen en/of feitelijke handelingen, ontvangen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de tekst van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Uitkeringen, subsidies en vergunningen gaan alleen naar inwoners, bedrijven en instellingen die daar recht op hebben. Dit wordt getoetst aan wet- en regelgeving en interne integriteitsregelingen en -afspraken. Wij hebben interne procedures om na te gaan dat (belasting-)gelden, subsidies, uitkeringen, bijdragen enzovoort, op de juiste manieren worden ingezet en besteed. Voor verschillende beleidsterreinen hebben wij preventieve en/of repressieve maatregelen. Preventieve maatregelen zijn met name regelgeving, voorlichting en controle vooraf. Repressieve maatregelen zijn controle achteraf en sanctionering. In 2023 is er overkoepelend beleid voor het voorkomen van misbruik- en oneigenlijk gebruik vastgesteld.

In 2023 zijn er geen bevindingen geconstateerd die de rapporteringsgrens overschrijden.

Eindconclusie:

Het totaal aan gerapporteerde onrechtmatigheden valt ruimschoots binnen de vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% van de gerealiseerde bestedingen (€ 3,3 miljoen). Daarom oordeelt het college dat er over 2023 rechtmatig gehandeld is.

Vastgesteld beleid voor dit programma

- Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2023)
- Inkoopbeleid Versie: 8.1 (2018)
- Actieplan Gemeente Ermelo Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (2019)
- Veranderplan organisatieontwikkeling (2021)
- Begroting 2024-2027 Meerinzicht

Wat hebben wij er voor over?

Budgetten Bedragen (x 1.000,00)	Meerjaren begroting 2023	Begrotings wijzigingen 2023	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2023	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
lasten	25.105	1.490	26.595	26.907	312
batens	-420	-45	-465	-352	113
Saldo	24.685	1.445	26.130	26.555	425

Paragraaf Verbonden Partijen

Algemene informatie

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke (naamloze en besloten vennootschap, stichting,

vereniging en coöperatie) of publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regeling) organisaties waarin de gemeente een belang heeft. Dit moet een bestuurlijk én financieel belang zijn.

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's is het gewenst dat in de begroting en rekening aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Het is dus niet de bedoeling van de wet om over alle partijen, waarmee de gemeente op enigerlei wijze verbonden is, in deze paragraaf te informeren. Het wettelijk criterium is gelegd bij die partijen waar de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang in heeft. Een "bestuurlijk belang" betekent dat de gemeente op enigerlei wijze zeggenschap heeft, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat de gemeente mee kan stemmen. Met "financieel belang" wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Onder "financiële informatie" staat soms in de kolommen Jaarstukken 2023 bij de regels Eigen vermogen, Vreemd vermogen en Resultaat "n.n.b". Deze gegevens zijn dan ook nog niet bekend. Voorts staat in de kolommen Begroting 2023 soms de vermelding "n.v.t." In de meeste begrotingen van de verbonden partijen worden deze gegevens nog niet opgenomen of is er sprake van dat het positieve of negatieve resultaat ten gunste of laste komt van de deelnemende gemeenten.

Het belang van deze paragraaf schuilt in het bijzonder in het feit dat een aantal van de verbonden partijen beleid uitvoert dat in principe ook door de gemeente zelf uitgevoerd kan worden. De gemeenteraad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak op de kernvraag, namelijk of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met de doelstellingen van de gemeente of dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Het ligt voor de hand dat lokale overheden profijt hebben bij het uitbesteden van bepaalde taken. Zo beschikken verbonden partijen over de juiste kennis, deskundigheid en specialisatie om dergelijke taken effectief en efficiënt uit te voeren. Dit bevordert de kwaliteit van de uitbestede taken, waardoor kosten vaak kunnen worden verminderd. Uiteraard dient de lokale overheid die een deel van haar taken uitbestedt erop te kunnen vertrouwen dat de betreffende verbonden partij deze activiteiten goed en zorgvuldig beheerst. Immers, de betreffende lokale overheid blijft verantwoordelijk voor de taak die een verbonden partij uitoefent.

Samenwerking met een verbonden partij kan de volgende voordelen opleveren:

- Risicospreiding: (financiële) risico's worden met andere partijen gedeeld.
- Efficiëntievoordeel: door samenwerking met bijvoorbeeld andere lokale overheden.
- Kennisvoordeel: de lokale overheid kan gebruik maken van kennis waarover zij zelf niet beschikt.
- Continuïteit: door meer schaalgrootte te creëren, is de organisatie niet afhankelijk van de kennis van individuen.
- Katalysatorfunctie: activiteiten kunnen versneld op gang worden gebracht door samenwerking met publieke of private organisaties.
- Bestuurlijke kracht en effectiviteit: door samenwerking ontstaat een sterkere bestuurlijke kracht en grotere effectiviteit.

Inzicht is daarbij nodig in het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen. Deze vraag kan óf bij het desbetreffende programma worden gesteld óf in het kader van de paragraaf Verbonden partijen. Gekozen is om dit te doen in deze paragraaf.

In deze paragraaf zijn ook de beleidsregels vermeld waaraan voldaan moet worden indien de raad of het college deel wenst te gaan nemen in of overweegt een verbonden partij op te richten. Het Rekenkameronderzoeksrapport Verbonden Partijen is begin 2017 verschenen. Op basis daarvan is de Notitie Verbonden Partijen geactualiseerd en op 29 november 2018 vastgesteld door de raad.

Verder wordt in deze paragraaf ieder jaar een beeld gegeven van onder andere (te verwachten) dividenden en andere belangrijke ontwikkelingen ten aanzien van de genoemde verbonden partijen.

Daarnaast bieden wij de raad per kwartaal een raadsbrief met de actualiteiten over de verbonden partijen aan. Deze informatiememo is enerzijds een 'stok achter de deur' voor het college en de ambtelijke organisatie om u als raad regelmatig te informeren over ontwikkelingen bij onze verbonden partijen. Ontwikkelingen die soms te klein zijn om u separaat over te informeren kunnen hier goed landen.

De beleidsregels

Onderstaand worden de beleidsregels opgesomd die in acht genomen moeten worden alvorens een verbinding wordt aangegaan met een derde rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang krijgt of neemt.

1. Een besluit tot deelname in of oprichting van een derde rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang krijgt of neemt, vermeldt expliciet de redenen en de motieven waarom de uitvoering van het gemeentelijk beleid daarmee beter is gediend.
2. Een besluit bevat een motivering waarom in dat geval de gekozen vorm de meest geëigende vorm is (soort privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtsvorm), waarbij wordt gemotiveerd waarom een publiekrechtelijke rechtsvorm niet kan (een publiekrechtelijke rechtsvorm geniet dus in principe de voorkeur).
3. Een besluit bevat een beschrijving waaruit het publieke belang bestaat.
4. Een besluit bevat een beschrijving waaruit het financiële belang bestaat.
5. Een besluit bevat een beschrijving van de risico's die aan de betreffende verbonden partij

zijn verbonden en welke beheersmaatregelen daarvoor genomen worden.

6. Een besluit bevat een beschrijving van de te leveren prestaties in meetbare kwantiteit en kwaliteit.
7. Een besluit bevat een beschrijving op welke wijze de verbonden partij verantwoording aflegt.
8. Het college geeft de raad door middel van de paragraaf Verbonden partijen jaarlijks inzicht in het aantal verbonden partijen en welke ontwikkelingen zich daarin voltrekken en welke risico's worden onderkend.

Naam verbonden partij	Gevestigd
Gemeenschappelijke regeling	
GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)	Apeldoorn
Meerinzicht (MIZ)	Ermelo
OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)	Harderwijk
Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe	Elburg
Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)	Apeldoorn
Vennootschappen (% belang)	
Interactie	Ermelo
Alliander N.V.	Arnhem
Afvalsturing Friesland N.V.	Leeuwarden
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)	Den Haag
Leisurelands	Arnhem
Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.	Arnhem
Vitens N.V.	Arnhem
Inclusief Groep N.V.	Nunspeet
Coöperatie	
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk

GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)
<u>Algemene informatie</u>	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. S. Hamstra
Contactambtenaar:	Mevrouw P.A. Beelen-Mostert
Openbaar belang:	<p>De GGD faciliteert gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid, Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, maar verzorgt ook taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en burgers.</p> <p>De GGD NOG werkt op basis van een Gemeenschappelijke regeling voor 22 gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen) in de provincie Gelderland. De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's. Het dagelijks en algemeen bestuur is samengesteld uit een afvaardiging van de 22 gemeenten. De dagelijkse leiding is in handen van directeur mevrouw J. Baardman.</p> <p>Het bestuur van de GGDNOG heeft de GGD-taken ingedeeld in A-, B-, C- en D-taken. Deze taken laat zien wat de verantwoordelijkheid is van de gemeenten voor de verschillende GGD taken.</p> <p>A. Wettelijke GGD taken die voor de gemeenten worden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kerntaken Wet publieke gezondheid - Infectieziektebestrijding - Medische milieukunde - Technische hygiënezorg - Psychosociale hulp bij rampen - Beleidsadvisering Jeugdgezondheidszorg - Onderzoek gezondheidssituatie bevolking - Beleidsadvisering - Preventieprogramma's en gezondheidsbevordering - Preventieve ouderengezondheidszorg - Toezicht kinderopvang op basis van de Wet kinderopvang - GGD taak in de Wet veiligheidsregio's

	<p>B. Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar (B1 taak) - Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015 (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) - Rijksvaccinatieprogramma 4-19 jaar (B1-taak) <p>C. Autonome gemeentelijke taken</p> <ul style="list-style-type: none"> - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG <p>D. Externe taken. De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of burgers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arrestantenzorg - Reizigersvaccinatie - Vergunningen tattooshops - Publieke gezondheidszorg asielzoekers - Aanvullende seksuele gezondheidszorg 		
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen (A en B1 taken). Subsidiering en/of dienstverleningsovereenkomst (B2, C en D taken).		
<u>Beleidsinformatie</u>			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Leven in Ermelo: subprogramma Kansrijk Opgroeien		
Ontwikkelingen:	De GGDNOG heeft in vervolg op de afgeronde kerntakendiscussie GGD Robuust ingezet op de aandachtspunten Beter inspelen op de vraag van gemeenten, Data (veiligheidsrisico's wegnemen) en gemeenten beter faciliteren met data, bedrijfsvoering communicatie en medische milieukunde. Alle middelen uit GGD Robuust zijn inmiddels ingezet. De bestuursagenda GGDNOG 2023-2027 is in het najaar 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd voor een zienswijze. De bestuursagenda is het strategisch koersdocument voor de GGDNOG voor de komende vier jaar. Na instemming eind 2022 door het AB van de VNG met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA), heeft in 2023 uitwerking van het eerste regiobeeld IZA plaatsgevonden.		
Risico:	De GGDNOG hanteert een methodiek voor het kwantificeren van risico's en rapporteert over de risico's via de bestuursrapportage. Al enige tijd is sprake van krapte op de arbeidsmarkt, dit speelt met name binnen de jeugdgezondheidszorg. Dit is een landelijk probleem. De GGDNOG neemt risico's op basis van ontwikkelingen mee in de rapportages en neemt risicobeperkende maatregelen waar mogelijk/signaleert de risico's en gevolgen. Binnen de zienswijzecycleus op de begroting wordt de raad hier inzicht in geboden. Regioplan IZA: Het tijdpad voor het tot stand komen van het regiobeeld en regioplan is krap. Voorwaarden zijn gesteld rond verantwoording en afrekening van de hiervoor beschikbaar gestelde middelen. Randvoorwaarden zijn niet altijd tijdig bekend van rijkswege. De kans is aanwezig dat middelen teruggestort moeten worden, omdat niet tijdig aan de voorwaarden kan worden voldaan. De eventuele gevolgen zijn in dit stadium nog niet nader te duiden.		
<u>Financiële informatie</u>			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen incl resultaat	€ 2.656.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 8.787.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat	-€ 487.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage Ermelo	€ 442.000,00	€ 580.000,00	n.n.b.
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 457.551,00	€ 540.894,00	n.n.b.

Meerinzicht (MIZ)

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)
<u>Algemene informatie</u>	
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Postbus 300 3850 AH
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. H.C. Weidema
Contactambtenaar:	Mevrouw S. van Oene, adjunct-directeur

Openbaar belang:	<p>Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde.</p> <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatisering en automatisering - Personeel en organisatie (hrm) - Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop - Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering - Financiën & administratie - Juridische zaken - Communicatie - Geo-informatie <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participatiewet - Wmo - Jeugdwet - Leerlingwezen - Sociale recherche - Inkomensondersteuning 		
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
<u>Beleidsinformatie</u>	Meerinzicht, domein Bedrijfsvoering, faciliteert de bronorganisaties Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, maar ook het domein Sociaal, door advisering, uitvoering, beheer en administratie ten aanzien van genoemde bedrijfsvoeringstaken. Daarnaast voert Meerinzicht, domein Sociaal het door het gemeentebestuur vastgestelde beleid uit op de genoemde taakvelden behorend tot het Sociaal Domein. De beleidsbepaling en -vaststelling is en blijft op beide domeinen voorbehouden aan het gemeentebestuur.		
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Werken voor Ermelo: subprogramma Bestuur en Organisatie		
Ontwikkelingen:	Bij de Kadernota 2024 van gemeente Ermelo is een voorstel gedaan te onderzoeken hoe er in 2027 € 2 miljoen bezuinigd kan worden op Meerinzicht door efficiënter en effectiever samen te werken. We zijn in gesprek hoe we de samenwerking beter kunnen vorm geven. Dit heeft voorlopig nog geen gevolgen voor de wijze waarop Meerinzicht georganiseerd is.		
Risico:	<ul style="list-style-type: none"> - Belangrijk is dat verbonden partijen in het algemeen, deze in het bijzonder, dicht bij de brongemeenten gehouden worden. Daardoor wordt het risico van "te ver op afstand geraken" voorkomen. - Het vormt mede de borging van de lokale autonomie ten aanzien van de beleidsbepaling en vaststelling door de brongemeenten. - Nieuw beleid leidt deels tot verhoging van programmakosten bij de brongemeenten en deels tot verhoging van de uitvoeringskosten bij Meerinzicht. - Autonome ontwikkelingen zullen invloed hebben op de hoogte van de overgedragen budgetten, dit geldt met name voor de gevolgen van CAO-ontwikkelingen, inflatiecorrectie en automatiseringskosten (met name licentiekosten die gekoppeld zijn aan inwonertal). - Omdat Meerinzicht geen reserves en voorzieningen mag aanhouden, leidt elke besluit met financiële gevolgen tot een begrotingswijziging. 		
<u>Financiële informatie</u>	De programmagelden voor het Sociaal Domein maken geen onderdeel uit van de begroting Meerinzicht, maar zijn opgenomen in de begroting van de gemeente Ermelo zelf. Dit borgt het budgetrecht van de gemeenteraad.		
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 24.127.000,00	n.n.b.	€ 18.328.000,00
Resultaat	€ 666.000,00	n.n.b.	n.n.b.
Begrote bijdrage Ermelo	€ 12.469.000,00	€ 13.324.000,00	€ 14.134.000,00
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 12.189.100,00	€ 13.282.000,00	€ 14.134.000,00

OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)

Verbonden partij:	OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)
<u>Algemene informatie</u>	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17 3842 DR
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. H.R. van Veen
Contactambtenaar:	Mevrouw M. Aalbers-Looijenga
Openbaar belang:	De ODNV voert in samenwerking met de andere uitvoeringsdiensten in opdracht van de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek en Putten, Voorst en de provincie Gelderland een deel van de taken vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering uit op het gebied van de fysieke leefomgeving in het kader van het omgevingsrecht.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
<u>Beleidsinformatie</u>	
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Werken voor Ermelo: subprogramma Bestuur en Organisatie

Ontwikkelingen:	ODV is een belangrijke netwerkpartner voor de gemeente Ermelo, zij voert voor de gemeente adviestaken uit. Op 6 oktober 2022 heeft het AB van het voormalige ODNV besloten tot een fusie met Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ), deze fusie is op 01-01-24 tot stand gekomen.		
Risico:	- Hogere CAO uitkomsten dan geraamd. - Ook vervanging als gevolg van langdurig ziekteverzuim vormt een risico.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen incl resultaat	€ 712.820,00	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.608.532,00	€ 782.582,00	n.n.b.
Resultaat	€ 697.806,00	-	n.n.b.
Begrote bijdrage	€ 999.000,00	€ 1.227.000,00	€ 1.227.000,00
Realisatie bijdrage	€ 999.686,00	n.n.b.	€ 1.115.567,00

Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

Verbonden partij:	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Elburg, Postbus 70 8080 AB		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. H.C. Weidema		
Contactambtenaar:	Mevrouw T. Lodeweges		
Openbaar belang:	De streekarchivaris beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Elburg (centrumgemeente), Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.		
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Werken voor Ermelo: subprogramma Bestuur en Organisatie		
Ontwikkelingen:	In 2023 waren er twee grotere ontwikkelingen bij het SNWV. De gemeenschappelijke regeling is gewijzigd (omzetting van centrumgemeente regeling naar bedrijfsvoeringsorganisatie). Daarnaast is gestart met een verkenning van toetreding van Epe, Hattem en Heerde tot de GR SNWV. Van beide is de bedoeling dat ze gerealiseerd zullen zijn per 1 juli 2024.		
Risico:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de gemeentelijke bijdrage zal moeten worden verhoogd.		
Financiële informatie	De mee- en tegenvallers worden met de bijdragen van de gemeenten verrekend, waardoor het resultaat altijd op nul uitkomt.		
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	€ 190.000,00	€ 232.000,00	n.n.b.
Realisatie bijdrage	€ 185.018,00	€ 235.555,00	n.n.b.

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Verbonden partij:	Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Europaweg 79 7336 AK		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Burgemeester P.J.T. van Daalen		
Contactambtenaar:	De heer H.C. Kleijer		
Openbaar belang:	Ermelo valt onder de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland voor de onderdelen brandweer, geneeskundige hulp in de Regio (GHOR) en crisisbeheersing. De VNOG is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweezorg in Ermelo. Tevens wordt binnen de VNOG door de afdeling crisisbeheersing ondersteunend opgetreden ten aanzien van de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) die op regionaal niveau uniform worden vorm gegeven.		
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Werken voor Ermelo: subprogramma Openbare Orde en Veiligheid		

Ontwikkelingen:	In 2023 heeft de VNOG verschillende zaken in uitvoering genomen. Vanaf 2023 is de Regeling Demarcatie van kracht gegaan. Er is intensief contact met de gemeentelijke gebouwbeheerders en financieel adviseurs om een goede uitvoering te bewerkstelligen. In de eerste vier jaar, te beginnen in 2023, worden de werkelijke facilitaire kosten per kazerne 1:1 met de betreffende gemeente verrekend. De vijf veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel zijn in 2023 gezamenlijk verantwoordelijk voor de "Meldkamer Brandweer en Multi (MKBM)", als onderdeel van de nieuwe Meldkamer Oost-Nederland (MKON). Het personeel van MKON-MKBK is in dienst gekomen van de VNOG en hiertoe is ook een nieuwe programma opgenomen in de VNOG-begroting. Tot slot heeft het Rijk per 2023 de Brede Doeluitkering RampenBestrijding (BDuR) voor alle 25 veiligheidsregio's structureel opgehoogd, met als doel de crisisbeheersing, informatiepositie en flexibiliteit te verstrekken.		
Risico:	Wereldwijde prijsstijgingen van grondstoffen hebben invloed op de begroting van de VNOG. Dit heeft bijvoorbeeld invloed op nieuw aan te schaffen materieel en andere materialen. De werkelijke stijging van de prijzen kan de komende jaren hoger uitvallen dan het gehanteerde prijsindexcijfer. Daarnaast zal de VNOG een nieuw hoofdkantoor betrekken. Wanneer de nieuwbouw niet tijdig gereed is moet er een tussenoplossing worden gezocht. De kosten hiervoor zijn niet bekend.		
<u>Financiële informatie</u>			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (ex resultaat)	€ 14.814.185,00	€ 8.776.000,00	€ 16.158.169,00
Vreemd vermogen	€ 24.878.416,00	€ 40.385.000,00	€ 16.611.931,00
Resultaat	€ 2.509.728,00	-	€ 2.832.000,00
Begrote bijdrage Ermelo	€ 1.617.000,00	€ 1.658.000,00	€ 1.658.000,00
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 1.617.000,00	€ 1.658.000,00	€ 1.658.000,00

Alliander N.V.

Verbonden partij:	Alliander N.V.		
<u>Algemene informatie</u>			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Groningensingel 1 6835 EA		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Burgemeester P.J.T. van Daalen		
Contactambtenaar:	De heer J. Maarsingh		
Openbaar belang:	Alliander is de elektriciteitsnetwerkbeheerder. De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. Deze aandeelhouders bezitten gezamenlijk ongeveer 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn 53 kleinere gemeenten en de provincie Flevoland. Het elektriciteitsnetwerk dient in overheidshanden te blijven om zeker te stellen dat het elektra geleverd wordt.		
Aard:	Aandelenbezit: 357.178 stuks (0,26% belang).		
Beleidsinformatie	Alliander is in 2009 ontstaan na de juridische splitsing van NV NUON in een netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Wettelijk is vastgesteld dat de aandelen van het netwerkbedrijf in publieke handen dienen te blijven. Ermelo kan als kleine aandeelhouder feitelijk geen zelfstandige invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Daarom wordt beleidsmatig en organisatorisch samengewerkt met de andere kleine(re) aandeelhouders via het NUVAL-platform (NUON, Vitens, Alliander). Het financiële belang voor Ermelo bestaat uit de dividenduitkering.		
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Werken voor Ermelo: subprogramma Financiën		
Ontwikkelingen:	Ook in 2023 is - mede vanwege de energietransitie, economische groei en woningbouwplannen - de vraag naar elektriciteit verder gestegen. Dit heeft behoorlijk impact gehad op het net in termen van olopemde (transport)schaarste en congestie. Dit vraagt steeds grotere investeringen in het elektriciteitsnet. Op 1 november 2023 vond de Bijzonder Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Alliander plaats, over de goedkeuring voor de verkoop van Kenter B.V. aan een consortium bestaande uit ABP en OMERS Infrastructure. De aandeelhouders hebben unaniem goedkeuring verleend voor de transactie. Tijdens de BAvA is (nog) niet besloten over de dividenduitkering als gevolg van de transactie. De Raad van Bestuur is voornemens om 10 keer de gemiddelde jaarlijkse dividendbijdrage van Kenter aan het totale dividend uit te keren. Dit komt neer op een eenmalige dividenduitkering van 0,39 cent per aandeel dat onderdeel zal maken van het dividendvoorstel van de Raad van Bestuur over 2023, dat tijdens de AvA in april 2024 voor besluitvorming ligt. Voor gemeente Ermelo betekent dit een (te verwachten) extra dividenduitkering van circa € 139.000,00.		
Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen.		
Financiële informatie	De dividenduitkering vindt telkens het jaar daarop plaats. Dus in 2023 wordt het dividend over 2022 uitgekeerd en verantwoord in de raming en rekening van de gemeente. De gepresenteerde dividend uitkering is incl. dividendbelasting.		
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€ 4.570.000.000,00	n.v.t.	€ 4.749.000.000,00
Vreemd vermogen	€ 6.106.000.000,00	n.v.t.	€ 6.877.000.000,00
Resultaat (na belastingen)	€ 198.000.000,00	n.v.t.	€ 267.000.000,00
Begrote bijdrage (dividend)	€ 246.000,00	€ 246.000,00	€ 246.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€ 263.976,78	-	€ 213.844,70

Afvalsturing Friesland N.V.

Verbonden partij:	Afvalsturing Friesland N.V.		
Algemene informatie	De aandelen van de Afvalsturing Friesland worden gehouden door de Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Appingedam en Delfzijl, regio Noord Veluwe (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten) en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam en Vlaardingen).		
Vestigingsplaats en adres:	Leeuwarden, Hidaigweg 5 8938 BA		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. H.C. Weidema		
Contactambtenaar:	de heer H.P. Grit, gastheergemeente Oldebroek		
Openbaar belang:	Afval op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. Als aandeelhouder heeft de gemeente Ermelo zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders. Een collegelid van de gemeente Oldebroek vertegenwoordigde de SNV gemeenten hierin.		
Aard:	Aandelenbezit: de gemeente Ermelo bezit 45 aandelen van € 450,00 nominaal. De boekwaarde per 31 december 2018 per aandeel was € 12.575,00.		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Wonen in Ermelo: subprogramma Duurzaamheid en Milieu		
Ontwikkelingen:	AF Omrin heeft meer gemeenten als aandeelhouder erbij gekregen. Er staan nog diverse belangstellenden in de wachtrij. Dit is ook nodig om meer gemeenten te binden omdat het restafval van huishoudens door Vang-maatregelen de komende jaren zal dalen.		
Risico:	De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensive installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afval of dalende energieprijzen kunnen een belangrijke impact hebben op het resultaat van de afvalsturing Friesland.		
Financiële informatie	Door hoge energie-opbrengsten en veel afvalverwerking staat Afvalsturing Friesland N.V. er financieel goed voor. Naast de dividenduitkering wordt daarom door Afvalsturing Friesland N.V. in het jaar 2023 een korting op het geleverde huishoudelijk restafval gegeven. De dividenduitkering vindt telkens het jaar daarop plaats. Dus in 2023 wordt het dividend over 2022 uitgekeerd en verantwoord in de raming en rekening van de gemeente. De gepresenteerde dividenduitkering is incl. dividendbelasting.		
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen	€ 70.303.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 119.141.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat	€ 7.870.000,00	€ 4.194.000,00	n.n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	-	-	-
Realisatie bijdrage (dividend)	€ 26.504,61	€ 21.683,02	€ 21.683,02

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)

Verbonden partij:	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Den Haag, Koninginnegracht 2 2514 AA		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. H.C. Weidema		
Contactambtenaar:	De heer J. Maarsingh		
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Aard:	Aandelenbezit: 75.075 stuks (0,13% belang).		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samenwerken voor Ermelo: subprogramma Financiën		
Ontwikkelingen:	Het renteresultaat is wederom gestegen ten opzichte van vorig jaar (2022). De stijging van de rente heeft de nettowinst in positieve mate beïnvloed. Echter is de nettowinst wel € 46 miljoen lager dan in 2022. Dit komt door een lager resultaat financiële transacties. Aan de Vergadering van Aandeelhouders wordt over 2023 een dividend van € 120 miljoen voorgesteld. In lijn met het beleid betreft dit dividend 50% van de nettowinst, gecorrigeerd voor de uitkering op het additioneel Tier1-kapitaal. Het dividend bedraagt per aandeel € 2,16 en wordt uitgekeerd op 25 april 2024. Omdat per 1 januari 2024 artikel 4a Wet Dividendbelasting in werking is getreden, dient de BNG Bank vanaf 2024, 15% dividendbelasting in te houden over haar dividenduitkeringen. Voor Ermelo komt dit neer op een netto dividenduitkering van € 137.837,70 over boekjaar 2023.		
Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen.		
Financiële informatie	De dividenduitkering vindt telkens het jaar daarop plaats. Dus in 2023 wordt het dividend over 2022 uitgekeerd en verantwoord in de raming en rekening van de gemeente.		
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€ 4.615.000.000,00	n.v.t.	€ 4.700.000.000,00
Vreemd vermogen	€ 107.459.000.000,00	n.v.t.	€ 110.819.000.000,00
Resultaat	€ 300.000.000,00	n.v.t.	€ 254.000.000,00

Begrote bijdrage (dividend)	€ 214.000,00	€ 214.000,00	€ 214.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€ 171.171,00	n.v.t.	€ 187.687,50

Leisurelands

Verbonden partij:	Leisurelands		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Kermisland 110 6825 JC		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. H.R. van Veen		
Contactambtenaar:	Mevrouw N. Maarseveen		
Openbaar belang:	Leisurelands richt zich op het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten. Het thema Duurzaam Recreëren is hierbij het fundament. Leisurelands voorziet in een breed scala aan recreatieve mogelijkheden, zowel op publiek terrein (bijvoorbeeld dagrecreatieterreinen) als ook op privaat terrein (bijvoorbeeld projectontwikkeling/beheer). Bij dit alles is aandacht voor de samenhang met de natuur en het "lokale erfgoed".		
Aard:	Aandelenbezit		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Ondernemen in Ermelo: subprogramma Toerisme en Recreatie		
Ontwikkelingen:	De gemeente Ermelo is aandeelhouder van Leisurelands. De overige aandeelhouders zijn gemeenten op de Veluwe, het Rijk van Nijmegen, Achterhoek en Liemers. De aandelen zijn "om niet" ontvangen en op de balans geactiveerd voor € 4.250,00. In Ermelo is Leisurelands eigenaar van strand Horst. In 2017 hebben Leisurelands en de gemeente Ermelo een intentieovereenkomst gesloten over de kaders en randvoorwaarden voor de toekomstige ontwikkelingen in het recreatiegebied Strand Horst. Een belangrijke vervolgstap in de samenwerking om een kwaliteitsimpuls te realiseren op Strand Horst, inmiddels omgedoopt tot Veluwe aan Zee Noord. In 2023 zijn de eerste zichtbare stappen gezet in de ontwikkeling Veluwe aan Zee Noord.		
Risico:	Als maatschappelijke onderneming opereert Leisurelands op het snijvlak van het publieke en private domein. Binnen het vennootschapsrecht kan de gemeente Ermelo als aandeelhouder beperkt tot geen invloed uitoefenen op het door de directie gevoerde beleid.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023 *)	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen	€ 77.432.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 15.023.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat	-€ 2.219.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

*) Leisurelands verspreiden de begrotingen niet. Dit is alleen voor intern gebruik

Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken B.V.		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Ede, Bergstraat 4, 6711 DD		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. H. Weidema		
Contactambtenaar:	Mevrouw D. van Voorst		
Openbaar belang:	De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door 10 gemeenten (Apeldoorn, Ede, Barneveld, Putten, Epe, Harderwijk, Elburg, Oldebroek, Heerde en Ermelo) en de provincie Gelderland (de zogenaamde publieke aandeelhouders). Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Aard:	Aandelenbezit: 3.115 stuks (6,23% belang).		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Ondernemen in Ermelo: subprogramma Ruimelijke Ontwikkeling		
Ontwikkelingen:	De OMVV is begin 2019 formeel in werking getreden en bestaat uit een fonds en een ontwikkelbedrijf. Het ontwikkelbedrijf kan projecten uitvoeren als verwerving, investeren in vastgoed, beheer en verkoop in relatie tot vakantieparken. Het fonds stelt geld (garanties, leningen, bijdragen) beschikbaar voor projecten om parken te revitaliseren of om te vormen. De provincie bezit de helft van de aandelen en de gemeenten de andere helft van de aandelen. Basis voor de verdeling van aandelen over de gemeenten is de verdeelsleutel die ook is gehanteerd in het bestuursakkoord Vitale Vakantieparken van april 2017 (Voor Ermelo is dit percentage 6,23%). De Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten van de Provincie Gelderland hebben ingestemd met het voorstel om het benodigde startkapitaal (€ 4 miljoen) voor de OMVV beschikbaar te stellen. Vooralsnog zullen de deelnemende gemeenten geen geld inleggen. De provincie heeft besloten nogmaals € 4 miljoen beschikbaar te stellen. Daarnaast wordt gezocht naar andere mogelijkheden om de OMVV de komende jaren te financieren.		

Risico:	<p>Het bedrag van € 3.115,00 ten behoeve van het aandelenkapitaal wordt gedekt uit het budget van het lokale programma Vitale Vakantieparken in Ermelo.</p> <p>Het financiële risico is geschat op € 62.300,00 voor de gemeente Ermelo. Als aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij loopt de gemeente het risico om een bijdrage te moeten leveren aan een financieel tekort van de ontwikkelingsmaatschappij. Een reële schatting hierbij is dat er uitgegaan wordt van een tekort van 25% van de 4 miljoen. Deze € 1 miljoen dient door alle aandeelhouders betaald te worden. Ermelo is voor 6,23% aandeelhouder. Dit betekent dat Ermelo in het ergste geval € 62.300,00 dient te betalen. Dit bedrag wordt opgenomen in het financiële risicoprofiel van de gemeente om zodoende bij de bepaling van het weerstandsvermogen ook rekening te houden met deze gebeurtenis.</p> <p>Op projectbasis kan er vanuit de gemeente nog apart een bijdrage worden verlangd ten behoeve van de inzet van de OMVV. De inzet van de OMVV bij een project wordt zoveel mogelijk betaald vanuit de projecten zelf. De betrokken ondernemer(s), gemeente en eventueel andere partijen betalen de kosten van de inzet van OMVV. Hiermee wordt het financieel risico en de plankosten voor de OMVV beperkt. In hoeverre de gemeente en/of ondernemer een bijdrage moeten leveren is afhankelijk van het project. Indien de gemeente een bijdrage dient te leveren wordt hiervoor separaat budget aangevraagd.</p>		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primieue Begroting 2023*)	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€ 77.432.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 15.023.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat (na belastingen)	-€ 2.219.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage	€ 35.133,00	€ 35.133,00	€ 35.133,00
Realisatie bijdrage	€ 35.133,00	n.v.t.	€ 36.722,00

*) Leisurereislands verspreiden de begrotingen niet. Dit is alleen voor intern gebruik

Vitens N.V.	
Verbonden partij:	Vitens N.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Meander 1101 6825 MJ
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
Contactambtenaar:	De heer J. Maarsingh
Openbaar belang:	Vitens is een naamloze vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door gemeenten (44 gemeenten in de provincie Gelderland) en provincies (de zogenaamde publieke aandeelhouders) in haar verzorgingsgebied. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de openbare drinkwatervoorziening is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Aard:	Aandelenbezit: 24.035 stuks (0,41% belang).
Beleidsinformatie	
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Werken voor Ermelo: subprogramma Bestuur en Organisatie
Ontwikkelingen:	<p>Algemeen</p> <p>In de drinkwatersector in het algemeen en bij Vitens in het bijzonder blijven de leveringszekerheid, kwaliteit en betaalbaarheid van drinkwater onder druk staan. Dit kent verschillende oorzaken. Variërend van droogte door klimaatverandering, het toegenomen watergebruik en de benodigde investeringen in het netwerk. Maakbaarheid en financierbaarheid van de benodigde investeringen zijn hierin belangrijke uitdagingen.</p> <p>Financiële ontwikkelingen</p> <p>Vitens draaide operationeel een stabiel jaar. De provincie Friesland verleende de vergunning van 6,5 miljoen kuub in Luxwoude en het programma SAP & Transformatie is afgerond. Het nettoresultaat over het boekjaar 2023 bedraagt € 27,2 miljoen en is aanzienlijk hoger dan het voorgaande jaar, maar wel in lijn met het begrote bedrijfsresultaat. In 2023 is door Vitens circa € 219 miljoen aan netto investeringen gerealiseerd (2022: € 204,7 miljoen). Evenals voorgaande jaren heeft Vitens grotendeels investeringen gedaan in de uitbreiding van productielocaties en het leidingnet. Vitens benadrukt dat ze kritisch kunnen en moeten blijven op de eigen operationele kosten in relatie tot de prestaties. De verhoging van gedane investeringen (voor leveringszekerheid op lange termijn) is terug te zien in de verhoging van de verwachte afschrijvings- en operationelekosten.</p> <p>De AvA besluit op 19 april 2024 over de vaststelling van de jaarrekening en het voorstel voor dividend. De RvC en directie stellen voor om het volledige netto resultaat, met oog op de opgave, de solvabiliteitsdoelstelling en de vereisten van de banken, toe te voegen aan de reserves.</p>
Risico:	Doordat de huidige WACC (2,95 procent voor de periode 2022-2024) te laag is voor de omvang van de investeringsopgave, moet Vitens veel geld bij lenen.
Financiële informatie	De dividenduitkering vindt telkens het jaar daarop plaats. Dus in 2023 is het dividend over 2022 uitgekeerd en verantwoord in de raming en rekening van de gemeente.

Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023 *)	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€ 649.500.000,00	n.n.b.	€ 677.700.000,00
Vreemd vermogen	€ 2.091.100.000,00	n.n.b.	€ 2.237.400.000,00
Resultaat (na belastingen)	€ 8.200.000,00	n.n.b.	€ 27.200.000,00
Begrote bijdrage (dividend)	n.v.t.	€ 30.000,00	€ 30.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	n.v.t.	n.n.b.	n.n.b.

*) Pas vanaf de begroting 2023 is voor Vitens een dividendraming opgenomen van € 30.000,00

Inclusief Groep N.V.

Verbonden partij:	Inclusief Groep N.V.
<u>Algemene informatie</u>	
Vestigingsplaats en adres:	Nunspeet, Industrieweg 47 8071 CS
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder dhr. S. Hamstra
Contactambtenaar:	Mevrouw V.E. Schouten
Openbaar belang:	<p>De Inclusief Groep was voorheen de werkgever van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), maar is sinds het dichtzetten van de WSW (2015) ook arbeidsmarkttoeleider voor alle inwoners met een Participatiewet-uitkering. De Inclusief Groep is een hybride organisatie met een meervoudige opdracht vanuit de zeven gemeenten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het uitvoeren van een maatschappelijke opdracht; 2. het betekenisvol ondernemen als werkgever en als arbeidsmarkttoeleider en; 3. het genereren van sociaal, maatschappelijk en economisch rendement. <p>Inclusief Groep geeft invoering aan de Participatiewet/Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet en draagt actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt.</p> <p>De governance bestaat uit zeven aandeelhouders, dit zijn wethouders van de gemeenten Nijkerk, Putten, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek en Ermelo. De deelnemende gemeenten hebben eerder besloten de bestuurlijk-juridische structuur en de governancestructuur van Inclusief Groep te wijzigen. Dat betekent onder meer dat de gemeenten sinds begin 2018 rechtstreeks aandeelhouder en opdrachtgever van Inclusief Groep zijn en dat de Raad van Commissarissen zal worden vervangen door een Raad van Advies. Daartoe is het aandelenpakket van de RNV overgedragen naar de deelnemende gemeenten.</p>
Aard:	Naamloze Venootschap: de gemeente Ermelo is voor 16,2% aandeelhouder van de Inclusief Groep N.V.
<u>Beleidsinformatie</u>	
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Leven voor Ermelo: subprogramma Perspectief op (on)betaald werk
Ontwikkelingen:	<p>De Inclusief Groep ervaart, evenals andere werkgevers, moeilijk te vervullen vacatures en krapte op de arbeidsmarkt. Dat maakt dat Inclusief Groep minder inschrijft op opdrachten en aanbestedingen, wat gevolgen heeft voor het brutoresultaat.</p> <p>Veel mensen die nu in de bijstand zitten, hebben een erg grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit gaat verder dan het missen van recente werkervaring of niet voldoen aan de gevraagde (opleidings-)eisen.</p> <p>Er wordt steeds meer ingezet op technische innovatie, waaronder robotica en beamer-technologie zodat mensen met een beperking ingewikkelder werk kunnen doen of het langer vol houden.</p> <p>Inclusief Groep wordt onderzocht op toekomstbestendigheid. De uitwerking van scenario's zal onderdeel zijn van een bestuurlijk traject bij de aandeelhoudende gemeenten.</p>
Risico:	De Inclusief Groep (IG) heeft inmiddels niet meer voldoende eigen vermogen om verliezen en risico's op te vangen. De meerjarenbegroting van IG laat geen positief resultaat meer zien.
<u>Financiële informatie</u>	

Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen	€ 6.919.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 9.890.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat	-€ 1.936.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage	€ 2.764.000,00	€ 3.854.000,00	n.n.b.
Realisatie bijdrage	€ 3.259.297,00	€ 3.845.972,00	n.n.b.

Interactie

Verbonden partij:	Interactie
<u>Algemene informatie</u>	
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Herderlaan 51 3851 BC
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
	Wethouder dhr. H.C. Weidema portefeuillehouder cultuur
	Wethouder dhr. S. Hamstra portefeuillehouder sport

Contactambtenaar:	De heer W. van der Schaaf		
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is 100% aandeelhouder van Interactie. De gemeente is verantwoordelijk voor het sport- en cultuurbeleids binnen Ermelo. Een AvA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders) en de RvC (Raad van Commissarissen) houden toezicht op de directie en het management van Interactie. De RvC krijgt in deze governancestructuur ook een belangrijke rol waarbij naast toezicht ook de werkgeversrol, advies- en ambassadeursfunctie een rol speelt. Gemeente Ermelo en de RvC geven de opdracht tot uitvoer van het sport- en cultuurbeleid en Interactie verzorgt het beheer van accommodaties en maakt sport & bewegen en activiteiten voortvloeiend uit het gemeentelijk cultuurbeleid voor alle inwoners van Ermelo mogelijk.		
Aard:	Aandelenbezit; gemeentelijk sportbedrijf		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Leven in Ermelo: subprogramma Op weg naar samenredzaamheid		
Ontwikkelingen:	Sportbedrijf InterActie beheert en exploiteert het gemeentelijk vastgoed en draagt zorg voor de uitvoering van het gemeentelijk sport- en cultuurbeleid. Begin 2023 is de SPUK - MEOZ aangevraagd om daarmee de gestegen energielasten bij Calluna te kunnen opvangen. Belangrijkste positieve ontwikkeling is de bouw van het nieuwe sportcomplex Zanderij welke in Q1 van 2024 in gebruik kan worden genomen.		
Risico:	Onvoldoende dekking in de begroting om de stijgende energielasten te kunnen dekken. Imagoschade voor InterActie bij een negatief financieel resultaat in de jaarcijfers 2023. Hoger uitvallende materiaalkosten gedurende de bouw van het nieuwe sportcomplex.		
Financiële informatie (Cijfers 2023 inclusief bijdrage m.b.t. cultuur)			
Boekjaar:			
	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen (excl. resultaat)	-€ 117.679,00	-	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.633.958,00	-	n.n.b.
Resultaat	-€ 360.957,00	-	n.n.b.
Begrote bijdrage	€ 2.668.619,00	€ 2.824.000,00	n.n.b.
Realisatie bijdrage	€ 2.705.059,00	€ 2.779.016,00	n.n.b.

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 58 3841 AA		
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Burgemeester P.J.T. van Daalen		
Contactambtenaar:	Mevrouw N. Maarseveen		
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 16 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde) die als doel heeft de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot de Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.		
Aard:	Coöperatie		
Beleidsinformatie			
Verbonden programma en subprogramma:	Programma Samen Ondernemen in Ermelo: subprogramma Toerisme en Recreatie		
Ontwikkelingen:	Naast het beheren en onderhouden van recreatieve voorzieningen en het promoten van het gebied, coördineert de coöperatie ook de uitvoering van de laatste projecten uit het Integrale Inrichtingsplan Veluwerandmeren, kortweg IIVR. Het gaat hierbij om inrichtingsmaatregelen, maatregelen die de vaarmogelijkheden voor de recreatievaart vergroten en natuurprojecten. Specifiek voor de gemeente Ermelo zijn het de projecten Activiteitenterrein Horst en groene kruispunt Nuldernauw. Het eigen vermogen bestaat voor het grootste deel uit voormalig IIVR budget. Het Groene Kruispunt (tussen strand Horst & Nulde) is bijna volledig gerealiseerd in 2023. In mei 2023 heeft de gebiedscoöperatie besloten om samen met de bewoners van het gebied Randmeren, ondernemers, recreanten en maatschappelijke organisaties een toekomstvisie en agenda met mogelijke initiatieven te creëren voor de Randmeren.		
Risico:	De Programmatische Aanpak Grote Wateren, de PAGW-aanvraag van Gastvrije Randmeren, is niet toegekend. Wel is er een préverkenning toegekend. Dit betekent dat er voorlopig geen investeringsgeld vrijkomt om maatregelen te treffen om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren en de natuur te versterken. Dit heeft impact op de groei van de waterplanten. De toekenning van de PAGW-aanvraag had kunnen leiden tot structurele verbetering van de waterkwaliteit, waarmee ook de groei van de waterplanten structureel afneemt. De afwijzing heeft mogelijk invloed op het niet kunnen verlagen van de gemeentelijke bijdrage aan het maabudget op de lange termijn.		
Financiële informatie			
Boekjaar:			
	Jaarstukken 2022	Primitieve Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Eigen vermogen	€ 11.532.581,00	n.n.b.	n.n.b.

Vreemd vermogen	€ 1.081.235,00	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	-€ 505.148,00	n.n.b.	n.n.b.
Begrote bijdrage	€ 21.152,00	€ 21.447,00	n.n.b.
Realisatie bijdrage	€ 21.152,00	n.n.b.	n.n.b.

Paragraaf Grondbeleid

Algemene informatie

Onder de paragraaf Grondbeleid vallen de ontwikkeling en het beheer van diverse complexen binnen de grondexploitatie, grond- en opstallenbeheer en vastgoedinformatie.

Doelstellingen

Actieve/passieve grondpolitiek

Op basis van de Nota grondbeleid (2021; door uw raad nogmaals bekrachtigd op (9 februari 2022) hanteert Ermelo de volgende uitgangspunten ten aanzien van het realiseren van ontwikkellocaties en -projecten benoemd in de Structuurvisie:

Streven naar actief grondbeleid, als:

- Zich kansen voordoen om een locatie te verwerven die geschikt is voor sociale koop- of huurwoningen.
- Zich kansen voordoen om een strategische positie te verwerven in een gebied voor de langere termijn.
- Een ruimtelijke herstructurering te voorzien is.
- Een positieve impuls kan worden gegeven aan de gewenste ruimtelijke herstructurering van een gebied.
- De beoogde ruimtelijke ontwikkeling daarom vraagt.

In beginsel kiest de gemeente voor facilitair grondbeleid als:

- De grondexploitatie van een locatie als risicovol moet worden aangemerkt.
- De ontwikkeling niet door de gemeente behoeft te worden geïnitieerd en qua regie kan worden volstaan met het stellen van locatie-eisen.

Structuurvisie Ermelo 2025

De structuurvisie van de gemeente Ermelo gaat uit van een voornamelijk ondersteunende rol van de gemeente. Voor veel opgaven zal de gemeente niet de initiatiefnemer of de ontwikkelende partij zijn. De gemeente voert in eerste aanleg geen actief grondbeleid en wil juist bedrijven, burgers en organisaties ruimte geven om initiatieven te ontplooiën.

Grondbeheer en vastgoedinformatie

Gronden en opstallen bestemd voor de openbare dienst en/of van niet strategisch belang voor ontwikkellocaties worden gerekend tot de algemene dienst. Dergelijke grond wordt zo mogelijk marktconform in particulier eigendom overgedragen, wanneer deze niet benodigd is voor de inrichting van een wijk of straat en ook om andere redenen niet in gemeentelijk bezit dient te blijven.

Gronden en opstallen van strategisch belang voor ontwikkellocaties worden geactiveerd als "Materiële vaste activa" en te zijner tijd bij raadsbesluit, inhoudende de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief grondexploitatieopzet, ondergebracht in een grondexploitatiecomplex.

Relatie met het raadsprogramma Samen Wonen in Ermelo

Grondaankopen worden gedaan ten behoeve van de aanleg, reconstructie en herinrichting van wegen, aanleg van fietspaden en parkeren. Daarnaast zijn/worden er grondaankopen en -verkoppen gedaan ten behoeve van de ontwikkellocaties, zoals Veldzicht Noord fase 4. Indien de gemeente zelf een grondpositie heeft, wordt een ontwikkelvisie opgesteld en de haalbaarheid van een nieuwe ontwikkeling onderzocht. Bij door derden te ontwikkelen locaties treedt de gemeente faciliterend en voorwaardenstellend op.

Prestaties

Geleverde prestaties 2023

Actualisatie exploitatieopzetten actieve grondpolitiek

Minimaal jaarlijks worden de exploitatieopzetten van de in uitvoering genomen complexen geactualiseerd. Mede door het aangescherpte toezicht door de accountant bij de controle van de jaarstukken en de provincie zal de actualisatie zoveel mogelijk aansluiten op het opstellingstraject van de jaarstukken. De exploitatieopzetten voor alle lopende complexen zijn op grond hiervan vastgesteld door de raad op 27 maart 2024. De eerstvolgende actualisatie van de exploitatieopzetten voor de complexen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase staat gepland voor het najaar van 2024.

Wat heeft het gekost

De activiteiten binnen de grondexploitatie hebben een bedrijfsmatig karakter. De grondexploitatie dient daarom over het geheel genomen tenminste kostendekkend te zijn. Uitgangspunt is dat complexen minimaal budgettair neutraal zijn. Indien dit niet mogelijk is, wordt een verliesgevend complex gedekt door (een) winstgevend(e) complex(en). Hiervoor wordt

gebruik gemaakt van de reserve Grondexploitatie. Onderstaand worden enkele belangrijke financiële aspecten aangaande grondexploitatie aangegeven.

Actieve grondpolitiek

Kosten en opbrengsten worden middels exploitatieopzetten per complex in beeld gebracht. Voor de toe te rekenen kosten wordt op basis van de in 2019 door de Commissie BBV uitgebrachte Notitie Grondexploitatie aangesloten op de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening. Naast kosten derden zijn met de betreffende projecten ook personele en financieringskosten gemoeid. De personele lasten worden op basis van de gerealiseerde urenbestedingen * afdelingstarief toegerekend aan de betreffende complexen. Op begrotingsbasis bedroeg dit 0,89 vaste formatieplaatsen, de werkelijk toegerekende vaste formatie in 2023 betreft eveneens 0,89 fte.

Reserve Grondexploitatie

De reserve Grondexploitatie bepaalt in belangrijke mate het directe weerstandsvermogen van de grondexploitatie. De reserve Grondexploitatie dient voornamelijk als werkkapitaal voor strategische en anticiperende grondverwerving.

Tevens zijn er in de Nota Grondbeleid regels vastgesteld voor de bestemmingsreserve.

- Voor de reserve Grondexploitatie geldt (met ingang van boekjaar 2019) een plafond van ongeveer € 2 miljoen.
- Wordt dat bedrag bij de jaarstukken overschreden, dan wordt het meerdere in het kader van het afkomen van reserves en voorzieningen bij de jaarstukken ten gunste gebracht van de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

Parameters gemeentelijke grondexploitaties:

Jaarlijks worden bij de kadernota de parameters vastgesteld waarmee in de exploitatieopzetten wordt gerekend. In de Kadernota 2023 zijn de volgende parameters vastgesteld die - tenzij nader onderbouwd en aangegeven - zijn toegepast bij de eind 2023 geactualiseerde exploitatieopzetten:

- Rente: 0,59%
- Disconteringsvoet: 2,0%
- Kostenstijging: 3,5%
- Opbrengstenstijging woningbouw: 3,5%
- Opbrengstenstijging bedrijfsterrein: 3,5%.

Exploitatiesaldo gemeentelijke grondexploitaties

Complex	Laatst vastgestelde exploitatieopzet	Verwacht exploitatiesaldo (op eindwaarde per 1-1-2024)	Getroffen voorziening	Bijstelling exploitatieopzet verwacht
Het Trefpunt	27 maart 2024	€14.375.000	n.v.t.	eind 2024
Veldzicht Noord 4e fase	27 maart 2024	€ 341.000	n.v.t.	eind 2024

Winstnemingen

Voor de complexen "Het Trefpunt" en "Veldzicht Noord 4e fase" is in de exploitatieopzetten een winstneming geraamd.

Complex	Gerealiseerde winst t/m 2024	Nog te realiseren winst	Totaal
Het Trefpunt	€ 14.225.000	€ 150.000	€ 14.375.000
Veldzicht Noord 4e fase	€ 144.000	€ 197.000	€ 341.000
Totaal	€ 14.369.000	€ 347.000	€ 14.716.000

In het jaar 2023 is voor Het Trefpunt een winstneming ad € 1.983.000,00 genomen en voor Veldzicht Noord 4e fase een winstneming ad € 113.000,00.

De nog te realiseren winstnemingen staan gepland voor de periode van 2024. Bij het opstellen van de jaarstukken wordt jaarlijks de winstneming bepaald. De winstnemingen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Grondexploitatie.

Vennootschapsbelasting

De aangiften Vpb tot en met 2021 zijn ingediend waarbij deze zijn opgesteld conform de uitgangspunten van de vaststellingsovereenkomst die de gemeente heeft afgesloten met de Belastingdienst. De aangiften tot en met 2021 zijn conform de ingediende aangiften vastgesteld. De hoogte van de fiscale winst en de verschuldigde belasting, over 2022 en 2023, wordt in 2024 door de externe belastingadviseur berekend. Doordat de opbrengsten en uitgaven binnen de grondexploitatie niet altijd volgens prognose verlopen kan het fiscale resultaat jaarlijks sterk wisselen. De winst over de reclame-inkomsten is in de aangifte begrepen. Tegen dit onderdeel is bezwaarschrift bij de Belastingdienst ingediend omdat in het land beroepsprocedures worden gevoerd. De bezwaarschriften worden door de Belastingdienst aangehouden zolang nog geen definitief oordeel is gegeven is gegeven in de procedures.

Risicomanagement

Bij risico's moet gedacht worden aan risico's van algemene aard en specifieke projectgebonden risico's. De kwantificering van de risico's vindt ten minste één maal per jaar plaats (bij de jaarstukken) of zo nodig tussentijds (bij de bestuursrapportages).

Risico's van algemene aard

De categorie van algemene aard laat zich vertalen in economische risico's zoals de marktsituatie voor woningbouw en bedrijventerreinen en renteontwikkelingen. Vooral complexen met een lange looptijd kunnen deze risico's in zich hebben. Hoewel de geopolitieke ontwikkelingen een grote mate van onzekerheid met zich meebrengen, zijn de economische vooruitzichten goed te noemen en is er een grote behoefte aan woningbouw. Gezien de marktontwikkelingen is het wel denkbaar dat de percentages voor opbrengsten- en kostenstijging m.i.v. begrotingsjaar 2024 behoedzamer moeten worden ingezet, hetgeen kan leiden tot daling van de verwachte exploitatieresultaten. Bij de Kadernota 2025 volgt op basis van de actuele verwachtingen een advies welke percentages kunnen worden gehanteerd.

Specifieke projectgebonden risico's

Bij specifieke projectgebonden risico's gaat het om bodemsaneringen (bijvoorbeeld asbest), (bestemmingsplan) procedures en dergelijke, maar ook om risico's verbonden aan inhoudelijke posities die belanghebbenden bij een project innemen. Deze risico's worden bij de opstelling/herziening van de exploitatieopzetten per project zo goed mogelijk ingeschat en financieel vertaald. Dit neemt niet weg dat altijd een bepaald risico blijft bestaan. De eventueel aan de orde zijnde risico's zijn in de notitie bijstelling grondexploitaties 2024 per project kwalitatief beschreven.

Weerstandsvermogen grondexploitatie

De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie bestaat uit de reserves Grondexploitatie en de nog te realiseren winstnemingen van de complexen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase.

Onderverdeling weerstandscapaciteit	Weerstandscapaciteit
Geraamde winstnemingen Het trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase	€ 347.000
Reserves Grondexploitatie (bestemmingsreserve Grondexploitatie)	€ 4.099.275
Totale weerstandscapaciteit naar peil ultimo 2023 (eindcapaciteit)	€ 4.446.275

Het beschikbare weerstandsvermogen mag worden beoordeeld als "uitstekend" ten opzichte van de in de projecten waarneembare risico's.

Actualiteit exploitatieopzetten

Als onderdeel van het beheersbaar houden van risico's worden de exploitatieopzetten jaarlijks herzien. Bij deze actualisatie wordt zo veel mogelijk aangesloten op het opstellingstraject van de jaarstukken. Als er aanleiding voor is, vindt daarnaast tussentijdse herziening van de exploitatieopzetten plaats.

Per 1 januari 2023 zijn de complexen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase in exploitatie.

Paragraaf Opvang ontheemden Oekraïne

Inleiding

Begin 2022 werd de wereld opgeschrikt door de inval van Rusland in Oekraïne met miljoenen ontheemden als gevolg. Ook in Nederland werd voor ontheemden een veilige plek gezocht en gevonden. Samen met de maatschappelijk partners (Diaconaal Platform en Welzijn Ermelo) heeft Ermelo laten zien dat ook binnen Ermelo ontheemden welkom zijn. Vanuit het Diaconaal Platform waren vrijwilligers actief in het begeleiden en wegwijs worden van de Oekraïners in Ermelo en door Welzijn Ermelo werd door twee casemanagers alle zorgvragen in beeld gebracht en waar mogelijk doorgeleid naar adequate zorg. Al met al waren er eind 2023 een totaal van 167 gemeentelijke opvangplekken (GOO) gerealiseerd en door particuliere initiatieven in totaal 29 opvangplekken (POO). Per saldo heeft Ermelo in 2023 aan minimaal 180 Oekraïense ontheemden onderdak kunnen bieden.

Overzicht financiële effecten opvang ontheemden Oekraïne

De gemeente Ermelo heeft een aantal opvangplekken verzorgd voor ontheemde Oekraïners. De vergoeding vanuit het Rijk is gebaseerd op normbedragen op basis van het aantal gerealiseerde opvangplekken/bedden. De bijdrage van het Rijk voor de opvang ontheemde Oekraïners kwam, op basis van een vergoeding per bed van € 83,33, neer op een totaal van € 3.938.350,00. De werkelijke gemaakte kosten zijn geschat op een bedrag van € 1.938.350,00 bestaande uit de kosten voor huur van de opvanglocaties, leefgelden, inzet ambtelijke personele ondersteuning en uitvoeringskosten binnen Meerinzicht. De regeling bevat geen terugbetaalverplichting richting het Rijk waarmee de gelden ten gunste komen van het jaarrekeningresultaat. Vanwege de onzekerheid over de uitwerking van de regeling in 2024 wordt voorgesteld de resterende gelden beschikbaar te houden voor dit onderwerp, door middel van een storting in de specifieke bestemmingsreserve opvang ontheemde Oekraïners.

Paragraaf Wet Open Overheid

Algemene informatie

De Woo (Wet open overheid) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Deze wet is de opvolger van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). Deze wet regelt de passieve en actieve openbaarmaking. Op grond van deze wet worden overheidsorganisaties verplicht om documenten actief (uit eigen beweging en niet alleen op verzoek) openbaar te maken. Deze verplichting wordt gefaseerd ingevoerd voor verschillende categorieën van documenten. Het overkoepelende thema bij deze wet is het bewustzijn van de openbaarheid en publicatie van informatie en de verbetering van opslag en ontsluiting van informatie. Meerinzicht heeft hierin

een belangrijke ondersteunende rol. Openbaarheid van overheidsinformatie en een goede informatiehuishouding is in het algemeen belang voor de democratische samenleving. De Woo brengt een aantal verplichtingen met zich om deze openbaarheid en de informatiehuishouding te verbeteren.

Passieve openbaarmaking

Ten eerste biedt de Woo de mogelijkheid voor eenieder om bestuursorganen te verzoeken om publieke informatie voor eenieder openbaar te maken. Deze mogelijkheid bestond ook onder de Wet openbaarheid van bestuur. Hoewel het aantal verzoeken om openbaarmaking van documenten in 2023 niet significant is toegenomen, is er een toename in complexiteit en omvang van de verzoeken op te merken. Om het proces van openbaarmaking op verzoek te verbeteren en te versnellen is door Meerinzicht in 2022 software aangeschaft om documenten te anonimiseren. Anonimiseren en redigeren van documenten is een noodzakelijke stap in het proces van passieve openbaarmaking. Het proces van redigeren en anonimiseren, met behulp van de ondersteunende software, is in 2023 geanalyseerd. Onder andere nieuwe ontwikkelingen in de software maken verbeteringen van het proces mogelijk. Daarnaast kunnen verbeteringen in coördinatie en ondersteuning bijdragen aan een meer zorgvuldig en efficiënter openbaarmakingsproces. In 2023 is daarom de functie van een Woo-coördinator gecreëerd. Voor deze functie is een geschikte kandidaat geworven die in 2024 aan de slag gaat. De functionaris is ondergebracht bij Meerinzicht zodat de vier organisaties eenduidig ondersteund kunnen worden. In 2024 zullen verdere verbeteringen aan het passieve openbaarmakingsproces worden aangebracht, waarbij de Woo-coördinator een belangrijke rol zal vervullen. Tot slot zijn in 2023 nieuwe en geharmoniseerde sjablonen ontwikkeld en geïmplementeerd voor de vier organisaties ter bevordering van een snelle en zorgvuldige besluitvorming.

Actieve openbaarmaking

Ten tweede verplicht de Woo bestuursorganen om bij de uitvoering van hun taken informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Deze verplichting wordt nader gespecificeerd voor 11 categorieën overheidsinformatie. Deze verplichting is nog niet in werking getreden. Inwerkingtreding volgt door een nog te nemen koninklijk besluit en zal gefaseerd plaatsvinden. Voor deze gefaseerde inwerkingtreding is gekozen omdat de centrale infrastructuur nog ontwikkeld moest worden en om overheden tijd te geven om de actieve openbaarmaking van de verschillende informatiecategorieën stapsgewijs voor te bereiden en te realiseren. Met betrekking tot deze voorbereiding hebben de drie gemeenten en ook Meerinzicht zich gepositioneerd als 'slimme volger' wat voor de implementatie van de actieve openbaarmakingsplicht betekent dat de gemeente ervoor zorgt dat de 11 categorieën gepubliceerd kunnen worden, maar dat bovenop de rijksbijdrage geen extra investeringen worden gedaan om op de verplichtingen vooruit te lopen.

Nadat de aanvankelijke centrale infrastructuur (Platform Open Overheidsinformatie, oftewel PLOOI) in 2022 is stopgezet, is in 2023 een verwijzindex (Woo-index) gelanceerd. Deze index betreft een vervanger van PLOOI, waarbij informatie niet centraal ontsloten worden, maar wel centraal doorzoekbaar is. De gemeente is inmiddels aangesloten op de Woo-index en zal de index gefaseerd vullen met verwijzingen naar informatie. In 2023 zijn mogelijkheden voor decentrale opslag (bij de gemeente zelf) onderzocht. Doordat alle overheidsorganisaties in Nederland met dit vraagstuk te maken hebben, is een snelle ontwikkeling in technische mogelijkheden bij verschillende aanbieders te zien. Deze mogelijkheden worden in 2024 verder onderzocht en uitgewerkt.

Voor nadere gefaseerde inwerkingtreding van de actieve openbaarmaking is nog geen concreet tijdsplan bekend. In 2024 zal verder worden voorbereid op openbaarmaking met inachtneming van de verschillende fases, die op hoofdlijnen al wel bekend zijn. Vooruit lopend op de gefaseerde inwerkingtreding voldoet de gemeente reeds grotendeels aan fase 1.

Informatiehuishouding

Ten derde verplicht de Woo bestuursorganen om maatregelen te treffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten, oftewel het verbeteren van de informatiehuishouding. In 2022 is vanuit Meerinzicht gestart met het in kaart brengen van knelpunten en verbeterpunten in de informatiehuishouding. Dit is in 2023 doorgezet om te komen tot een handelingsperspectief voor zowel de korte als de lange termijn. Een verbetering van de informatiehuishouding betreft een meerjarenproject. De VNG heeft een meerjarenplan opgesteld voor de periode 2022 tot en met 2027 dat gevolgd kan worden. Dit meerjarenplan wordt als uitgangspunt gehanteerd. In 2023 zijn voor de korte termijn concrete acties uitgezet ter verbetering van de informatiehuishouding. Voor de langere termijn wordt in 2024 vanuit Meerinzicht gewerkt aan een informatievisie en een daarop volgend uitvoeringsplan.

Jaarrekening 2023

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Overzicht van baten en lasten

Bedragen (x 1.000,00) - = nadeel Programma's		Meerjaren begroting 2023	Begrotings wijzigingen 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Jaarrekening		Saldo Jaarrekening t.o.v. Begroting
					2023	Jaarrekening	
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	6.610	717	7.327	7.561		234
	baten	-645	-35	-680	-841		-161

	saldo	5.965	682	6.647	6.720	73
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	43.556	7.181	50.737	48.324	-2.413
	baten	-7.159	-7.319	-14.478	-14.803	-325
	saldo	36.397	-138	36.259	33.521	-2.738
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	18.759	1.488	20.247	19.943	-304
	baten	-9.344	-2.383	-11.727	-13.711	-1.984
	saldo	9.415	-895	8.520	6.232	-2.288
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	1.227	521	1.748	1.401	-347
	baten	-144	-145	-289	-266	23
	saldo	1.083	376	1.459	1.135	-324
Subtotaal programma's	lasten	70.152	9.907	80.059	77.229	-2.830
	baten	-17.292	-9.882	-27.174	-29.621	-2.447
	saldo	52.860	25	52.885	47.608	-5.277
Algemene Dekkingsmiddelen:						
- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	lasten	367	0	367	371	4
	baten	-12.393	-496	-12.889	-12.811	78
	saldo	-12.026	-496	-12.522	-12.440	82
- Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0	0
	baten	-53.443	-2.954	-56.397	-58.303	-1.906
	saldo	-53.443	-2.954	-56.397	-58.303	-1.906
- Dividend	lasten	1	0	1	0	-1
	baten	-490	0	-490	-359	131
	saldo	-489	0	-489	-359	130
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	1.176	0	1.176	1.094	-82
	baten	-703	238	-465	-1.114	-649
	saldo	473	238	711	-20	-731
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	2.001	2.850	4.851	6	-4.845
	baten	-1.019	0	-1.019	-970	49
	saldo	982	2.850	3.832	-964	-4.796
- Overhead	lasten	13.610	1.316	14.926	13.841	-1.085
	baten	-227	-45	-272	-363	-91
	saldo	13.383	1.271	14.654	13.478	-1.176
- Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	59	59
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	59	59
- Onvoorzien	lasten	27	-27	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27	-27	0	0	0
Subtotaal Algemene Dekkingsmiddelen	lasten	17.182	4.139	21.321	15.371	-5.950
	baten	-68.275	-3.257	-71.532	-73.920	-2.388
	saldo	-51.093	882	-50.211	-58.549	-8.338
(Gerealiseerde) totaal saldo van baten en lasten	lasten	87.334	14.046	101.380	92.600	-8.780
	baten	-85.567	-13.139	-98.706	-103.541	-4.835
	saldo	1.767	907	2.674	-10.941	-13.615
Toevoeging/onttrekking aan reserves:						
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	731	10.921	11.652	11.663	11
	baten	-1.411	-15.215	-16.626	-16.199	428
	saldo	-680	-4.294	-4.974	-4.536	439
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	0	2.000	2.000	2.000	0
	baten	-7	-25	-32	-25	7
	saldo	-7	1.975	1.968	1.975	7
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	158	1.679	1.837	3.104	1.267
	baten	-1.238	-267	-1.505	-734	771
	saldo	-1.080	1.412	332	2.370	2.038
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	0	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0	0

Subtotaal mutaties reserves	lasten	889	14.600	15.489	16.767	1.278
	baten	-2.656	-15.507	-18.163	-16.958	1.205
	saldo	-1.767	-907	-2.674	-191	2.483
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat		0	0	0	-11.132	-11.132
					V	V

		Meerjaren begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Jaarstukken 2023	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Incidentele lasten en baten						
Incidentele lasten en baten	lasten	293	3.654	3.947	3.432	-515
	baten	0	-5.364	-5.364	-10.677	-5.313
	saldo	293	-1.710	-1.417	-7.245	-5.828
Stelpost Incidenteel onvoorzien	lasten	27	-27	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27	-27	0	0	0
Totaal Incidentele lasten en baten	saldo	320	-1.737	-1.417	-7.245	-5.828
Structurele lasten en baten						
Structurele lasten en baten	lasten	87.903	25.019	112.922	105.935	-6.987
	baten	-88.223	-23.282	-111.505	-109.822	1.683
Totaal Structurele lasten en baten	saldo	-320	1.737	1.417	-3.887	-5.304
Jaarstukken 2023 totaal	lasten	88.223	28.646	116.869	109.367	-7.502
	baten	-88.223	-28.646	-116.869	-120.499	-3.630
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat	saldo	0	0	0	-11.132	-11.132

De incidentele lasten en baten zijn opgenomen als totalen, voor gedetailleerde informatie zijn onderstaande overzichten beschikbaar: [Detailoverzicht incidentele lasten en baten](#)

Financieel kengetal: Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reëel evenwicht van de begroting wordt thans al onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Hoe positiever (hoger) het percentage, hoe groter de structurele exploitatieruimte is.

Kengetal	Jaarstukken 2021	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Structurele exploitatieruimte	3,6% A	5,06% A	2,4% A	2,77% A

Rechtmatigheidsverantwoording college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3,0% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3,3 miljoen.

Bevinding

Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen het bovengenoemde grensbedrag.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV (en op basis van de afspraken met de raad) aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Hieronder is een tabel opgenomen met budgetoverhevelingen per programma. In de toelichtingen per programma is een nadere uitsplitsing te vinden.

Programma (bedragen x € 1.000,00)	Bedrag
Samen Werken voor Ermelo	-114.000 V
Samen Leven in Ermelo	-745.000 V
Samen Wonen in Ermelo	-577.000 V
Samen Ondernemen in Ermelo	-214.000 V
Dekking uit reserves	178.000 N
Dekking uit voorzieningen	143.000 N
Totaal budgetoverhevelingen	-1.329.000 V

Programma Samen Werken voor Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2022	lasten 2023	baten 2023	saldo 2023
Primitieve begroting	-48.297	24.681	-71.576	-46.895
Begrotingswijzigingen	-4.116	19.456	-18.799	657
Begroting na wijziging	-52.413	44.137	-90.375	-46.238
Jaarstukken	-57.820	39.699	-91.719	-52.020
Saldo jaarstukken en begroting	-5.407	-4.438	-1.344	-5.782

Onderwerp	Bedrag
Budgetoverhevelingen (voorheen Rekening Saldo Bestemmende Posten)	
Budgetoverheveling 2023 - Advisering Financiën: In het Hybride akkoord 2023-2026 is € 75.000,00 beschikbaar gesteld in 2024 voor de advisering van het team financiën. Dit budget is bij de 1e bestuursrapportage van 2023 overgeheveld van 2024 naar 2023. Het werkbudget is in 2023 niet uitgenut en wordt overgeheveld naar 2024 om het werkbudget in te zetten voor de verdere optimalisatie van de P&C-cyclus en bestuurlijke informatievoorziening binnen de gemeente.	-75 V
Budgetoverheveling 2023 - BCM Fase 2 - MIZ: Het management van Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht (Netwerkdirectie EHZM) heeft besloten in te stemmen met het advies om in 2023 te starten met bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM) binnen EHZM conform het uit de uitwerkingsrichting voortkomend actieplan voor 2023. Het plan wordt gefaseerd uitgevoerd. Bij de 4e Bestuursrapportage 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van fase 1 - Cybercalamiteiten. In fase 2 worden de scenario's 'Uitval ICT/datacommunicatie' en 'Uitval door Stroomstoring' geïmplementeerd. Hiervoor is een incidenteel budget benodigd in 2024 van € 45.000,00. Rekening houdend met de verdeelsleutel bedragen de kosten voor Ermelo € 16.000,00.	-16 V
Budgetoverheveling 2023 - Beste Organisatie Idee 2023 MIZ: De verkiezing voor 'het beste organisatie idee' heeft plaatsgevonden. Op woensdag 29 augustus presenteerden meerdere enthousiaste collega's hun 'beste idee' aan de Netwerkdirectie. Voor het beste idee heeft de Netwerkdirectie EHZM besloten in te stemmen met het verder uitwerken van het beste idee. Hiervoor is in EHZM verband een gezamenlijk budget beschikbaar gesteld van € 10.000,00. De bijdrage per gemeente is € 2.500,00. De bijdrage voor het beste organisatie idee wordt verstrekt in 2024.	-3 V
Budgetoverheveling 2023: De eenmalige investeringsuitgaven voor het oplossen van de RI&E knelpunten in de brandweerkazernes worden doorgeschoven naar 2024.	-20 V
Saldo budgetoverhevelingen	-114 V
Doorbelastingen o.a. salaris kosten en inhuur (voorheen aandeel kostenplaatsen)	695 N
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-1 V
Overige kleine verschillen per saldo	74 N
Saldo doorbelastingen	768 N
Stelposten	
Te verwachten resultaat primitieve begroting 2023	-1.730 V
Resultaat op basis van de wijzigingen op de begroting bij de tussentijdse rapportages	-3.091 V
Saldo stelposten	-4.821 V
Bestuur & Organisatie	
College b&w en raad	
Er is een voordelig resultaat behaald op de vergoedingen aan de raad. De verklaring voor het voordeel op de verstrekte vergoedingen aan de raad is tweeledig. 1: De begrote vergoeding voor fractievertegenwoordigers is gebaseerd 21 fractievertegenwoordigers (3 per fractie). Het aantal actieve fractievertegenwoordigers en daarmee ook de vergoedingen lag in werkelijkheid een stuk lager (circa € 18.000,00). 2: Er zijn op jaar basis minder vergoedingen verstrekt, dan op voorhand is begroot (circa € 16.000,00).	-34 V

De afwijking op de baten en lasten tussen begroting en realisatie worden onderling met elkaar verrekend wat leidt tot een positief resultaat van € 76.000,00 op taakveldniveau.		
Nadelen: De begrote pensioenuitkeringen en wachtgeldten aan (oud) bestuursleden zijn in 2023 met € 267.000,00 overschreden. Dit komt omdat alleen de pensioenuitkeringen aan bestuursleden en nabestaanden voor de wetswijziging worden opgenomen in de meerjarenbegroting. De pensioenuitkeringen (na wetswijziging) en wachtgeldten verlopen budgettair neutraal via de personeelsvoorzieningen. Verder worden de personeelsbudgetten van het college b&w met circa € 50.000,00 overschreden. Dit heeft te maken met verouderde budgetten. Voordelen: Er is € 152.000,00 aan de voorziening onttrokken voor uitgekeerde wachtgeldten. Aanvullend valt er € 17.000,00 vrij na actualisatie van de voorziening voormalig personeel. Tot slot valt er € 235.000,00 uit de pensioenvoorziening wethouders vrij naar aanleiding van de actuariële berekeningen zoals is aangeleverd door VISMA per einde boekjaar. Per saldo leidt dit alles tot een positief resultaat van € 87.000,00.	-87	V
Griffie		
Voordelig resultaat van € 30.000,00 in verband met onvolledige uitnutting van de werkbudgetten raad en ondersteuning van de raad.	-30	V
Ondernemingsraad en representatie bestuur		
Overschrijding representatiekosten bestuur in verband met verouderde budgetten en een toename in de gemaakte kosten voor deelname aan plaatselijke en regionale activiteiten en zakelijke aangelegenheden.	37	N
Vrijval oude stelpost circulaire	-160	V
Burgerzaken en verkiezingen		
De legesopbrengsten burgerlijke stand worden verrekend met de loonkosten en onkostenvergoeding voor inzet van buitengewoon ambtenaren van de burgerlijke stand. Het gerealiseerde resultaat ligt € 20.000,00 lager dan het gebudgetteerde resultaat omdat de budgetten voor de loonkosten zijn verouderd en te laag begroot.	20	N
De opbrengsten uit leges burgerzaken zijn lager dan begroot, omdat de budgetten zijn verouderd. De budgetten zijn gebaseerd op de legesverordening uit 2016. In het kader van reëel begroten worden de budgetten bij de eerste bestuursrapportage van 2024 bijgesteld.	84	N
Het budget dat gemeente Ermelo kwijt is voor het organiseren van verkiezingen en referenda is met € 75.000,00 overschreden. Het budget is in overleg met de coördinator bij de 4e Bestuursrapportage 2023 met € 43.000,00 bijgeraamd in verband met de vervroegde Tweede kamerverkiezing op 22 november 2023. Dit bedrag bleek achteraf te laag te zijn, omdat er niet genoeg is rekening gehouden met de totale te verwachten omvang van de materiaalkosten (€ 30.000,00) en kosten voortkomend uit inzet van inhuurkrachten (€ 40.000,00).	76	N
Communicatie en Juridische zaken		
Het budget met betrekking tot de integrale samenwerking is verouderd en wordt al langere tijd niet volledig benut. Dit levert per saldo een voordelig resultaat op van € 16.000,00. In het kader van reëel begroten wordt het budget voor boekjaar 2024 en verder bijgesteld en afgeraamd.	-16	V
Nutsbedrijven		
De gebudgetteerde dividenduitkeringen van Alliander aan gemeente Ermelo zijn verouderd. Dit leidt tot een nadelig budgettair effect van € 32.000,00. Tot slot zijn de ontvangen renteopbrengsten in 2023 uit de obligatielening aan Vitens op de verkeerde economische categorie begroot. In verband met de rentetoerekening zijn de renteopbrengsten overgeboekt naar het taakveld treasury. Dit leidt tot een budgettair nadeel van € 30.000,00. Tezamen € 62.000,00 nadelig.	62	N
Bedrijfsvoering + FGI		
Bij de 3e Bestuursrapportage 2023 is er € 100.000,00 bijgeraamd in de begroting voor het decken van de aanslagen opgelegd door belastingdienst bij de BTW-controle voor de jaren 2017 t/m 2021. Gemeente Ermelo heeft bezwaar gemaakt tegen deze aanslagen, maar uit voorzichtigheidsprincipe wel de lasten alvast geraamd in de exploitatie. Eind 2023 werd bekend dat de bezwaren zouden worden toegekend. De toegekende bezwaren zijn bij de Jaarrekening 2023 verrekend met de betaalde boetes. In 2023 heeft gemeente Ermelo over de naheffingsaanslagen 2018 t/m 2021 € 85.000,00 aan boetes (incl. rente) betaald. De toegekende bezwaren komen uit op een teruggave van € 85.000,00. Dit is per saldo nul. Aangezien er € 100.000,00 aan lasten zijn begroot in de exploitatie betekent dit een positief begrotingsverschil van € 100.000,00.	-100	V
De naheffingsaanslagen BTW over 2018 t/m 2021 worden in 2023 onderling verrekend met de binnengekomen beschikkingen BCF. De naheffingsaanslag btw over 2017 is daarentegen betaald en geboekt in 2022. Aangezien de beschikking BCF 2017 wel in 2023 is geboekt, geeft dit een vertekend beeld van het resultaat.	-84	V
Het budget ICT-dienstverlening voorziet in de bijdrage aan Harderwijk voor het bekostigen van de personele inzet in het kader van het programma dienstverlening en bijkomende investeringen in de aanschaf van applicaties en daaruit voorvloeiende licentiekosten. Het budget is gecentraliseerd binnen Harderwijk. In 2023 is alleen de structurele bijdrage in rekening gebracht. Dit betreft € 20.000,- voor Ermelo. De overige gerealiseerde uitgaven (na verrekening met de structurele bijdrage) zijn gedekt uit de vooruitbetaalde bedragen aan Harderwijk in eerdere jaren. Per saldo leidt dit tot een positief begrotingsverschil per einde boekjaar.	-117	V
Een deel van de huuropbrengsten van Stichting Welzijn Ermelo, Interactie en de Dialoog zijn binnen de begroting verkeerd geboekt. Dit leidt binnen het taakveld tot een voordelig resultaat van € 48.000,00.	-48	V

Bij de 4e Bestuursrapportage 2023 zijn de budgetten voor de energiekosten van de gemeentelijke gebouwen in 2023 bijgeraamd. In werkelijkheid vielen de energiekosten lager uit dan geprognosticeerd.	-11	V
Uniforme dienstverlening Meerinzicht: Een klein deel van de BTW op de geleverde dienstverlening van Meerinzicht wordt kostprijsverhogend geboekt.	17	N
Specifieke dienstverlening Meerinzicht: De specifieke bijdrage voor de personele kosten van een medewerker zijn komen te vervallen, dit leidt per saldo tot een voordeel van € 11.000,00. De teruggave van Meerinzicht aan Ermelo met betrekking tot het traineeprogramma 2022 is geboekt in 2023. Het gaat om een teruggave van € 13.750,00. Een deel van de BTW dat betaald wordt over de specifieke dienstverlening aan Meerinzicht is kostprijsverhogend. Het gaat om een bedrag van € 2.000,00. Het overige voordeel komt voort uit een afrondingsverschil van € 1.000,00.	-24	V
Afrekening 2023 Meerinzicht domein Bedrijfsvoering	-5	V
Bij het opstellen van de 1e Bestuursrapportage 2023 Meerinzicht is inzichtelijk gemaakt wat de verwachte renteopbrengsten zijn op basis van de werkelijke rente en worden deze opbrengsten verwerkt in een verlaagde bijdrage van de gemeenten. Voor 2023 is besloten dat het verschil tussen de verwachte- en werkelijke renteopbrengsten voor vaststelling van het resultaat worden teruggegeven aan de gemeenten. Dit leidt tot een teruggave van € 116.000,00 aan gemeente Ermelo over 2023.	-116	V
Een deel van de budgetten in 2023 zijn verouderd en zijn/worden bijgesteld in 2024.	-86	V
Centrale personeelsbudgetten		
Met het vervallen van de corona maatregelen (medio 2022) vinden er weer structureel meer opleidingsactiviteiten plaats. Dit valt te herleiden uit een stijging in de opleidingsuitgaven en een lichte overschrijding van het opleidingsbudget.	17	N
De budgetten voor de verzekeringskosten personeel zijn niet langer actueel en worden bijgesteld in de begroting 2024 en verder.	18	N
De kosten voor adviezen en onderzoek zijn in werkelijkheid lager dan geprognosticeerd (€ 17.000,00) en er wordt onterecht een voordeel behaald van € 32.000,00 doordat het budget onbedoeld is bijgeraamd. Bij de eerste bestuursrapportage had € 32.000,00 van het budget adviezen en onderzoek afgeraamd moeten worden voor de inhuur van een projectmanager, maar het budget is daarentegen bijgeraamd.	-49	V
Het nadeel op de representatiekosten van de bestuursdienst Ermelo valt als volgt te verklaren. De raming van het budget is verouderd en wordt bijgesteld in 2024. Verder wordt er ook een stijging gesignaleerd in de uitgaven voor afscheid & ziekte van medewerkers en zakelijke aangelegenheden (werk lunches en diners).	16	N
Het nadelig begrotingsverschil op de overige personeelskosten - voormalig personeel wordt veroorzaakt door de WW en WGA uitkeringen. Deze uitkeringen zijn in 2023 niet tussentijds geraamd. De uitkeringen verlopen resultaat neutraal en worden verrekend met de onttrekkingen aan de voorzieningen in 2023.	30	N
Actualisatie - Voormalig personeel Bij de Jaarrekening 2023 is € 40.000,00 gestort aan de personeelsvoorziening voormalig personeel voor het uitbetalen van een transitievergoeding in 2024. Deze storting is niet voorzien binnen de begroting 2023 en levert een nadelig begrotingsverschil op van € 40.000,00.	40	N
Actualisatie VRZ - WW De voorziening is bij de Jaarrekening 2023 geactualiseerd. Voor de WW-uitkeringen die zijn uitbetaald is € 16.000,00 onttrokken. Aanvullend is € 34.000,00 gestort voor het dekken van de WW-verplichtingen voortkomend uit de WW-uitkeringen die doorlopen in 2024.	18	N
Actualisatie VRZ - WGA De voorziening is bij de Jaarrekening 2023 geactualiseerd. Voor de WGA-uitkeringen die zijn uitbetaald in 2023 is € 13.000,00 onttrokken. Aanvullend is € 433.000,00 gestort voor het dekken van de lopende en toegekende WGA-verplichtingen. Per saldo € 420.000,00. Echter omdat er structureel € 34.000,00 aan toevoeging aan de voorziening staat begroot, is het begrotingsverschil € 386.000,00 nadelig.	386	N
Doorbelaasting overhead		
Voordeel doorbelaasting overhead	-1.295	V
Financiën		
Belastingen		
Het nadelig verschil voor de OZB-gebruik niet-woning heeft met name te maken met het object van 's Heeren Loo, dit is een verzorgingstehuis en wordt aangeslagen als niet-woning. Een tussentijdse wijziging in de objectafbakening heeft geleid tot een hogere woondelenvrijstelling dan begroot en daarmee een lagere opbrengst voor het gebruikersdeel van de OZB niet-woningen.	152	N
De inkomsten uit OZB-niet woningen (eigenaarsdeel) zijn hoger dan begroot omdat het aantal objecten waarover OZB betaald wordt zijn toegenomen in 2023.	-291	V
De forensenbelasting is afgenomen omdat enkele woningen en vakantieparken zijn overgegaan in permanente bewoning en hierop de forensenbelasting niet meer van toepassing is.	182	N
Algemene dekkingsmiddelen		
Netto / budgettair effect naar aanleiding van de Decemercirculaire 2023	-1.944	V

Het nadelig resultaat van € 69.000,00 heeft betrekking op het subtaakveld beleggingen en geldleningen. Bij de Jaarrekening 2022 is er een 'nog te ontvangen factuur' opgenomen voor de te verwachten teruggave op de dividendbelasting 2022. In werkelijkheid had er geen 'nog te ontvangen factuur' opgenomen mogen worden. De BNG bank heeft namelijk geen dividendbelasting ingehouden over het uitbetaalde dividend over 2022. De 'nog te ontvangen' factuur in 2022 wordt tegengeboekt in 2023. De factuur drukt daarmee op de dividendopbrengsten 2022 die geboekt zijn in 2023. Dit leidt tot een nadelig begrotingsverschil van € 43.000,00. Het overige nadelig begrotingsverschil van € 26.000,00 kan verklaard worden uit een lagere dividenduitkering over 2022, dan in de begroting is geprognoseerd.	69	N
Ter informatie: In de toekomst gaat dit veranderen. Zo heeft de BNG bank eind november 2023 aangegeven dat vanaf 2024 dividendbelasting ingehouden gaat worden op dividenduitkeringen.		
Het nadelig begrotingsverschil valt te verklaren door een verrekening m.b.t. 2022. Gemeente Ermelo heeft in 2022 één termijn te veel in rekening gebracht voor de verhuur van een gedeelte van de Ermelosche Heide als Militair oefenterrein. Dit is in 2023 gecorrigeerd en ten laste gebracht van de huuropbrengsten in 2023.	18	N
Rente		
De rente inkomsten uit schatkistbankieren zijn niet tussentijds begroot in 2023.	-894	V
Als gevolg van een negatieve renteomslag wordt er geen rente toegerekend aan de activa. Aangezien de toerekening aan de activa wel is begroot leidt dit tot een nadelig begrotingsverschil per einde boekjaar.	222	N
Er wordt een voordelig resultaat behaald op de betaalde rente in 2023 over langlopende leningen omdat de betaalde rente lager was dan geprognoseerd.	-50	V
Vennootschapsbelasting	59	N
Reserves en Voorzieningen		
In 2023 is er minder gestort dan begroot in de bestemmingsreserve Overig verkeer en vervoer. Dit leidt tot een voordelig begrotingsverschil binnen de exploitatie. Reden hiervoor is dat de begrootte storting voor de investeringen in de bovenwijkse voorzieningen recreatie cluster Horst is overgeheveld naar volgend jaar (2024).	-120	V
Er is minder onttrokken aan de algemene reserve, dan begroot. Dit leidt tot een negatief begrotingsverschil binnen de exploitatie. De verklaring hiervoor is als volgt: 1. In 2023 worden er verschillende budgetoverhevelingen gedaan die ook de onttrekkingen aan de Algemene reserve beïnvloeden. Nadelig begrotingsverschil € 335.000,00. 2. De begrootte onttrekking voor de sloop van de Sterrenschool in 2023 is niet gerealiseerd. De Sterrenschool is momenteel dependance voor de Klokbeker en wordt voorlopig niet gesloopt. Nadelig begrotingsverschil is € 51.000,00. 3. De daadwerkelijke te onttrekken kosten zijn lager dan begroot, nadelig begrotingsverschil € 58.000,00.	444	N
De onttrokken kapitaallasten aan de bestemmingsreserve Centrumontwikkeling zijn lager dan begroot, omdat (toekomstige) investeringen tussentijds zijn doorgeschoven of nog niet afgerond.	65	N
Bij de 4e Bestuursrapportage 2023 is € 150.000,00 overgeheveld vanuit de reserve. Op basis van het beschikbare bedrag in de reserve had er in werkelijkheid € 66.000,00 overgeheveld mogen worden. Middels een negatieve budgetoverheveling wordt het teveel overgeheveld bedrag van € 84.000,00 gecorrigeerd in 2024.	-84	V
De gebudgetteerde onttrekking aan de bestemmingsreserve duurzaamheid voor de subsidieklimateadaptie wordt gedeeltelijk overgeheveld naar 2024.	19	N
De stortingen in de bestemmingsreserve Grondexploitatie naar aanleiding van de winstnemingen op de GREX-complexen, worden niet geraamd.	1.546	N
De geraamde onttrekkingen aan de bestemmingsreserve Grondexploitatie met betrekking tot de Boskamer, zijn doorgeschoven naar 2024.	594	N
Openbare Orde en Veiligheid		
Integrale veiligheid		
Vrijval oude stelpost circulaires	-207	V
Bij de 4e Bestuursrapportage 2022 en bij de primitieve begroting 2023 zijn er salariskosten bijgeraamd voor de uitbreiding van de formatie vergunningverlening APV/bijzondere wetten. Deze kosten worden gedekt uit de te verwachten toename aan opbrengsten uit de verstrekte algemene vergunningen in 2023. Bij de Jaarrekening 2023 is gebleken dat de legesopbrengsten onvoldoende zijn gestegen voor het dekken van deze formatieuitbreiding en is er sprake van een nadeel van € 46.000,00 per einde boekjaar 2023.	46	N
Subtotaal	-1.615	V
Totaal saldo Programma Samen Werken voor Ermelo	-5.782	V

Programma Samen Leven in Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2022	lasten 2023	batens 2023	saldo 2023
Primitieve begroting	38.888	43.556	-7.159	36.397
Begrotingswijzigingen	2.308	7.181	-7.319	-138
Begroting na wijziging	41.196	50.737	-14.478	36.259
Jaarstukken	33.823	48.324	-14.803	33.521
Saldo jaarstukken en begroting	-7.373	-2.413	-325	-2.738

Onderwerp	Bedrag
<i>Budgetoverhevelingen (voorheen Rekening Saldo Bestemmende Posten)</i>	

Budgetoverheveling 2023: Pilot zorg in onderwijstijd - Er ligt een voorstel van het Rietschanscollege voor co-financiering van een pilot Zorg in Onderwijstijd. Deze pilot kan bekostigd worden uit stelpost die in 2023 middels een collegevoorstel is geland op de begroting preventief jeugdbeleid. Echter is het niet gelukt om dit voorstel in 2023 om te zetten in een besluit, waardoor de kosten hiervan in 2024 zullen plaatsvinden.	-60	V
Budgetoverheveling 2023: JGZ maatwerk ziekteverzuim jongeren - In aanvulling op het basispakket JGZ bij de GGD is een offerte ingediend voor aanvullend maatwerk JGZ ziekteverzuim omdat het ziekteverzuim in het VO fors opgelopen is. De jeugdarts kan hierin nu niet voorzien omdat het aantal ziekteverzuim uren uit het basispakket te beperkt is. Deze tendens is zichtbaar over de gehele regio Noord Veluwe.	-19	V
Budgetoverheveling 2023: Spot-on Ermelo - om invulling te geven aan de organisatie in 2024.	-18	V
Budgetoverheveling 2023: Cultuur subsidieregeling - voor de verhoging van het subsidieplafond subsidieregeling cultuur in boekjaar 2024.	-10	V
Budgetoverheveling 2023: POK Middelen - Vanuit het Rijk zijn specifieke taakmutaties gelden beschikbaar gesteld voor de versterking dienstverlening wijkteams en impuls integraal werken voor een periode tot en met 2026. Voorgesteld wordt om de gelden vanuit 2023 over te hevelen naar boekjaar 2024 voor de versterking van de implementatie brede toegang en de versterking van de sociale basis.	-294	V
Budgetoverheveling 2023: Grondverkoop - Op het onderdeel buitensport wordt grondverkoop geraamd, deze vindt echter pas plaats in 2024.	118	N
Budgetoverheveling 2023: MJOP Private accomodaties - MJOP Private accommodatie ligt in routing ter vaststelling. Er komt een nieuw MJOP dat in samenwerking met de (sport)verenigingen tot stand is gekomen. We stellen voor de onderhoudsgelden mee te nemen naar de daarop volgende jaren, zodat we gericht keuzes kunnen maken of onderhoud noodzakelijk is of niet. Vanuit deze budgetoverheveling wordt het 'basisbedrag' in de nieuw te vormen reserve 'Groot onderhoud private accommodaties' gevuld.	-82	V
Budgetoverheveling 2023: Zwembaden (afwikkeling Calluna onderdeel SPUK gelden) - In de afwikkeling Calluna kan de gemeente opteren voor een BTW terugvordering in 2024.	16	N
Budgetoverheveling 2023: Eenmalige Energietoeslag - Middels de motie energietoeslag 120-130% is voor de regeling 2022 + 2023 een bedrag van € 305.000,00 beschikbaar gesteld. Middels deze budgetoverheveling wordt gevraagd het 'restant' bedrag mee te nemen naar boekjaar 2024 om invulling te geven aan de motie 120-130% voor de regeling 2023 welke een aanvraagmogelijkheid kent tot de zomer 2024.	-161	V
Budgetoverheveling 2023: Bestaanszekerheid en schuldhulpverlening - Voorgesteld wordt om de gelden vanuit de Meircirculaire 2023 over te hevelen naar boekjaar 2024 en te bestemmen voor de aanpak vroegsignalering en armoedebestrijding.	-93	V
Budgetoverheveling 2023: SiSa SPUK Integraal Zorg Akkoord (IZA) - Budget komt middels deze budgetoverheveling beschikbaar in 2024 in lijn met bedoeling IZA-GALA: beweging naar de voorkant Sociaal Domein. Via integrale afstemming sociaal somein wordt inzet van dit budget geprioriteerd om invulling te geven aan de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein in boekjaar 2024.	-142	V
<i>Saldo budgetoverhevelingen</i>	-745	V
Doorbelastingen o.a. salaris kosten en inhuur (voorheen aandeel kostenplaatsen)	119	N
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-1	V
<i>Saldo doorbelastingen</i>	118	N
Onderwijs		
<u>Voortgezet (speciaal) onderwijs:</u>		
Binnen onderwijs zien wij een voordeel vanuit onderwijsvisie 2023.	-35	V
<u>Gemeensch. Lasten/baten onderwijs:</u>		
Op het onderdeel leerlingenvervoer is er een overschrijding als gevolg van NEA indexering 13,7%, groei vervoer 2%, tariefstijging na aanbesteding 7%, groei op aantal locaties waarop wordt gereden.	59	N
Cultuur		
Op het onderdeel huurcompensatie zien wij een voordeel van € 17.000,00 omdat er in beginsel veel onduidelijkheid was omtrent de regeling. Inmiddels zijn partijen op de hoogte en maken zichtbaar meer gebruik van de regeling. Daarnaast een voordeel vanuit een specifieke uitkering van het Rijk ten grote van € 38.000,00.	-55	V
Minder subsidie verleend op Sociaal cultureel werk onderdeel culturele activiteiten € 55.000,00 daarnaast € 12.000,00 hogere huurontvangst en een vrijval stelpost circulaire ter hoogte van € 12.000,00. Voor de uitgave van de POK-middelen is een collegevoorstel geschreven (plan) waarin wordt gevraagd een gedeelte van het saldo over te hevelen naar boekjaar 2024 om hier invulling aan te geven. Het restant van € 21.000,00 valt vrij ten gunste van het jaarrekeningresultaat.	-100	V
Sport		
Vanuit het Rijk ontvangen gemeenten specifieke uitkeringen. We kenden een voordeel op het onderdeel Meerkosten Energie Openbare Zwembaden.	-118	V
Jeugdwet		
<u>Jeugdbeleid:</u>		
Voor het onderdeel Kinderopvang toezicht kwaliteit zijn in boekjaar 2023 minder inspecties uitgevoerd dan begroot.	-46	V
Vrijval stelpost oude circulaire. Deze middelen worden niet meer ingezet.	-318	V
<u>Jeugdwet:</u>		
De zorgkosten jeugd zijn € 235.000,00 hoger uitgevallen ten opzichte van laatste begroting. Dit wordt veelal veroorzaakt doordat zorgaanbieders met terugwerkende kracht zorgkosten kunnen declareren over het gehele boekjaar.	235	N

Diverse mutaties onderdeel jeugdwet: PGB - gelden jeugd € 51.000,00 Minder subsidie verleend op lokale jeugdhulp € 50.000,00 en overig jeugd € 19.000,00	-120	V
De overige voordelen op jeugd: oa minder afname eigen kracht centrale, minder inzet maatwerk GGD evenals minder inzet op plustaken SJNV/CJG.	-165	V
GR MIZ domein sociaal uniforme dienstverlening (bedrijfsvoeringskosten).	88	N
Participatiewet		
Bestaanszekerheid		
Voor de regeling eenmalige energietoeslag 2022 heeft de gemeente Ermelo vanuit het Rijk geld gekregen om huishoudens met een laag inkomen te compenseren voor de gestegen energiekosten. De regeling 2022 is afgewikkeld en heeft per saldo geresulteerd in een voordeel van € 126.000,00. Voor het onderdeel schuldhelpverlening blijft er per saldo een bedrag over van € 41.000,00, dit is het gevolg van het niet volledig uitnutten van de budgetoverheveling 2022 evenals het reguliere budget.	-168	V
Vreemdelingen		
Opvang ontheemden. De gemeente Ermelo heeft een aantal opvangplekken verzorgd voor ontheemde Oekraïners. De vergoeding vanuit het Rijk is gebaseerd op normbedragen op basis van het aantal gerealiseerde bedden (€ 3.938.000,00). De werkelijke gemaakte kosten bedroegen € 1.322.000,00 bestaande uit opvanglocatie, leefgeld, inzet ambtelijke personele ondersteuning en uitvoeringskosten binnen Meerinzicht. De regeling bevat geen terugbetaalverplichting richting het Rijk waarmee de gelden ten gunste komen van het jaarrekeningresultaat. Vanwege de onzekerheid over de uitwerking van de regeling is bij het opmaken van de 4e Bestuursrapportage in 2023 een bedrag van € 2.000.000,00 toegevoegd aan de specifieke bestemmingsreserve Opvang Ontheemde Oekraïners. Voor het overige deel van € 616.000,00 wordt voorgesteld om deze eveneens aan de bestemmingsreserve toe te voegen.	-616	V
Vanuit het Rijk ontvangt de gemeente naast de normbedragen nog extra gelden voor de ondersteuning van Oekraïners.	-73	V
COA: locatieonderzoek voor de huisvesting van asielzoekers.	-16	V
Overig onderdeel inburgering	-16	V
GR MIZ domein sociaal uniforme dienstverlening (bedrijfsvoeringskosten).	19	N
Inkomensondersteuning:		
BUIG - In 2023 zijn er in totaliteit minder uitkeringen verstrekt dan geraamd. Dit betekent een voordeel. Doordat er echter minder uitkeringen verstrekt zijn, ontvangen we vanuit het rijk ook minder inkomsten. Per saldo resteert een voordeel van € 126.000,00. De voorziening oninbaar was tot 2023 gebaseerd op (on)inbaarheidspercentages die nog bij de Sociale Dienst Veluwerand (SDV) gehanteerd werden. In 2023 is de werkwijze en daarmee de percentages voor de inbaarheid van oude vorderingen geactualiseerd door Meerinzicht Sociaal Domein (m.b.v. een extern bureau). Dit betekende wel een extra afboeking van oudere vorderingen van € 92.000,00.	-34	V
Overige kleine verschillen per saldo	53	N
Wet Maatschappelijke Ondersteuning		
Zorgkosten WMO	-61	V
Een voordeel op de Persoons Gebonden Budgetten WMO.	-62	V
Voor de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp was in 2023 een hogere inkomst begroot. De realisatie blijkt lager.	13	N
Diverse voordelen: Toegankelijkheid voorzieningen, mantelzorgwerkprogramma, clientondersteuning en vrijval WMO participatie zorg.	-77	V
Gezondheidsbeleid		
De werkelijk gemaakte kosten zijn incidenteel voor 2023 declarabel bij Mandaatgemeente Elburg inzake Intergraal Zorg Akkoord en worden als incidentele versnelling in lijn met GALA ingezet binnen de uitvoeringsagenda SD 2024.	142	N
WMO vervoer		
Op het onderdeel vervoersvoorziening zien wij een incidenteel voordeel van € 137.000,00 door een lager tarief in verband met een gunstigere aanbesteding -20%, daarnaast is er vanuit het beheersbureau gestuurd op oneigenlijk gebruik. Deze reizigers maken inmiddels geen gebruik meer van WMO-vervoer.	-137	V
Beschermd wonen		
In 2023 zijn vanuit centrumgemeenten restant overschotten voor Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang teruggevloeid naar de gemeente Ermelo. Voorgesteld wordt om dit 'restant' saldo ten hoogte van € 390.000,00 toe te voegen aan de Reserve Transitie Sociaal Domein om de beweging binnen het Sociaal Domein te effectueren.	-390	V
Gemeenschappelijke geneeskundige dienst		
Structureel vindt afstemming plaats over de begrotingscyclus van de GGDNOG en de hieruit voortvloeiende verplichtingen tbv de gemeentebegroting. Vanuitgegaan wordt dat de laatste input verwerkt is in de begroting.	-39	V
Overige kleine verschillen per saldo	-74	V
Subtotaal	-2.111	V
Totaal saldo Programma Samen Leven in Ermelo	-2.738	V

Programma Samen Wonen in Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2022	lasten 2023	baten 2023	saldo 2023
Primitieve begroting	8.769	18.759	-9.344	9.415
Begrotingswijzigingen	1.580	1.488	-2.383	-895
Begroting na wijziging	10.349	20.247	-11.727	8.520
Jaarstukken	9.853	19.943	-13.711	6.232
Saldo jaarstukken en begroting	-496	-304	-1.984	-2.288

Onderwerp	Bedrag	
Budgetoverhevelingen (voorheen Rekening Saldo Bestemmende Posten)		
Budgetoverheveling 2023: Onderzoeken Spoorwegovergangen	-37	V
Budgetoverheveling 2023: Opstellen Wegenbeheerplan	-19	V
Budgetoverheveling 2023: Sanering en onderzoeken De Boskamer	-44	V
Budgetoverheveling 2023: Onderzoeken Beleidsplan Bewust Verlichten	-61	V
Budgetoverheveling 2023: onderhoud riolering	-50	V
Budgetoverheveling 2023: Uitbreiding capaciteit begraafplaats	-75	V
Budgetoverheveling 2023: Vervanging speeltuinstellen	-10	V
Budgetoverheveling 2023: Speelruimteplan	-7	V
Budgetoverheveling 2023: Tonselse Veld	-27	V
Budgetoverheveling 2023: Implementatie Omgevingswet	-16	V
Budgetoverheveling 2023: Omgevingsvergunningen	-29	V
Budgetoverheveling 2023: Raamovereenkomst Stedenbouw en Stikstof	-15	V
Budgetoverheveling 2023: Uitv.progr. Duurzaamheid	-112	V
Budgetoverheveling 2023: Vervanging dak Hertenkamp	-18	V
Budgetoverheveling 2023: Klimaatadaptatie	-19	V
Budgetoverheveling 2023: Strategisch Beleidskader	-38	V
Saldo budgetoverhevelingen	-577	V
Doorbelastingen o.a. salaris kosten en inhuur (voorheen aandeel kostenplaatsen)	973	N
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-154	V
Saldo doorbelastingen	819	N
Verkeer en Vervoer		
<u>Hogere opbrengst leges kabels en leidingen:</u>		
Door een toename van het gebruik van het elektriciteitsnet en het internet is er een stijging van het aantal meldingen en vergunningen. Dit levert meer inkomsten op.	-25	V
<u>Regulier en Incidenteel onderhoud:</u>		
Er wordt dagelijks onderhoud gedaan door Swarco, maar deze kosten worden steeds minder, a.g.v. het ophangen van LED-armaturen die pas na 5 jaar een keer worden schoongemaakt. De theoretische 2% uitval van armaturen van het ariaal is in 2023 € 15.000,00 voor het er af/op hangen en heeft zich dit jaar niet voorgedaan. De af en toe werkzaamheden die worden uitgevoerd aan masten, die extra onderhoud nodig hebben, zoals inspectie stabilisatie metingen hebben in het jaar 2023 ook niet plaatsgevonden. Hier moet voor de toekomst wel rekening mee gehouden worden.	-40	V
<u>Energiekosten Openbare Verlichting:</u>		
De energiekosten per kilowatt zijn 6x omhoog gegaan per 2023, er is gerekend met het verbruik van 2022, maar het energieverbruik is in 2023 naar beneden gegaan, vanwege het feit dat een groot gedeelte van de oude verlichting in 2023 is vervangen voor LED-verlichting.	-32	V
Overige kleine verschillen per saldo	-17	V
Riolering & Waterzuivering		
Mutatie egalisatievoorziening riolering	580	N
<u>Kosten riolering:</u>		
Kosten lager vanwege capaciteitsproblemen bij zowel de gemeente Ermelo alsmede de bureau's en uitvoerders. Werkzaamheden zijn hierdoor uitgesteld of doorgeschoven.	-125	V
Meer opbrengsten op niet woningen dan geraamd	-55	V
Overige kleine verschillen per saldo	-34	V
Begraafplaats		
Leges instandhouding graven: Afgelopen jaren zijn er meer graven verleend dan geraamd, hierdoor meer opbrengsten.	-143	V
Leges lijkbezorging: Meer begrafenissen plaatsgevonden als vooraf geraamd.	-92	V
Leges reiniging graven: Het voordeel wordt veroorzaakt, doordat er meer aanvragen zijn geweest in 2022. Hierdoor zijn meer opbrengsten gerealiseerd dan geraamd.	-70	V
Voorziening graven	97	N
Overige kleine verschillen per saldo	20	N
Openbaar Groen		
<u>Nazorg Projecten:</u>		
Het gaat hier om de (nazorg)kosten van projecten die zijn afgesloten maar waar nog wel noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. De nazorg van projecten varieert per jaar. Het betreft projecten waarbij het beheer wordt overgedragen, de nazorg die nodig is om beplanting aan te laten slaan, wordt geboekt op deze post.	35	N
<u>Bomen dagelijks groot onderhoud:</u>		
We signaleren al langere tijd een tekort op het boomonderhoud. Hierbij gaat het over het onderhoud waarbij we onze zorgplicht invullen. In 2023 moesten enkele zaken zoals snoei dood hout naar voren getrokken worden (in Amerikaanse Eiken).	20	N
<u>Bomen vervanging:</u>		
In samenhang is naar het totaal en overschrijdingen gekeken. Waardoor minder op deze post is geboekt.	-49	V
Overige kleine verschillen per saldo	20	N
Speelvoorzieningen		
Overige kleine verschillen per saldo	-8	V
Bossen heide en natuurterreinen		

Lagere opbrengst houtverkoop: De tegenvallende opbrengst uit houtverkoop is vooral te verklaren door het feit dat de koper in 2023 geen capaciteit had om het hout te oogsten. Gemeente Ermelo verkoopt het hout 'op stam', dus de koper is ook degene die het hout oogst. In dit geval was de koper een relatief kleine partij, die meer opkocht dan hij tijdig kon oogsten. De oogst is nu (Q1 2024) volop bezig.	55	N
Abonnementen en contributies: Deze overschrijding wordt vooral veroorzaakt door een factuur van de Bosgroep (SNL aanvraag 2023). Dit betreft incidentele kosten. Eén keer in de 6 jaar worden deze kosten voor de aanvraag van de SNL subsidie gemaakt.	18	N
Overige kleine verschillen per saldo:	2	N
Ruimtelijke Ordening		
Projectplan Oranjepark: In 2023 heeft de financiële afwikkeling betreft Oranjepark plaatsgevonden. Hierbij bleek dat in het verleden de dekking van de "Buurtkamer" jaarlijks in termijnen onterecht in het resultaat is vrijgevallen. Nu de afwikkeling plaats vindt komt dit nu in zijn geheel ten laste van het resultaat.	175	N
Opbrengsten anterieure bijdragen bestemmingsplannen: Deel van de opbrengsten die in 2023 zijn ontvangen waren niet begroot.	-221	V
Overige kleine verschillen per saldo	1	N
Bouwen		
Mutatie voorziening Dubieuze debiteuren	-65	V
Omgevingsvergunningen: Het aantal vergunningsaanvragen is ook dit jaar nog hoger dan begroot. Burgers zijn meer gaan verbouwen aan het huis. Dit leidt tot stijgende opbrengsten.	-323	V
Overige kleine verschillen per saldo	21	N
Wonen		
Startersleningen: Dit betreft ontvangen rente hierover wat niet geraamd was.	-64	V
Overige kleine verschillen per saldo	-30	V
Milieu		
Dekking Wijk v/d Toekomst proceskosten uit reserve Duurzaamheid conform besluitvorming	29	N
Omgevingsdienst Noord-Veluwe: Betreft jaarrekeningresultaat 2023 van € 135.932,00 minus extra diensten vanuit de ODNV voor de gemeente ermelo per saldo van € 23.958,00.	-111	V
Overige kleine verschillen per saldo	4	N
Huishoudelijke afvalstoffen		
Mutatie voorziening	41	N
Kosten inzamelen afval: De hoeveelheid te verwerken afval was in voorgaand jaar lager dan geraamd, met name ten aanzien van grof tuinafval.	16	N
Opbrengsten inzamelen afval: Als gevolg van de lagere hoeveelheid te verwerken afval zijn ook de opbrengsten lager.	-69	V
Opbrengsten Afvalstoffenheffing en Diftar wijken licht af van de begrote bedragen.	20	N
Ontvangen dividenduitkering	-22	V
Overige kleine verschillen per saldo	9	N
Grondzaken		
Verkoop grond: Voordeel betreft allemaal kleinere grondverkopen	-27	V
Overige kleine verschillen per saldo	-4	V
Grondexploitatie		
Complex Het Trefpunt: Winstneming: Dit betreft de verplichte winstneming op grond van de gerealiseerde resultaten tot en met 2023. Dit voordeel is gestort in de reserve Grondexploitatie.	-1.951	V
Complex Veldzicht Noord 4e Fase: Winstneming: Dit betreft de verplichte winstneming op grond van de gerealiseerde resultaten tot en met 2023. Dit voordeel is gestort in de reserve Grondexploitatie.	-113	V
Algemene kosten grondexploitatie	9	N
Subtotaal	-2.518	V
Totaal saldo Programma Samen Wonen in Ermelo	-2.276	V

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2022	lasten 2023	batens 2023	saldo 2023
Primitieve begroting	640	1.227	-144	1.083
Begrotingswijzigingen	228	521	-145	376
Begroting na wijziging	868	1.748	-289	1.459
Jaarstukken	603	1.401	-266	1.135
Saldo jaarstukken en begroting	-265	-347	23	-324

Onderwerp	Bedrag
<i>Budgetoverhevelingen (voorheen Rekening Saldo Bestemmende Posten)</i>	
Budgetoverheveling 2023: Verbetering van Puien en Gevels	-50
Budgetoverheveling 2023: Kerkdennen	-89
Budgetoverheveling 2023: 't Weitje als evenemententerrein	-25
Budgetoverheveling 2023: Aanjagen verblijfsrecreatie	-15

Budgetoverheveling 2023: Promotie toerisme	-35	V
<i>Saldo budgetoverhevelingen</i>	<i>-214</i>	<i>V</i>
Doorbelaastingen o.a. salaris kosten en inhuur (voorheen aandeel kostenplaatsen)	55	N
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-71	V
<i>Saldo doorbelaastingen</i>	<i>-16</i>	<i>V</i>
Economische zaken		
Weekmarkt:		
Het voordeel in 2023 wordt veroorzaakt door 1x minder onderhoud aan een markt-/OV kast in plaats van de 2x die geraamd is.	-12	V
Economische ontwikkeling:		
Kosten voor algemeen bedrijfscontacten met de Provincie zijn lager uitgevallen dan geraamd. Dit betreft alleen eenmalige en algemene kosten.	-23	V
Overige kleine verschillen per saldo	-12	V
Toerisme & recreatie		
Promotie en marketing Ermelo: hier is € 50.000,00 voordeel omdat bij de 4e Bestuursrapportage 2023 dit bedrag per abuis te hoog meegenomen is in de nog te verwachte kosten 2023. Dit komt doordat de inkomsten niet bij de berekening meegenomen zijn.	-50	V
Overige kleine verschillen per saldo	3	N
<i>Subtotaal</i>	<i>-94</i>	<i>V</i>
Totaal saldo Programma Samen Ondernemen in Ermelo	-324	V

Wet normering topinkomens

Middels deze publicatie in het kader van de WNT draagt de gemeente Ermelo haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Per 1 januari 2013 is de WNT ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de gemeente Ermelo van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor Ermelo is € 223.000,00. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1,00	A.M. Weststrate	M.E. Haveman-Schussel	J.L. Vissers
Functie	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Gegevens 2023			
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1 januari - 31 december	1 januari - 31 januari	1 mei - 31 december
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Individueel WNT-maximum	€ 223.000,00	€ 18.583,33	€ 148.666,67
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 135.784,95	€ 9.364,30	€ 63.096,98
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.455,96	€ 1.276,75	€ 9.722,08
<i>Subtotaal</i>	€ 158.240,91	€ 10.641,05	€ 72.819,06
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging 2023	€ 158.240,91	€ 10.641,05	€ 72.819,06
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022			
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1 januari - 31 december	1 januari - 31 december	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	
Bezoldiging 2022			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 129.890,00	€ 94.075,07	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.259,04	€ 15.983,04	
Totaal bezoldiging 2022	€ 152.149,04	€ 110.058,11	

Individueel WNT-maximum 2022	€ 216.000,00	€ 216.000,00
------------------------------	--------------	--------------

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Bedragen x € 1,00	J.L. Vissers	
Funcctiegegevens	Griffier	
Kalenderjaar	2023	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1 januari - 30 april	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	4	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	392	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212,00	€ 206,00
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 118.000,00	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 83.104,00	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 35.280,00	€ 0,00
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 35.280,00	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 35.280,00	€ 0,00
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Balans met toelichting

Balans

Balans per 31 december 2023			bedragen x € 1.000,00	
	Ultimo 2023	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Activa			Passiva	
Vaste activa			Vaste passiva	
<i>Immateriële vaste activa</i>	0	0	<i>Eigen vermogen</i>	65.478 54.536
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio/disagio			- Algemene reserves	8.408 7.222
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling			- Bestemmingsreserves	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0	- Voor egalisatie van tarieven	
			- Overige bestemmingsreserves	45.938 33.773
			- Resultaat na bestemming	11.132 13.541
<i>Materiële vaste activa</i>	103.161	85.468	<i>Voorzieningen</i>	15.398 14.865
- Investerings met een economisch nut			- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.138 4.009
- gronden uitgegeven in erfpacht			- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	888 1.272
- overige investeringen met een economisch nut	77.268	63.451	- Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing	
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.756	5.453	- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	10.372 9.584
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	20.137	16.564		
<i>Financiële vaste activa</i>	11.541	11.458	<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer</i>	64.551 70.101
- Kapitaalverstrekkingen aan:			- Obligatieleningen	
- deelnemingen	795	795	- Onderhandse leningen van:	
- gemeenschappelijke regelingen			- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	
- overige verbonden partijen			- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	64.550 70.100
- Leningen aan:			- binnenlandse bedrijven	
- woningbouwcorporaties			- overige binnenlandse sectoren	
- deelnemingen			- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	
- overige verbonden partijen			- Door derden belegde gelden	
- Overige langlopende leningen u/g	6.743	6.660	- Waarborgsommen	1 1

- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	4.003	4.003			
Totaal vaste activa	114.702	96.926	Totaal vaste passiva	145.427	139.502
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorraden	1.351	940	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	2.275	3.286
- Grond- en hulpstoffen:			- Kasgeldleningen		
- overige grond- en hulpstoffen			- Banksaldi		
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	1.351	940	- Overige schulden	2.275	3.286
- Gereed product en handelsgoederen					
- Vooruitbetalingen					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	36.597	48.744	Overlopende passiva	12.231	11.225
- Vorderingen op openbare lichamen	7.522	7.296	- Nog te betalen bedragen	5.287	4.293
- Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen			- Vooruitontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Verstrekte kasgeldleningen			- Europese overheid		
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			- Rijk	4.291	3.802
- Rekening-courant met het Rijk	27.682	39.113	- Overige Nederlandse overheden	2.377	1.876
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen			- Overige vooruitontvangen bedragen	276	1.254
- Overige vorderingen	1.393	2.335			
- Overige uitzettingen					
Liquide middelen	408	404			
- Kas- en banksaldi	408	404			
Overlopende activa	6.875	6.999			
Totaal vlottende activa	45.231	57.087	Totaal vlottende passiva	14.506	14.511
Totaal generaal	159.933	154.013	Totaal generaal	159.933	154.013
			Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	107.090	107.300

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Kosten afsluiten geldleningen/saldo agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal	0	0

Materiële vaste activa

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Investeringen		
In erfpacht uitgegeven gronden		
Waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.756	5.453
Overige investeringen met een economisch nut	77.268	63.451
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	3.285	3.490
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd	16.852	13.074
Totaal investeringen	103.161	85.468

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut over 2023 weer.

Activasoort	Boekwaarde	Herrubricering	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen	Afwaarderingen	Boekwaarde
bedragen x € 1.000,00	1-1					van derden		31-12

Gronden en terreinen	1.113							1.113
Woonruimten	274		146					420
Bedrijfsgebouwen	47.848		17.186	-45	-760	-2.368		61.861
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	1.784		182		-61			1.905
Vervoersmiddelen	791				-173			618
Machines, apparaten en installaties	9.991	-31	133		-323			9.770
Overige materiële vaste activa	1.650	31	12		-110	-2		1.581
Totaal	63.451	0	17.659	-45	-1.428	-2.370		77.268

* Betreft 1 object welke ten onrechte onder machines, apparaten en installaties was verantwoord, nu geherrubriceerd naar overige materiële vaste activa.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde over 2023 weer van de investeringen met economisch nut waarvoor ten bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Activasoort bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Herrubricering	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	5.440		585	-23	-258			5.744
Bedrijfsgebouwen	0							
Machines, apparaten en installatie	13				-1			12
Totaal	5.453		585	-23	-259			5.756

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut over 2023 weer:

Activasoort bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12
Gronden en terreinen							
Bedrijfsgebouwen	622			-34			588
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	14.344	4.572		-593	-648		17.675
Overige materiële vaste activa	1.598	347		-15	-56		1.874
Totaal	16.564	4.919		-642	-704		20.137

Enmalige afschrijvingen

In 2023 hebben er geen eenmalige afschrijvingen plaatsgevonden.

Mogelijk af te stoten vaste activa

Niet van toepassing.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen / Afwaarderingen Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- deelnemingen	795				795
- gemeenschappelijke regelingen					
- overige verbonden partijen					
Leningen aan:					
- woningbouwcorporaties					
- deelnemingen					
- overige verbonden partijen					
Overige langlopende leningen u/g	6.660	85		-2	6.743

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	4.003				4.003
Bijdragen aan activa in eigendom van derden					
Totaal	11.458	85	-2		11.541

Ermelo heeft € 4.000.000,00 in langlopende deposito's uitgezet. Gezien het langlopende karakter zijn de deposito's als een financieel vast actief gepresenteerd.

De deelnemingen betreffen:

- Inclusief Groep/voormalig RNV € 433.000,00
- Alliander € 155.000,00
- Bank Nederlandse Gemeenten € 170.000,00
- Afvalsturing € 27.000,00
- Recreatiegemeenschap Veluwe Holding € 7.000,00
- Vitens € 2.000,00
- Handel & ambacht, garantiekap. R.D.C. € 400,00

De langlopende leningen u/g betreffen:

- Renteloze lening woningbouw € 37.000,00
- Startersleningen woningbouw € 2.343.000,00
- Duurzaamheidsstimuleringsleningen woningbouw € 1.527.000,00
- Overbruggingskrediet onderwijs € 500.000,00
- Alliander € 1.566.000,00
- Toekomstbestendig wonen € 750.000,00
- Hypothecaire lening woningbouw € 20.000,00

vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden		
- overige grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	1.351	940
Gereed product en handelsgoederen		
Vooruitbetalingen		
Totaal	1.351	940

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden gegeven:

In onderstaande tabel kunnen kleine afrondingsverschillen voorkomen.

bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Van grond- niet in exploitatie	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Aanwenden verliesvoorziening	Boekwaarde 31-12	Voorziening verlieslatend complex**	Balanswaarde 31-12
Het Trefpunt*	-84		19	-2.134	1.983				-216
Veldzicht Noord fase 4	1.024		473	-43	113				1.567
Totaal	940		492	-2.177	2.096				1.351
Nog te maken kosten									1.145
Nog te verwachten opbrengsten									-2.743
Verwacht exploitatieresultaat (voordelig)									-247

* De afwijking op de boekwaarde van Het Trefpunt heeft te maken met een btw-correctie uit het verleden doordat er een naheffingsaanslag is opgelegd met betrekking tot voorgaande jaren.

** De verliesvoorzieningen worden, conform het BBV, verminderd op de geactiveerde kosten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Uitzettingen korter dan een jaar	Saldo 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2023	Gecorrigeerd saldo 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	7.522		7.522	7.296
Verstekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				

Verstrekte kasgeldleningen					
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar					
Rek. crt. met het Rijk	27.682		27.682	39.113	
Rek. crt. verhoudingen met niet financiële instellingen					
Overige vorderingen	1.838	445	1.393	2.335	
Overige uitzettingen					
Totaal	37.042	445	36.597	48.744	

De voorziening oninbaarheid betreft de voorziening dubieuze debiteuren voor reguliere vorderingen van € 57.000,00 en vorderingen van Sociale Zaken van € 388.256,00.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

bedragen x € 1.000,00

Verslagjaar 2023					
(1)	Drempelbedrag	1.764			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	393	373	387	406
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.372	1.391	1.377	1.359
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	88.223			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	88.223			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.764			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	35.328	33.984	35.603	37.324
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	393	373	387	406

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Kassaldi		
Banksaldi	408	404
Totaal	408	404

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Vooruitbetaalde bedragen	342	478
Nog te ontvangen bedragen	6.533	6.521
Nog te ontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel		

Totaal	6.875	6.999
---------------	--------------	--------------

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2023 van € 342.000,00 zijn te splitsen in:

- Tussenrekeningen € 20.000,00
- Vooruitbetaald in 2023 € 322.000,00

Uitzettingen korter dan één jaar en Overlopende activa hebben overwegend een kortlopend karakter en worden binnen één jaar na balansdatum afgewikkeld.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Algemene Reserves	8.408	7.222
Bestemmingsreserves:		
- voor egalisatie van tarieven		
- overige bestemmingsreserves	45.938	33.773
Resultaat na bestemming	11.132	13.541
Totaal	65.478	54.536

Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.138	4.009
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	888	1.272
Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing		
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	10.372	9.584
Totaal	15.398	14.865

De verliesvoorziening grondexploitatie wordt, conform het BBV, verminderd op de geactiveerde kosten. De voorzieningen dubieuze debiteuren voor reguliere vorderingen en vorderingen van Sociale Zaken worden, conform het BBV, in mindering gebracht op het debiteurensaldo.

Voor een verdere toelichting op de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar Reserves en Voorzieningen.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen:		
• binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
• binnenlandse banken en overige financiële instellingen	64.550	70.100
• binnenlandse bedrijven		
• overige binnenlandse sectoren		
• buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
	64.550	70.100
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	1	1
Totaal	64.551	70.101

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste schulden over het jaar 2023 weergegeven.

bedragen x € 1.000,00	Saldo 31-12-2022	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen	70.100		5.550	64.550
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen	1			1
Totaal	70.101		5.550	64.551

De totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden bedroeg € 1.085.000,00.

Aflossingsverplichting 2024: In 2024 zal € 5.050.000,00 worden afgelost op de onderhandse leningen.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Schulden korter dan een jaar	2.275	3.286
Overlopende passiva	12.231	11.225
Totaal	14.506	14.511

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Kasgeldleningen		
Banksaldi		
Overige schulden	2.275	3.286
Totaal	2.275	3.286

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000,00	2023	2022
Vooruitontvangen bedragen	276	204
Nog te realiseren anterieure overeenkomsten*	0	1.050
Vooruitontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel	6.668	5.678
Nog te betalen bedragen	5.287	4.293
Totaal	12.231	11.225

* In totaal zal de gemeente een bedrag ter grootte van € 1.204.000,00 ontvangen als anterieure bijdrage. Een deel van het bedrag namelijk € 345.000,00 is ook daadwerkelijk ontvangen en het restantbedrag ad € 850.000,00 staat nog als een invorderingsopdracht open. Een bedrag ter grootte van € 1.050.000,00 wat betrekking heeft op het project Oranjepark is op de balans als vooruitontvangen bedrag gepresenteerd.

In onderstaande tabel wordt de post "Vooruitontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel" gespecificeerd:

Omschrijving bedragen x € 1.000,00	Saldo Afwikkeling 2023		Nieuw 2023	Saldo 31-12-2023
	1-1-2023	uitgaven vrijval		
Europese overheid				
Rijk	3.802	17.941	18.430	4.291
Overige Nederlandse overheden	1.876	563	1.064	2.377
Totaal	5.678	18.504	19.494	6.668

Waarborgen en garanties

Het, buiten de telling van de balans, vermelde bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Geldnemer bedragen x € 1.000,00	Aard / omschrijving	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Eleos, Stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg	financiering Huize Regenboog	100%	121	114
Inclusief Groep	werkvoorziening	1/7 deel (7 RNV gemeenten)	222	210
Sportaccommodaties: afhechting Telgtereng A	garantie afhechting sportpark Telgtereng	100%	138	127
Sportaccommodaties: afhechting Telgtereng B	garantie afhechting sportpark Telgtereng	100%	76	70
Vestia Groep	sociale woningbouw	indirect	790	722
Woningstichting UWoon (De Groene Zoom)	sociale woningbouw	indirect	105.953	105.847
Totaal			107.300	107.090

In 2023 zijn geen betalingen verricht wegens de verleende borg- en garantstellingen. Via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat de gemeente Ermelo per balansdatum garant voor € 105.847.000,00 voor leningen van UWoon en voor € 722.000,00 voor leningen van de Vestia Groep. De financiële positie van UWoon is goed. De financiële positie van de Vestia Groep staat al enkele jaren onder druk als gevolg van grote verliezen in de derivatenpositie. Ermelo verwacht echter niet dat er aanspraak gemaakt hoeft te worden op de garantstelling van het Rijk en gemeenten. Indien wel een renteloze lening aan het Waarborgfonds verstrekt had moeten worden ter grootte van het schadebedrag dan becijferen wij dit risico als volgt: 25% * € 722.000,00 = € 180.500,00. Het financieel risico is dan de rentederving, zijnde 3,75% * € 180.500,00 = € 6.768,75. Dit risico is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor de toekomstige jaren is verbonden

De gemeente Ermelo heeft op diverse gebieden contracten afgesloten. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Betreft	Aard	Einddatum contract	Bedrag verplichting
Levering gas	Raamovereenkomst	31-12-2024	Varieert per jaar
Afvalbeheer	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Verzekeringen	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Dyslexie	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Elektriciteit	Raamovereenkomst	31-12-2024	Varieert per jaar
Juridische adviesdiensten	Raamovereenkomst	Varieert per contract	Varieert per jaar
Uitzendkrachten / tijdelijk personeel	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Accountantsdiensten	Raamovereenkomst	31-12-2027	Varieert per jaar
Aanleg en onderhoud straatmeubilair en speeltoestellen	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2026	Varieert per jaar
Strooizout	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-10-2024	Varieert per jaar
Openbare verlichting	Raamovereenkomst	31-12-2026	Varieert per jaar
Aanleg en onderhoud wegennet	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Leerlingenvervoer	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
WMO- Hulp bij het huishouden en begeleiding	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
WMO- Hulpmiddelen/overig	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	30-09-2026	Varieert per jaar
Pleegzorg	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	30-09-2024	Varieert per jaar
Jeugdhulp (diverse)	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Overig verblijf (24u)	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Inburgering	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Aankondiging vertrek wethouder Weidema per uiterlijk 1 september 2024	Wachtgeldverplichting	Maximaal 2 jaar en 3 maanden	Varieert afhankelijk van overig inkomen

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Reserves en Voorzieningen

Algemene informatie

In dit hoofdstuk vindt u informatie met betrekking tot de reservepositie van Ermelo. Onder de reservepositie wordt verstaan het totaal van alle reserves en voorzieningen.

Ermelo kent van oudsher een riant reservepositie. Wel zijn er besluiten genomen om de reserves in te zetten als dekkingsmiddel (al dan niet in het kader van de ombuigings- en bezuinigingstrajecten) en/of ter realisatie van nieuwe voorzieningen. Gevolg is dat een behoorlijk deel van de huidige reservepositie hierdoor vastligt en dat de reservepositie dus de komende jaren langzaam maar zeker zal gaan afnemen. Wel staan er dan (nieuwe) voorzieningen tegenover.

Reserves en voorzieningen vallen onder het budgetrecht van de raad. Dit betekent dat instellen, wijzigen, afnemen, opheffen, toevoegingen en beschikkingen altijd door de raad geautoriseerd moeten worden. Dit kan gebeuren bij de jaarlijkse programmabegroting en/of de tussentijdse begrotingswijzigingen (bestuursrapportages) en/of de jaarstukken.

Financieel kengetal: Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het ratio wordt bepaald door het eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves en resultaat uit het overzicht van baten en lasten) uit te drukken in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid.

Kengetal	Jaarstukken 2019	Jaarstukken 2020	Jaarstukken 2021	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Jaarstukken 2023
Solvabiliteitsratio	48,9% A	39,7% B	42,2% C	23,2% A	30,3% B	40,9% B

De risico's in relatie tot het weerstandsvermogen

In de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) wordt expliciet ingegaan op de omvang van het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit ten opzichte van de risico's die daar tegen afgezet dienen te worden. Kortheidshalve volstaan wij hier met een verwijzing naar deze paragraaf.

Overzicht verloop reserves en voorzieningen

Omschrijving Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 1-1-2023	Bestemming saldo jaarrekening 2022	Saldo 1-1-2023 incl. saldo jaarrekening 2021	Ver- meerderingen	Ver- minderingen	Saldo 31-12-2023
RESERVES ALGEMENE BESTEMMING						
Algemene reserve vrij besteedbaar	4.951		4.951	9.812	8.183	6.580
Algemene risicoreserve	2.271		2.271		443	1.828
Totaal RESERVES ALGEMENE BESTEMMING	7.222	0	7.222	9.812	8.626	8.408
RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING						
Bestemmingsreserve Vervangingsfonds I&A	140		140		113	27
Bestemmingsreserve Grondexploitatie	2.075		2.075	2.096	72	4.099
Bestemmingsreserve Egalisatie MJB	816		816	1.851	1.089	1.578
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	467		467	158	147	478
Bestemmingsreserve Nieuwbouw sportcentra Calluna	16.917		16.917			16.917
Bestemmingsreserve GVVP (BBR)	3.889		3.889		125	3.764
Bestemmingsreserve Overig V&V (BBR)	3.610		3.610	850	186	4.274
Bestemmingsreserve CO (BBR)	3.460		3.460		133	3.327
Bestemmingsreserve Bouwen (BBR)	260		260			260
Bestemmingsreserve Sport (BBR)	83		83		7	76
Bestemmingsreserve HvG	1.500		1.500			1.500
Bestemmingsreserve MOP gebouwen	556		556		71	485
Bestemmingsreserve Ontheemde Oekraïners				3.379		3.379
Bestemmingsreserve Investerings fysiek domein				3.000		3.000
Bestemmingsreserve Transitie Sociaal Domein				1.000	18	982
Bestemmingsreserve Transitie Fysiek domein				792		792
Bestemmingsreserve Strategische investeringen vakantieparken				1.000		1.000
Totaal RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING	33.773	0	33.773	14.126	1.961	45.938
Subtotaal Reserves	40.995	0	40.995	23.938	10.587	54.346
Budgetoverheveling naar 2023	0	4.356	4.356		4.356	0
Resultaat 2023 na bestemming						11.132
Totaal Reserves	40.995	4.356	45.351	23.938	14.943	65.478

Omschrijving Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 1-1-2023	Vermeerderingen 8.7	Verminderingen 4.7	Vrijval	Saldo 31-12-2023
VOORZIENINGEN					
Voorziening egalisatie onderhoud					
Voorziening groot onderhoud wegen	458	877	1.322		13
Voorziening groot onderhoud verlichting	185	9			194
Voorziening Civiele kunstwerken	100	37	14		123
Voorziening Kunstwerken	48	13			61
Voorziening gemeentelijke gebouwen	459	253	271		441
Voorziening Patrijzenhof 16	5	6	26		-15*
Voorziening Sanitaire units	12	38	1		49*
Voorziening Hertenkamp	4	17			21*
Van derden verkr. Middel. Spec. Besteding					
Voorziening afvalstoffenheffing	471	99			570
Voorziening afkoop schoonmaken graven	480	20	10		490
Voorziening uitbreiding capaciteit begraafplaats	590	5	78		517
Voorziening toekomstig onderhoud terrein begraafplaats	448	31	38		441
Voorziening groot onderhoud Riolering	151	17			168
Voorziening egalisatie riolering	7.135	754			7.889
Voorziening boscompensatie	310		12		298
Voorziening verplicht., verlies, risico					
Voorziening pensioenverplichting wethouders	3.376	-111	127		3.138
Voorziening WGA-gelden	345	433	13		765
Voorziening voormalig personeel	250	53	152		151
Voorziening WW	21	34	16		39
Voorziening Verlofsparen	17	28			45
Subtotaal	14.865	2.613	2.080	0	15.398
Voorziening BBV artikel 63 lid 8					
Voorziening dubieuze debiteuren	120	6	69		57
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	506	142	260		388
Totaal Voorzieningen	15.491	2.761	2.409	0	15.843

* Deze 3 voorzieningen hadden al in de Jaarrekening 2022 over moeten gaan naar de voorziening gemeentelijke gebouwen, wordt nu een beslispunt bij de besluitvorming van de Jaarrekening 2023

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving reserve Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 1-1-2023	Vermeerderingen (lasten)		Verminderingen (baten)		Saldo 31-12-2023
		incidenteel	structureel	incidenteel	structureel	
RESERVES ALGEMENE BESTEMMING						
Algemene reserve vrij besteedbaar	4.951	9.812		8.078	105	6.580
Algemene risicoreserve	2.271			443		1.828
Subtotaal	7.222	9.812	0	8.521	105	8.408
RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING						
Bestemmingsreserve Vervangingsfonds I&A	140			83	30	27
Bestemmingsreserve Grondexploitatie	2.075	2.096		63	9	4.099
Bestemmingsreserve Egalisatie MJB	816	147	1.704	893	196	1.578
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	467	125	33	47	100	478
Bestemmingsreserve Nieuwbouw sportcentra Calluna	16.917					16.917
Bestemmingsreserve GVVP (BBR)	3.889				125	3.764
Bestemmingsreserve Overig V&V (BBR)	3.610	850			186	4.274
Bestemmingsreserve CO (BBR)	3.460				133	3.327
Bestemmingsreserve Bouwen (BBR)	260					260
Bestemmingsreserve Sport (BBR)	83				7	76
Bestemmingsreserve HvG	1.500					1.500
Bestemmingsreserve MOP gebouwen	556			50	21	485
Bestemmingsreserve Ontheemde Oekraïners		3.379				3.379
Bestemmingsreserve Investerings fysiek domein		3.000				3.000
Bestemmingsreserve Transitie Sociaal Domein		1.000		18		982
Bestemmingsreserve Transitie Fysiek domein		792				792
Bestemmingsreserve Strategische investeringen vakantieparken		1.000				1.000
Subtotaal	33.773	12.389	1.737	1.154	807	45.938
Budgetoverheveling naar 2023	4.356			4.356		0
Resultaat 2023 na bestemming						11.132
Totaal reserves	45.351	22.201	1.737	14.031	912	65.478

Analyse reserves en voorzieningen

Omschrijving	Grootboek	Totaal begroting	Geboekt	Verschil	Toelichting (afgeronde bedragen met een minimum van € 5.000,00)
Reserves					
RES0001 Algemene reserve (vrij besteedbaar)	47100	9.726.000	9.811.973	-85.973	De toevoegingen aan de Algemene reserve voor het uitgeven van startersleningen zijn niet geraamd in de begroting. Dit levert een verschil op van circa € 86.000,00 tussen gerealiseerd en begroot.
	87100	-8.552.000	-8.182.837	-369.163	In de begroting van 2023 is € 51.000,00 geraamd voor het afboeken van de boekwaarde als gevolg van het slopen van de Sterrenschool. Dit pand is nu in gebruik als dependance voor de Klokbeker, sloop is uitgesteld. Het overige verschil van € 393.000,00 wordt verklaard door verschillende budgetoverhevelingen naar 2024.
RES0004 Best.reserve Grondexploitatie	47100	0	2.096.000	-2.096.000	De uitgifte van de percelen vindt plaats in de loop van 2024 of eerder als de verkoop voorspoedig gaat. De winstnemingen van ruim 2 miljoen euro wordt bij de afronding van het gehele project aan de reserves toegevoegd.
	87100	-116.000	-71.668	-44.332	Het restant budget voor De Boskamer (€ 44.000,00) wordt overgeheveld naar 2024.
RES0006 Best.reserve Egalisatie MJB	87100	-1.073.000	-1.089.000	16.000	Het geraamde budget voor de afwikkeling Calluna (€ 16.000,00) wordt overgeheveld naar 2024.
RES0008 Best.reserve Duurzaamheid	87100	-86.000	-146.734	60.734	Het verschil/resterend budget wordt overgeheveld naar 2024 en is ten behoeve van de uitvoering van het programma duurzaamheid en ter dekking van de subsidie klimaatadaptie.
RES0011 Best.reserve Overige Verkeer & Vervoer (VenV)	47100	970.000	850.000	120.000	Het geraamde uitvoeringsbudget voor recreatiecluster Horst (€ 120.000,00) wordt overgeheveld naar 2024.
RES0012 Best.reserve CO	87100	-190.000	-133.844	-56.156	De kapitaallasten naar aanleiding van de investeringen in het programma Centrumontwikkeling worden (jaarlijks) gedekt uit de reserve. Voor toekomstige investeringen is in 2023 € 56.000,00 geraamd, deze zijn nog niet afgerond en schuiven door naar 2024.
RES0013 Best.reserve Bouwen	87100	-13.000	0	-13.000	De vervangingsinvesteringen inzake de Patrijzenhof hebben niet in 2023 plaatsgevonden. De kapitaallasten die hieruit voortvloeien worden gedekt uit de reserve.
RES0017 Best.reserve MOP gebouwen	87100	-81.000	-71.596	-9.404	De onttrekkingen hebben betrekking op onderhoudskosten. Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
RES0022 Best.reserve Transitie Sociaal Domein	87100	-25.000	-18.368	-6.632	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
Totaal reserves				-2.483.926	

Omschrijving	Grootboek	Totaal begroting	Geboekt	Vershil	Toelichting (afgeronde bedragen met een minimum van € 5.000,00)
Voorzieningen					
VRZ0002 Afvalstoffenheffing	47200	74.000	99.786	-25.786	Beschikking afval 2023
	87200	-15.000	0	-15.000	Beschikking afval 2023
VRZ0003 Afkoop schoonmaken graven	47200	7.000	20.645	-13.645	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0004 Uitbr.capaciteit begraafplaats	87200	-144.000	-77.827	-66.173	De budgetten voor de realisatie van het verzamelgrafmonument en de -grafkelders worden gedekt uit de voorziening uitbreiding begraafplaats en € 75.000,00 wordt overgeheveld naar 2024.
VRZ0005 Toekomst.ondh.terrein begraafplaats	47200	14.000	30.927	-16.927	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0007 Egalisatie riolering	47200	1.450.000	753.979	696.021	Beschikking riolering 2023
	87200	-1.333.000	0	-1.333.000	Beschikking riolering 2023
VRZ0008 Boscompensatie	43802	0	-12.796	12.796	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0016 Groot onderhoud wegen	43802	-877.000	-1.322.510	445.510	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0019 MOP Civiele kunstwerken	43802	0	-14.071	14.071	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0022 Pensioenverpl. wethouders	87200	-83.000	-362.332	279.332	Vrijval voorzieningen o.b.v. actuariële berekening.
VRZ0023 WGA-lasten	47200	34.000	529.988	-495.988	Gemeente Ermelo is eigenrisicodragers voor de WGA-uitkering van (ex-)werknemers. In 2023 is er een werknemer de WGA-ingestroomd. Voor het ondervangen van de WGA-verplichtingen aan deze werknemer is er een storting gedaan aan de voorziening.
	87200	0	-110.118	110.118	Gemeente Ermelo is eigenrisicodragers voor de WGA-uitkering van (ex-)werknemers. Dit betekent dat de betaling van de WGA-uitkering en de kosten van de re-integratie voor rekening van de gemeente komen.
VRZ0024 Dubieuze debiteuren	47200	2.000	6.000	-4.000	Toevoeging aan de voorziening in verband met opgelegde dwangsommen.
	87200	0	-69.401	69.401	Ingevorderde bedragen debiteuren afboeken.
VRZ0025 Dubieuze debiteuren SoZa	47200	50.000	-117.743	167.743	Toevoegingen en onttrekkingen aan de voorziening vinden plaats op basis van in- en oninbaarheid van vorderingen op debiteuren Sociale Zaken.
VRZ0028 Voormalig personeel	47200	0	69.302	-69.302	Toevoeging aan voorziening in verband met wachtgelden voormalig personeel.
	87200	0	-168.738	168.738	Onttrekking aan voorziening in verband met uitbetaling wachtgelden oud-burgemeester en ex-wethouder.
VRZ0030 Gemeentelijke Gebouwen	43802	-199.000	-270.732	71.732	In 2022 is besloten dat een aantal van de meerjarigonderhoudsvoorzieningen tot één voorziening gemeentelijke gebouwen worden samengevoegd. De uitgaven voor grootonderhoud worden uit deze voorziening gedekt.
VRZ0031 MJOP Patrijzenhof 16	43802	-2.000	-26.056	24.056	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0032 MJOP Sanitaire units	43802	-38.000	-856	-37.144	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0033 MJOP Hertenkamp	43802	-18.000	0	-18.000	Werkelijke boekingen ten opzichte van de begroting.
VRZ0034 Voorziening WW	47200	0	34.000	-34.000	Afdekken toekomstige WW-verplichtingen personeel.
	87200	0	-16.000	16.000	Afdekken toekomstige WW-verplichtingen personeel.
VRZ0035 Voorziening Verlofsparen	47200	0	28.000	-28.000	Toevoeging op basis van werkelijk opgebouwd spaarverlof.
Totaal voorzieningen				-81.447	

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Wettelijke bepalingen

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV) in werking getreden en is het Besluit ComptabiliteitsVoorschriften 1995 (CV95) vervallen. De Jaarstukken 2023 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften conform het BBV. In aanvulling hierop is ook rekening gehouden met de notities, stellige uitspraken en aanbevelingen van de commissie BBV.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De jaarrekening is opgesteld conform het continuïteitsprincipe ('going concern'). Uitgangspunt is dat de huidige activiteiten in de toekomst worden voortgezet. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarstukken bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen in het jaar waarin het dividend betaalbaar gesteld wordt (besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders). Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen

voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden. Er wordt geen rente toegerekend aan eigen financieringsmiddelen en dus ook niet als baat verantwoord of aan de reserves toegevoegd. Momenteel wordt er alleen rente toegerekend aan producten waar (kostendekkende) leges tegenover staan zoals riolering, afvalstoffen en begraafplaats en tevens aan de Grondexploitatie. Rentebaten van (nog lopende) beleggingen komen ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen.

Balans

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie. Bij lineaire afschrijving wordt over de investeringen op basis van de verwachte gebruiksduur jaarlijks een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Dit is de meest voorkomende afschrijvingsvorm. In het eerste jaar worden geen kapitaallasten berekend. In de volgende jaren wordt, zolang het investeringskrediet niet is afgesloten, uitsluitend de rente berekend. Pas na het volledig afsluiten van het krediet c.q. voltooiën van de investering worden de volledige kapitaallasten (rente en afschrijving) opgenomen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden niet geactiveerd, maar worden in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden niet geactiveerd. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak. Als gevolg van de BBV wijziging 2017 is deze categorie verhangen van de Financiële vaste activa naar de Immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) mag niet worden afgeschreven. Zie verder het Overzicht afschrijvingstermijnen en de afschrijvingstabel.

Bij de waardering van activa wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken en geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1 januari 2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Notitie Activering- en afschrijvingbeleid 2015 worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven in 20 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijzen, verminderd met de eventuele bijdragen (subsidies) van derden, beschikkingen over reserves en voorzieningen (voor zover toegestaan). De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte nuttigheidsduur.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Bij besluit van 25 juni 2013 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In het verleden was sprake van twee categorieën investeringen (met economisch nut en met maatschappelijk nut).

Daaraan is een derde categorie aan toegevoegd: Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Bij deze categorie valt te denken aan investeringen in riolering en de begraafplaats.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De waarde van de geldleningen uitgeleend geld wordt verminderd met de jaarlijks ontvangen aflossingen.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering tot marktwaarde plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. Obligatieportefeuilles worden gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarden. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs wordt als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddelde) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Vorraden onderhanden werk (complexen Grondexploitatie)

Dit betreft de boekwaarde per balansdatum van gronden welke in exploitatie zijn genomen. De complexen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijzen, inclusief de aan de boekwaarde toegerekende financieringskosten en verminderd met de ontvangen bedragen wegens grondverkoop. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, worden voorraden tegen lagere marktwaarde gewaardeerd. Het treffen van een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies. Eventueel kan tussentijds winst genomen worden op basis van de "*percentage of completion*" methode die door de Commissie BBV is voorgeschreven. In specifieke gevallen kan de raad in lijn met de Nota Grondbeleid 2021 een andere winstafslag nemen op basis van projectspecifieke risico's. Voorwaarde is, dat dit dan wel voldoende onderbouwd is. Bij tussentijds winstnemen staat het voorzichtigheidsbeginsel centraal. Na de administratieve afwikkeling van de complexen worden de resultaten in beginsel ten gunste of ten laste van de reserve Grondexploitatie gebracht. Complexen worden administratief afgewikkeld nadat alle percelen zijn verkocht c.q. nadat de feitelijke werkzaamheden nagenoeg geheel zijn uitgevoerd. Eventueel bij de afsluiting van nog resterende percelen worden tegen de vermoedelijke opbrengstwaarde opgenomen, terwijl eventueel dan nog te verwachten posten wegens afwerking van het complex e.d. aan de passiefzijde van de balans worden opgenomen. Er is rekening gehouden met de aftrek voorbelasting BTW en de compensatie vanuit het BTW-compensatiefonds. Dit geschiedt aan de hand van de verdeling conform het bestemmingsplan. Indien deze nog niet voorhanden was is uitgegaan van een forfaitair percentage (60% bouwkaavel, 40% gemeenschapsvoorzieningen).

Vorraden grond- en hulpstoffen

De voorraden grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Debiteuren, overige vorderingen en nog te ontvangen bedragen

De debiteuren c.a. zijn opgenomen tegen nominale waarden. Voor dubieuze debiteuren is een tweetal voorzieningen (reguliere debiteuren en debiteuren Sociale Zaken) getroffen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Reserves worden gevormd c.q. opgeheven conform door de raad genomen besluiten. Onttrekking uit en toevoeging aan de reserves geschiedt conform daartoe strekkende raadsbesluiten. Aan de reserves wordt geen rente toegevoegd.

Met betrekking tot de bestemmingsreserves geldt dat de toevoegingen en beschikkingen maximaal het begrote bedrag mogen bedragen (een aantal uitzonderingen daargelaten).

Afwijkingen verlopen via het rekeningresultaat en moeten in de (eerstmogelijke)

bestuursrapportage alsnog verwerkt worden. Voor alle reserves worden onderbouwingsformulieren vervaardigd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders wordt gewaardeerd op het reservevermogen per pensioendatum. Zo nodig wordt de omvang van de voorzieningen via extra dotaties of onttrekkingen aangepast aan de hand van een nieuwe inschatting van de omvang van de verplichtingen en risico's. Aan de voorzieningen wordt geen rente toegevoegd. Voor alle voorzieningen worden onderbouwingsformulieren vervaardigd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet. Aan de onderhoudsvoorzieningen liggen beheerplannen ten grondslag.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- Bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het

- begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren of terugbetaald moeten worden, worden niet door middel van een voorziening verantwoord, maar als vooruitontvangen bedragen op de balans verantwoord (stelselwijziging per 1 januari 2008).

Reserves en voorzieningen

In de loop van het begrotingsjaar, maar in ieder geval bij het opstellen van de jaarstukken, wordt de omvang van de reserves en de voorzieningen bekeken. Waar noodzakelijk wordt er, binnen de door de raad gestelde kaders, afgeroomd of worden negatieve standen aangevuld.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer. De aflossingen die binnen een jaar vervallen, worden uitsluitend in de toelichting apart vermeld evenals de daarmee gepaard gaande rentelast in het betreffende begrotingsjaar. De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorschotbedragen met betrekking tot van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden als bedoeld in artikel 49, onderdeel b. worden als vooruitontvangen post opgenomen.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

(leges)Tarieven

De (leges)tarieven worden niet gecorrigeerd voor de via het BTW-compensatiefonds ontvangen BTW.

Omzet

De jaaromzet is het totaal van de programma's en het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en het overzicht Onvoorzien. Vanaf 1996 is besloten om het product "Grondexploitatie" buiten de berekening te houden.

Met betrekking tot de goedkeuringstoleranties geldt dat:

- Ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangsbasis en;
- Ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de omvangsbasis.

De omvangsbasis is gelijk aan de totale lasten van de gemeente. In de toelichting op de wetgeving staat dat dit betekent dat de goedkeuringstolerantie wordt berekend op basis van een percentage van de totale lasten. Dit is het totaal van de programma's en het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en het overzicht Onvoorzien. Dus inclusief de Grondexploitatie.

Saldo van de rekening van baten en lasten

In overeenstemming met het BBV wordt het rekeningsaldo afzonderlijk opgenomen op de balans. Op voorstel van het college van burgemeester en wethouders wordt door de raad een bestemming c.q. dekking aan dit saldo gegeven.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Behalve de in de balans op te nemen (voorwaardelijke) verplichtingen, kunnen er ook verplichtingen bestaan, die (nog) niet in aanmerking komen voor verwerking in de balans. In het BBV is aangegeven dat de gemeente zelf beleid moet formuleren wat "belangrijke verplichtingen" zijn. Gemeente Ermelo kiest als beleidslijn dat verplichtingen met een contractwaarde boven de Europese aanbestedingsgrens belangrijke verplichtingen zijn. Ook kan hierbij worden gedacht aan verplichtingen, die kunnen ontstaan uit verstrekte garanties jegens derden en gewaarborgde geldleningen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

BTW

Enkel de inkoop-BTW op facturen met een factuurdatum in 2023 kan in 2023 worden gedeclareerd. De in rekening gebrachte inkoop-BTW moet conform de Wet op de Omzetbelasting 1968 alsmede de Wet op het BTW Compensatiefonds in het tijdvak worden verantwoord dat correspondeert met de factuurdatum. Dit betekent dat de BTW van facturen gedateerd vóór 31 december 2023 verantwoord wordt in 2023 en de BTW van facturen gedateerd ná 31 december 2023 eerst verantwoord wordt in 2024.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële Verordening 2023 en de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de (landelijke) Commissie BBV. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;

- De financiële rechtmatigheid omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 6 december 2023 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Financiële Verordening 2023 is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld;
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de Nota M&O beleid leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik- en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede de eigen Financiële Verordening 2023. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 50.000,00 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen.

Overzicht afschrijvingstermijnen

De Nota Waarden, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA) is in de raadsvergadering van 6 december 2023 vastgesteld. De werking is ingegaan op 1 januari 2023. In deze nota is een afschrijvingstabel als bijlage opgenomen (zie hieronder).

Afschrijvingstermijnen investeringen economisch nut:

Soort actief	Afschr. duur OUD (in jaren)	Afschr. duur NIEUW (in jaren)
Materiële vaste activa:		
Grond/ondergrond	Geen afschrijving	Geen afschrijving
Riolering: vrijvervalriolering	75	75
Riolering: gemalen bouwkundig gedeelte	60	60
Riolering: gemalen mechanisch/elektrisch	15	15
Riolering: persleidingen	60	60
Riolering: mechanische riolering, bouwkundig	40	40
Riolering: mechanische riolering, mechanisch/elektrisch	20	20
Gebouwen/woningen (permanent)	40	40
Gebouwen (niet-permanent)/noodlokalen	20	20
Gebouwenrenovaties	15	15
Renovatie toren Oude Kerk	40	40
Woonwagens	nvt	50
Vaste inrichting bedrijfsgebouwen/scholen	20	20
Installaties en inrichting gebouwen (liften, cv e.d.)	20	20
No Break-systeem (continuïteit netspanning automatisering): hardware	15	15
No Break-systeem (continuïteit netspanning automatisering): accu's	5	5
Sociaal culturele accommodaties: audiovisuele middelen	5	5
Sociaal culturele accommodaties: toneel/- balletvloer	10	10
Technische infrastructuur (onder- en bovengronds): veiligheidsvoorzieningen, telefooninstallaties, e.d.	15	15
Zonnebanken	5	5
Circulatiepompen zwembad	15	15
Huishoudelijke apparatuur	10	10
Inventaris/meubilair/onderwijsleerpakketten	20	20
Bureaus	10	10
Bureaustoelen	7	7
Mobilifoons (BHV)	8	8
Automatiseringsapparatuur ¹ : netwerkbekabeling	10	10
Automatiseringsapparatuur: software	5	5
Automatiseringsapparatuur: hardware	4	4
Automatiseringsapparatuur: driejaarlijks groot onderhoud	3	3
Bedrijfswagens/tractie/schaftwagens	6-10	6-10
Personenauto's (dienstwagens)	8	8
Klepelaar	6	6
Maaimachines	5	5
Werktuigen/machines/gereedschap	10	10
Immateriële vaste activa:		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0-5	0-5
Financiële vaste activa:		
Deelnemingen	Niet toegestaan	Niet toegestaan

Bijdragen aan activa in eigendom van derden	Maximaal de termijn die voor een soortgelijk actief in volle eigendom wordt gehanteerd.	Maximaal de termijn die voor een soortgelijk actief in volle eigendom wordt gehanteerd.
---	---	---

¹ Automatisering gerelateerde investeringen vallen met ingang van 2015 geheel onder Meerinzicht.

Afschrijvingstermijnen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

Soort actief	Afschr. duur OUD (in jaren)	Afschr. duur NIEUW (in jaren)
Materiële vaste activa:		
Aanlegkosten/renovatie wegen/straten/pleinen/voet- en fietspaden	20	20
Aanlegkosten/renovatie sportterreinen	20	20
Lava-sportvelden	nvt	20
Toplagen kunstgrasvelden	10	10
Plantsoenreconstructies	20	20
Aanlegkosten snelheidsremmende voorzieningen	15	15
Renovatie/aanleg speelplaatsen	10	10
Verkeerslichten	15	15
Lichtmasten openbare verlichting	40	40
Armaturen openbare verlichting	20	20
Solar studs openbare verlichting	8	8
Groepsremplace openbare verlichting	4	4
SOX-lampen openbare verlichting	2	2
Immateriële vaste activa:		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0-5	0-5

Bijlage 1: Specifieke uitkeringen

Sisa 2023

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024									
Verstrekker	Uitkeringsoort	Specificatie uitkering (juridische grondslag, doelzetting)	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator			
Jury	A16	Beslissingenregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per generaliseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verspreid bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A1601 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwilleige bijdragen bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A1601 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t.b.v. de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten			
			Aard controle R Indicator: A1601	Aard controle R Indicator: A1601	Aard controle n.v.t. Indicator: A1601	Aard controle R Indicator: A1604	Aard controle R Indicator: A1605	Aard controle R Indicator: A1606	
			€ 1.724.200			€ 0	€ 21.624		
		Totaal bedrag verdragen (7) (rechtmatig uitgekeerde) verdragen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per gereguleerde persoon waarvan in een maasrd een versterking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
			Aard controle R Indicator: A1607	Aard controle n.v.t. Indicator: A1608	Som indicatoren 0102/04/05/06/07 en 08	Aard controle n.v.t. Indicator: A1609	Aard controle n.v.t. Indicator: A1610		
			€ 0	€ 16.590	€ 4.033.591	€ 3.311.620			
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (jaar/ee)		
			Aard controle R Indicator: B201	Aard controle n.v.t. Indicator: B202	Aard controle D2 Indicator: B203	Aard controle n.v.t. Indicator: B204	Aard controle n.v.t. Indicator: B205	Aard controle n.v.t. Indicator: B206	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Vrijging keuze per (2023/2024)	Onderverantwoording (Ja/nee)	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
					Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B209	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B210	
					Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B208	Aard controle n.v.t. Indicator: B208	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B211	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B212	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B213
			Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B214	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B215	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B216	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B217	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B218	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B219	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B220
€ 4.35.977	€ 129.417	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2			
Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)			
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B221	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B222	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B223	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B224	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B225	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B226	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B227			
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2			
Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal	Totaal verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling				
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B228	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B229	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B230	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B231	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B232	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B233				
€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 63.764				

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer Naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (tm jaar T)	Start bouwactiviteit uiterlijk 31 december 2023 (Ja/nee)	Toelichting (verplicht als bij staat bouwactiviteit (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Einderantwoording (Ja/Ne)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C3201	Aard controle D0 Indicator: C3208	Aard controle n.v.t. Indicator: C3203	Aard controle D0 Indicator: C3204	Aard controle n.v.t. Indicator: C3205	Aard controle n.v.t. Indicator: C3206
			100	€ 0	€ 0	Ja		Ne
			101	€ 2.310.520	€ 2.310.520	Ja		Ne
			Kopie Beschikkingnummer/Naam	Op de begrotingsposten hiervoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Neen v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C3207	Aard controle D0 Indicator: C3208	Aard controle n.v.t. Indicator: C3209			
			102	Ne	€ 2.310.520			
			103	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Beschikkingnummer Naam	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeente kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 01 gemeente kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verboden die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruikte energieverbruik	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeente kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 04 gemeente kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C5507	Aard controle R Indicator: C5509	Aard controle n.v.t. Indicator: C5503	Aard controle n.v.t. Indicator: C5504	Aard controle R Indicator: C5506	Aard controle n.v.t. Indicator: C5505
			104	€ 123.698	€ 140.596	0	€ 24.476	€ 25.857
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning -bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de besoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen vermindern.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeente kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 07 gemeente kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verboden die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruikte energieverbruik	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeente kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 04 gemeente kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C5507	Aard controle R Indicator: C5509	Aard controle n.v.t. Indicator: C5503	Aard controle n.v.t. Indicator: C5504	Aard controle R Indicator: C5506	Aard controle n.v.t. Indicator: C5505
			105	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (o.v.a. radiatorfolie en lichtbepaling)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (o.v.a. LED-lampen)	Het aantal (grote/n) gasbesparende maatregelen (o.v.a. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal (grote/n) elektriciteitsbesparende maatregelen (o.v.a. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe vermelding energiegebruik/energieverbruik	Het aantal overige energiebesparende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C5507	Aard controle n.v.t. Indicator: C5503	Aard controle n.v.t. Indicator: C5503	Aard controle n.v.t. Indicator: C5504	Aard controle n.v.t. Indicator: C5506	Aard controle n.v.t. Indicator: C5505
			106	€ 115	€ 115	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toelagenaffaire	Beschikkingnummer Naam	Besteding (jaar T)	Einderantwoording (Ja/Ne)			
			Aard controle R Indicator: C6201	Aard controle n.v.t. Indicator: C6202				
			107	€ 1.202	Ne			
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Beschikkingnummer Naam	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar T-1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leerdoelen
			Aard controle R Indicator: C9201	Aard controle R Indicator: C9202	Aard controle n.v.t. Indicator: C9203	Aard controle n.v.t. Indicator: C9204	Aard controle n.v.t. Indicator: C9205	Aard controle n.v.t. Indicator: C9206
			108	€ 25.194	€ 0	0	0	0
BZK	C94	Regeling houdende regels verstreking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaren, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer Naam	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] eventueel in samenhang met energiebesparende verduurzamingsmaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 425.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is ingehouden, het aantal woningen dat daaraan met verbod een de betreffende afzonderingsgevelen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van de laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9401	Aard controle R Indicator: C9402	Aard controle n.v.t. Indicator: C9403	Aard controle R Indicator: C9404	Aard controle R Indicator: C9405	Aard controle R Indicator: C9406
			109	€ 0	€ 0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gericht ondersteuning en/of het bedrag waarvoor werden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan de energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiebesparende verduurzamingsmaatregelen	Einderantwoording (Ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C9407	Aard controle R Indicator: C9408	Aard controle R Indicator: C9409	Aard controle n.v.t. Indicator: C9410		
			110	€ 0	€ 0	€ 0	Ne	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Beschikkingnummer Naam	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 15b WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 15b WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgesloede reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D801	Aard controle R Indicator: D802	Aard controle R Indicator: D803	Aard controle R Indicator: D804	Aard controle R Indicator: D805	
			111	€ 145.729	€ 18.459	€ 0	€ 178.622	€ 164.905
			Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D806	Aard controle R Indicator: D807	Aard controle n.v.t. Indicator: D808	Aard controle R Indicator: D809		
			112					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering scholen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Beschikkingnummer Naam	Besteding (jaar T) voor specifieke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor specifieke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgesloede reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D1401	Aard controle R Indicator: D1402	Aard controle n.v.t. Indicator: D1403	Aard controle R Indicator: D1404	Aard controle R Indicator: D1405	
			113	€ 114.643	€ 0	€ 0	€ 114.388	€ 97.055
			Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten 1b v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hiervoor per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten 1b v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D1406	Aard controle R Indicator: D1407	Aard controle n.v.t. Indicator: D1408	Aard controle R Indicator: D1409		
			114					
			115					

tenW	E3	Subsidie-regeling sanering verkeerslawaal	Herindor per regel een beschikingsnummer en in de kolommen er naast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door netwerk dat o.b.v. art. 126 Wet gelastrichter ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (tm jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
		Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (WvR)	Aard controle n.v.t. Indicator: E307	Aard controle R Indicator: E308	Aard controle R Indicator: E309	Aard controle R Indicator: E310	Aard controle R Indicator: E305	Aard controle R Indicator: E306
			1 2020 189 01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
			2 2020 189 03	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
			100					
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (tm jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (tm jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (tm jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (tm jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E307	Aard controle n.v.t. Indicator: E308	Aard controle n.v.t. Indicator: E309	Aard controle n.v.t. Indicator: E310	Aard controle R Indicator: E311	Aard controle n.v.t. Indicator: E312
			1 2020 189 01	0,0	0,0	0,0	0,0	Neen
			2 2020 189 03	0,0	0,0	0,0	0,0	Neen
			100					
tenW	E26	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (tm jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (tm jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E2004	Aard controle n.v.t. Indicator: E2005	Aard controle R Indicator: E2006	Aard controle n.v.t. Indicator: E2007		
			4 1 210 552	2 987 947	2 1 434 633	Neen		
			Naamnummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T) (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (status, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E2004	Aard controle n.v.t. Indicator: E2005	Aard controle n.v.t. Indicator: E2006	Aard controle n.v.t. Indicator: E2007		
			1 109 Aantrek van verticale elementen voor korte voertuigen (aantal in st)	Ja	1	Project cofinanciering is gerealiseerd en afgerond in 2021		
			2 105 Verbreiden van fietspaden (aantal in meters)	Neen	3208	Project cofinanciering is gerealiseerd in 2021 (is het doel aan fietspaden voor de periode 2022-2025 wat is uitvoering in en of voortzetten 01-2025)		
			50					
tenW	E448	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (Bla tussen medeoverheden)		Herindor per regel een CBI-code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen er naast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheden invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (tm jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (tm jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E448/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/08	Aard controle R Indicator: E448/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/04	Aard controle R Indicator: E448/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/06
			00000 Gemeente Oudebosch	EMW-BSK-2022-99671	2 36 736	2 399 876	2 363 044	2 1 001 001
			20					
			Kopie CBI(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E448/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/09			
			00000 Gemeente Oudebosch	EMW-BSK-2022-99671	Neen			
			20					
			Kopie CBI(code)	Kopie beschikingsnummer	Naamnummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T) (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E448/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E448/10		
			00000 Gemeente Oudebosch	EMW-BSK-2022-99671	01179430 Project 60	Neen		
tenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (tm jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (tm jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08	Aard controle R Indicator: E84/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			2 44 814	2 44 814	2 22 607	Neen		
			Naamnummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T) (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (status, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		

		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gedefinieerde balen die voortvloeden uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Toez in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (databases en vrijzet) voorziening uitbreiden (doelvoeren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Toez i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gedefinieerde balen die voortvloeden uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Toez in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
		Aard controle n.v.t. indicator: G414	Aard controle R indicator: G417	Aard controle O2 indicator: G418	Aard controle R indicator: G419	
		Toez 1 (1 mei tot 1 april 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Toez 2 (1 april tot 1 september 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Toez 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Toez 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 sep. 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Toez 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Totaal	0	0	0	0
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) Gemeente	Balen (jaar T) exclusief Rijk Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoordelijk voor het gemeentedeel voor Wet Inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R indicator: G1001	Aard controle R indicator: G1002	Aard controle n.v.t. indicator: G1003	
		€ 729.295	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	Gedefinieerde balen die voortvloeden uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gedefinieerde balen die voortvloeden uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoordelijk voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R indicator: G1201	Aard controle R indicator: G1202	Aard controle n.v.t. indicator: G1203	
		€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Balen onderwijsroute (jaar T) exclusief Rijk Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Balen overige voorzieningen (jaar T) exclusief Rijk Gemeente
		Alle gemeenten verantwoordelijk voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R indicator: G1301	Aard controle R indicator: G1302	Aard controle R indicator: G1303	Aard controle n.v.t. indicator: G1304
		€ 95.044	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten	Totale werkelijke benkende subsidie		
		Aard controle R indicator: H401	Aard controle n.v.t. indicator: H402			
		€ 7.305.596	€ 7.305.001			
		Activiteiten	Elke werkelijke benkende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Ontroende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten
		Invoerings- / onderhoudskosten	€ 2.841.308	€ 2.841.308	€ 0	€ 0
		Roerende zaken	€ 262.693	€ 0	€ 262.693	€ 0
		100				
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd
		Cumulatieve besteding versletten sportakkoord (3m (jaar T)) Gerealiseerd	Aard controle n.v.t. indicator: H801	Aard controle n.v.t. indicator: H802	Aard controle R indicator: H803	Aard controle R indicator: H804
		Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (3m (jaar T)) Gerealiseerd	Aard controle n.v.t. indicator: H805	Aard controle n.v.t. indicator: H806		
		102/2432	€ 37.736	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie beschikkingnummer	Erindenantwoording (Ja/Nee)			
		Aard controle n.v.t. indicator: H807	Aard controle n.v.t. indicator: H808			
		102/2432	Ja			

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformuleer (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulative besteding aanstellen sportformuleer (tm jaar T)	Cumulative besteding uitvoering sportakkoord (tm jaar T)
					Ge realiseerd	Ge realiseerd	Ge realiseerd	Ge realiseerd
			Aard controle n.v.t. Indicator: H801	Aard controle n.v.t. Indicator: H802	Aard controle R Indicator: H803	Aard controle R Indicator: H804	Aard controle n.v.t. Indicator: H805	Aard controle n.v.t. Indicator: H806
1			1542402	€ 17.735	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2								
3								
4								
			Kopie beschikingsnummer	Eindeverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H807	Aard controle n.v.t. Indicator: H808				
1			1542402	Ja				
2								
3								
4								
VWS	H10	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gestolen jeugdhulp 2020	Aanpakken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Toelichting (indien bij indicatoren 01, 02 en 03 Nee is ingevuld is toelichting verplicht)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aanpakken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit aanpakken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H1001	Aard controle n.v.t. Indicator: H1002	Aard controle n.v.t. Indicator: H1003	Aard controle n.v.t. Indicator: H1004	Aard controle R Indicator: H1005	Aard controle n.v.t. Indicator: H1006
1a			Ja	Ja	Ja		€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afsluiten (lid 2 sub d)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit afsluiten (lid 2 sub d)
			Aard controle R Indicator: H1007	Aard controle n.v.t. Indicator: H1008	Aard controle R Indicator: H1009	Aard controle n.v.t. Indicator: H1010	Aard controle R Indicator: H1011	Aard controle n.v.t. Indicator: H1012
1c			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: H1013	Aard controle n.v.t. Indicator: H1014	Aard controle R Indicator: H1015	Aard controle n.v.t. Indicator: H1016	Aard controle n.v.t. Indicator: H1017	
1c			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventiepakketten of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (tm jaar T)	Is uitbaten aan de uitvoering van het lokale preventiepakket of aanpak? (Ja/Nee)	Eindeverantwoording? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: H1201	Aard controle R Indicator: H1202	Aard controle n.v.t. Indicator: H1203	Aard controle n.v.t. Indicator: H1204		
1			€ 0,000	€ 0,000	Ja	Ja		
VWS	H20	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	Betreeft alleen onderdeel	Aanpakken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b)	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Toelichting (indien bij indicatoren 02, 03 en 04 Nee is ingevuld is toelichting verplicht)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aanpakken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd in art. 5 in lid 2)
				Aard controle n.v.t. Indicator: H2001	Aard controle n.v.t. Indicator: H2002	Aard controle n.v.t. Indicator: H2003	Aard controle n.v.t. Indicator: H2004	Aard controle R Indicator: H2005
1			Vastgoedtransitie open draaivestvoorzorginstellingen					
2			Ombouwen van separaten gemeenten of omvassing van relatieve bevolking	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit aanpakken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H2007	Aard controle n.v.t. Indicator: H2008	Aard controle R Indicator: H2009	Aard controle n.v.t. Indicator: H2010	Aard controle R Indicator: H2011	Aard controle n.v.t. Indicator: H2012
1			Vastgoedtransitie open draaivestvoorzorginstellingen					
2			Ombouwen van separaten gemeenten of omvassing van relatieve bevolking	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afsluiten (art. 4 lid 2 sub d)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit afsluiten (art. 4 lid 2 sub d)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Cumulative besteding (tm jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H2013	Aard controle R Indicator: H2014	Aard controle n.v.t. Indicator: H2015	Aard controle R Indicator: H2016	Aard controle n.v.t. Indicator: H2017	Aard controle R Indicator: H2018

		1 Vastgoedfinanciële open										
		2 Omroep van separaerummen of	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
		Kopie naam onderdeel	Cumulatieve besteding (31m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub b)	Activiteit Omroep separaerummen gerealiseerd (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nea)	Activiteit Ontkleding relatieve bewijzing als de realisatie niet maar beschikt over een separaerummen (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nea)	Besteding realisatie activiteit omroep separaerummen in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatieve besteding (31m jaar T) omroep separaerummen (art. 4 lid 1 sub b)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: H2019	Aard controle n.v.t. Indicator: H2020	Aard controle n.v.t. Indicator: H2021	Aard controle n.v.t. Indicator: H2022	Aard controle R Indicator: H2023	Aard controle n.v.t. Indicator: H2024					
		1 Vastgoedfinanciële open		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.					
		2 Omroep van separaerummen of	n.v.t.									
		Kopie naam onderdeel	Besteding realisatie activiteit ontkeuring relatieve bewijzing in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatieve besteding (31m jaar T) realisatie activiteit ontkeuring relatieve bewijzing (art. 4 lid 1 sub b)	Optionele toelichting							
		Aard controle n.v.t. Indicator: H2025	Aard controle R Indicator: H2026	Aard controle n.v.t. Indicator: H2027	Aard controle n.v.t. Indicator: H2028							
		1 Vastgoedfinanciële open		n.v.t.								
		2 Omroep van separaerummen of										
		(Eindverantwoording (Ja/Nea)										
		Aard controle n.v.t. Indicator: H2029										
		Naam										
		Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegerekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Werk bedrag per onderdeel want n.m.k. van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (31m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoord (Ja/Nea/n.v.t.?)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: H3001	Aard controle n.v.t. Indicator: H3002	Aard controle R Indicator: H3003	Aard controle n.v.t. Indicator: H3004	Aard controle n.v.t. Indicator: H3005	Aard controle n.v.t. Indicator: H3006					
		1 Lokaal Soortbehoort	€ 28.731	€ 28.800	€ 273	€ 28.800	Ja					
		2 Breedte regeling combinatiefuncties	€ 125.804	€ 125.000	€ 804	€ 125.000						
		3 Teruggiften	€ 28.113	€ 28.113	€ 3.690	€ 28.113						
		4 Karakteristiek	€ 21.084	€ 0	€ 4.217	€ 0						
		5 Mentale Soortbehoort	€ 8.830	€ 0	€ 1.965	€ 0						
		6 Aardvak met gemeentelijk en openbaar	€ 24.959	€ 0	€ 4.925	€ 0						
		7 Vrijwilligers	€ 72.390	€ 72.390	€ 0	€ 72.390						
		8 Landbouw	€ 14.056	€ 0	€ 2.811	€ 0						
		9 CRD & Vrijwilligers	€ 3.514	€ 0	€ 703	€ 0						
		10 Verantwoording sociale basis	€ 21.306	€ 21.306	€ 3.183	€ 21.306						
		11 Verantwoording sociale basis	€ 14.056	€ 14.056	€ 227	€ 14.056						
		12 Van ineen verenging	€ 14.056	€ 14.056	€ 2.108	€ 14.056						
		13 Welzijn op reuk	€ 7.731	€ 7.731	€ 1.476	€ 7.731						
		14 Verantwoording lokale- en gebiedsfunctie GGD	€ 3.514	€ 3.514	€ 0	€ 3.514						
		15 Coördinatiekosten regionale	€ 12.510	€ 12.402	€ 108	€ 12.402						
		Kopie naam onderdeel	Mogeweerd aan de monitoring (Ja/Nea/n.v.t.?)									
		Aard controle n.v.t. Indicator: H3007	Aard controle n.v.t. Indicator: H3008									
		1 Lokaal Soortbehoort	n.v.t.									
		2 Breedte regeling combinatiefuncties	n.v.t.									
		3 Teruggiften	n.v.t.									
		4 Karakteristiek	n.v.t.									
		5 Mentale Soortbehoort	n.v.t.									
		6 Aardvak met gemeentelijk en openbaar	n.v.t.									
		7 Vrijwilligers	n.v.t.									
		8 Landbouw	n.v.t.									
		9 CRD & Vrijwilligers	n.v.t.									
		10 Verantwoording sociale basis	n.v.t.									
		11 Verantwoording sociale basis	n.v.t.									
		12 Van ineen verenging	n.v.t.									
		13 Welzijn op reuk	n.v.t.									
		14 Verantwoording lokale- en gebiedsfunctie GGD	n.v.t.									
		15 Coördinatiekosten regionale	n.v.t.									
		(Eindverantwoording (Ja/Nea)										
		Aard controle n.v.t. Indicator: H3009										
		Naam										
VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (31m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nea)	Toelichting					
		Aard controle n.v.t. Indicator: H3101	Aard controle n.v.t. Indicator: H3102	Aard controle R Indicator: H3103	Aard controle n.v.t. Indicator: H3104	Aard controle n.v.t. Indicator: H3105						
		SPIKNEAS230031 / S6117395	€ 41.908	€ 41.908	Ja							
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (31m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nea)	Toelichting					
		Aard controle n.v.t. Indicator: H3201	Aard controle n.v.t. Indicator: H3202	Aard controle n.v.t. Indicator: H3203								
		560162484 / MECZ23003	€ 705.049	€ 436.414								
		Naam zwembad	Totaal verering per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (31m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingplan aanwezig (Ja/Nea)	Toelichting						
		Aard controle n.v.t. Indicator: H3204	Aard controle n.v.t. Indicator: H3205	Aard controle R Indicator: H3206	Aard controle D1 Indicator: H3207	Aard controle n.v.t. Indicator: H3208						
		1 Calveas	€ 705.049	€ 436.414	Ja							
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (Bika tussen medeoverheden)	Beschikkingnummer / kenmerk	Besteding (jaar T)								
		Aard controle n.v.t. Indicator: H35B01	Aard controle R Indicator: H35B02									
		090230 Gemeente Eibara	€ 141.826									

Bijlage 2: Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld (bedragen x 1.000,00)	Begroting lasten	Begroting baten	Begroting saldo	Rekening lasten	Rekening baten	Rekening saldo	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
0.1 Bestuur	1.985	-50	1.935 N	2.234	-487	1.747 N	249	-437	-188 V
0.2 Burgerzaken	1.643	-511	1.132 N	1.821	-348	1.473 N	178	163	341 N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	962	-452	510 N	923	-461	462 N	-39	-9	-48 V
0.4 Overhead	15.218	-273	14.945 N	13.991	-364	13.627 N	-1.227	-91	-1.318 V
0.5 Treasury	1.177	-978	199 N	1.094	-1.482	-388 V	-83	-504	-587 V
0.61 OZB woningen	219	-6.936	-6.717 V	225	-6.919	-6.694 V	6	17	23 N
0.62 OZB niet-woningen	24	-3.792	-3.768 V	24	-3.931	-3.907 V	0	-139	-139 V
0.64 Belastingen overig	124	-59	65 N	122	-50	72 N	-2	9	7 N
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-56.397	-56.397 V		-58.303	-58.303 V	0	-1.906	-1.906 V
0.8 Overige baten en lasten	4.852	-953	3.899 N	6	-921	-915 V	-4.846	32	-4.814 V
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	59		59 N	59	0	59 N

0.10 Mutaties reserves	15.489	-18.163	-2.674	V	16.767	-16.958	-191	V	1.278	1.205	2.483	N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.826	-2	1.824	N	1.797	0	1.797	N	-29	2	-27	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.611	-115	1.496	N	1.574	-36	1.538	N	-37	79	42	N
2.1 Verkeer en vervoer	4.073	-201	3.872	N	4.090	-275	3.815	N	17	-74	-57	V
2.5 Openbaar vervoer	15	0	15	N	15	0	15	N	0	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	367	-43	324	N	367	-43	324	N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	349	-15	334	N	324	-14	310	N	-25	1	-24	V
3.4 Economische promotie	915	-2.352	-1.437	V	834	-2.154	-1.320	V	-81	198	117	N
4.1 Openbaar basisonderwijs	75	-2	73	N	69	0	69	N	-6	2	-4	V
4.2 Onderwijshuisvesting	1.659	-2	1.657	N	1.644	0	1.644	N	-15	2	-13	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.497	-488	1.009	N	1.463	-447	1.016	N	-34	41	7	N
5.1 Sportbeleid en activering	63	-149	-86	V	68	-60	8	N	5	89	94	N
5.2 Sportaccommodaties	3.867	-1.062	2.805	N	3.781	-1.127	2.654	N	-86	-65	-151	V
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	880	0	880	N	762	0	762	N	-118	0	-118	V
5.4 Musea	496	-78	418	N	530	-86	444	N	34	-8	26	N
5.5 Cultureel erfgoed	53	0	53	N	58	-44	14	N	5	-44	-39	V
5.6 Media	576	-26	550	N	565	-26	539	N	-11	0	-11	V
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.875	-545	2.330	N	3.175	-450	2.725	N	300	95	395	N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.183	-4.676	2.507	N	5.964	-4.811	1.153	N	-1.219	-135	-1.354	V
6.2 Wijkteams	1.415	0	1.415	N	1.103	-3	1.100	N	-312	-3	-315	V
6.3 Inkomensregelingen	9.546	-6.152	3.394	N	9.243	-6.246	2.997	N	-303	-94	-397	V
6.4 Begeleide participatie	3.984	-3	3.981	N	3.979	0	3.979	N	-5	3	-2	V
6.5 Arbeidsparticipatie	611	0	611	N	585	0	585	N	-26	0	-26	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.529	-3	1.526	N	1.300	0	1.300	N	-229	3	-226	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71 a Hulp bij het huishouden (WMO)	2.693	-106	2.587	N	2.639	-93	2.546	N	-54	13	-41	V
6.71b Begeleiding (WMO)	2.353	0	2.353	N	2.325	0	2.325	N	-28	0	-28	V
6.71c Dagbesteding (WMO)	619	0	619	N	627	0	627	N	8	0	8	N
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	77	-2	75	N	84	0	84	N	7	2	9	N
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	531	-261	270	N	510	-280	230	N	-21	-19	-40	V
6.72b Jeugdhulp behandeling	1.739	0	1.739	N	1.083	0	1.083	N	-656	0	-656	V
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	1.247	0	1.247	N	1.357	0	1.357	N	110	0	110	N
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	1.237	-2	1.235	N	1.348	0	1.348	N	111	2	113	N
6.73a Pleegzorg	505	0	505	N	536	0	536	N	31	0	31	N
6.73b Gezinsgericht	713	0	713	N	748	0	748	N	35	0	35	N
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	968	0	968	N	1.363	0	1.363	N	395	0	395	N
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.464	0	1.464	N	1.478	0	1.478	N	14	0	14	N
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.028	0	1.028	N	1.254	0	1.254	N	226	0	226	N
6.74c Gesloten plaatsing	27	0	27	N	34	0	34	N	7	0	7	N
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81a Beschermde wonen (WMO)	396	-1.446	-1.050	V	6	-1.480	-1.474	V	-390	-34	-424	V
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	36	0	36	N	72	0	72	N	36	0	36	N
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	582	0	582	N	585	0	585	N	3	0	3	N
6.82b Jeugdreclassering	4	0	4	N	4	0	4	N	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	1.308	-18	1.290	N	1.405	-128	1.277	N	97	-110	-13	V
7.2 Riolering	3.757	-4.277	-520	V	2.625	-3.007	-382	V	-1.132	1.270	138	N
7.3 Afval	2.622	-2.771	-149	V	2.677	-2.825	-148	V	55	-54	1	N
7.4 Milieubeheer	2.375	-632	1.743	N	2.028	-507	1.521	N	-347	125	-222	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	812	-746	66	N	739	-833	-94	V	-73	-87	-160	V
8.1 Ruimtelijke ordening	1.627	-1.287	340	N	1.719	-1.486	233	N	92	-199	-107	V
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	120	-111	9	N	309	-2.679	-2.370	V	189	-2.568	-2.379	V
8.3 Wonen en bouwen	1.238	-775	463	N	1.256	-1.135	121	N	18	-360	-342	V
Totaal generaal	116.869	-116.869	0	109.367	-120.499	-11.132	V	-7.502	-3.630	-11.132	V	

In bovenstaande tabel kunnen zich enkele afrondingsverschillen voordoen.

Bijlage 3: Totaal Investeringsoverzicht

[Totaal Investeringsoverzicht](#)

Omschrijving	Baten / lasten	Beschikbaar gewild krediet	Mutaties t/m 2022	Mutaties in 2023	Restant krediet	Afschoten Ja/Neer
Krediet huis van Gemeente	Lasten	9.004.700	9.002.643	9.778	-7.771	Ja
	Baten	0	0	-1.730	1.730	Ja
De Dalaog	Lasten	9.120.879	8.946.943	173.904	633	Ja
AKW1: Actiewagen Birnos 2022	Lasten	10.000	0	0	10.000	Neer
ABS7: Snelwielplieg Ivoer venv. 2023	Lasten	8.000	0	0	8.000	Neer
ABS1: Gladheidsmeldsysteem 2023	Lasten	8.000	0	0	8.000	Neer
AKW3: Actiewagen Hapert 2022	Lasten	10.000	0	0	10.000	Neer
Bhairsappkotten OW 2024	Lasten	0	2.000	0	-2.000	Neer
Gen. Wierf MOP Invest. Duurzaamheid24	Lasten	-22.000	0	0	-22.000	Neer
Gen. Wierf MOP Invest. Duurz. heid 2024	Lasten	-21.000	0	0	-21.000	Neer
Invest. Duurz. heid MOP Buisen kar22	Lasten	0	0	0	0	Ja
Gen. Wierf MOP Invest. Duurzaamheid23	Lasten	43.000	0	0	43.000	Neer
Meublar SWE	Lasten	27.000	31.140	0	-4.140	Ja
Drietal woonwagens	Lasten	516.000	0	102.130	413.870	Neer
Computersapparatuur bestuurders 2022	Lasten	4.000	0	0	4.000	Ja
Triade verwaringsinst. 2023	Baten	-16.000	0	0	-16.000	Neer
	Lasten	92.000	0	0	92.000	Neer
Triade veiligheidsinst. 2023	Baten	-6.000	0	0	-6.000	Neer
	Lasten	34.000	0	0	34.000	Neer
Triade dekkingsverl./voerb. 2023	Baten	-9.000	0	0	-9.000	Neer
	Lasten	50.000	0	0	50.000	Neer
Triade tegels/vouche 2023	Baten	-17.000	0	0	-17.000	Neer
	Lasten	97.000	0	0	97.000	Neer
Triade platfonds/wandys 2023	Baten	-15.000	0	0	-15.000	Neer
	Lasten	88.000	0	0	88.000	Neer
Triade elektrische inst. 2023	Baten	-10.000	0	0	-10.000	Neer
	Lasten	59.000	0	0	59.000	Neer
Triade Keukenvoorziening 2023	Baten	-6.000	0	0	-6.000	Neer
	Lasten	34.000	0	0	34.000	Neer
FC Horst kunstgrasveld	Baten	-145.000	-138.676	0	-6.324	Ja
	Lasten	898.000	896.613	0	1.387	Ja
DVS kunstgras	Baten	-73.674	-99.999	0	25.425	Ja
	Lasten	598.971	566.280	0	32.692	Ja
EFC veld 4 gras 2022	Baten	-5.000	0	0	-5.000	Neer
	Lasten	30.000	0	0	30.000	Neer
Dinda kunstgras 50% 2023	Baten	-21.000	0	-16.714	-4.286	Ja
	Lasten	119.000	0	95.510	23.490	Ja
Scout. Alex. Dak(en -ramen) 2021/22	Lasten	42.000	0	0	42.000	Neer
Udclub grondafrit 2021/22	Lasten	76.000	0	0	76.000	Neer
Boerweger dak en profiel 2023	Lasten	78.000	0	0	78.000	Neer
Triade pettoeuen	Lasten	559.281	549.381	1.000	1.000	Ja
Toplaag kunstgras EFC	Baten	-46.733	-45.917	0	-817	Ja
	Lasten	267.382	262.382	0	5.000	Ja
Toplaag sportvelden	Baten	0	0	0	0	Ja
	Lasten	0	0	0	0	Ja
EFC aenleg 2e kunstgrasveld	Baten	-114.000	0	-38.846	-75.154	Neer
	Lasten	659.000	0	251.247	407.753	Neer
Nieuwbouw Calluna	Lasten	26.170.498	9.767.273	13.910.553	2.492.671	Neer
	Baten	-4.246.889	-1.635.481	-2.396.748	-294.469	Neer
Nieuwbouw Calluna energie/klimaatstr	Baten	0	0	0	0	Neer
	Lasten	0	0	0	0	Neer
Balvers, dakbedkking MOP 2024	Lasten	0	0	0	0	Neer
	Baten	0	0	0	0	Neer
Inrichting nwe ruimte wijkcentr. Wast	Lasten	308	308	0	0	Ja
Verv.nieuwbouw VSO Drinkkansen	Lasten	2.289.000	2.269.124	20.593	-717	Ja
BBS Goede Herder, nieuwbouw2019/20/21	Lasten	3.077.979	3.076.979	0	1.000	Ja
S.A. Dakoog, automatische 2023	Lasten	34.000	0	0	34.000	Neer
VSO Rietboeren nieuwbouw	Lasten	6.008.936	2.780.507	3.625.000	253.430	Neer
VSO Rietboeren IRT	Lasten	167.000	0	0	167.000	Neer
Nieuwb. Klokbeek/Augustinus bouwkund	Lasten	3.613.000	30.177	8.207	3.574.616	Neer
Tijdelijke Huisr. Augustinus school	Lasten	150.000	147.806	0	2.194	Neer
Renovatie en nieuwbouw Groevenbeek	Lasten	7.312.000	1.992.845	0	5.319.155	Neer
Gymklozaal 's Heeren Loo	Baten	0	0	-11.197	11.197	Neer
	Lasten	1.000.000	0	63.983	936.017	Neer
Nwb.Klokbeek/August. instaal.	Lasten	1.500.000	0	0	1.500.000	Neer
Overzeggingsinlet Goede Herdersch	Baten	0	0	0	0	Neer
CO - Herinr. GG - kunst ca	Lasten	131.105	111.124	0	19.981	Ja
Aanleg Oranjeperk	Lasten	850.000	175.000	675.000	0	Neer
Boevenwke vs Recreatieclub-Horst	Baten	-985.000	-261.321	0	-320.679	Neer
	Lasten	705.000	0	-1.569	706.569	Neer
Kerkdienen - revalidatie	Lasten	424.000	0	0	424.000	Neer
Fietspad Groevenbeekse heide	Lasten	770.000	106.492	205.268	457.240	Neer
Open berging Kerkdienen (BRP) AValv	Lasten	4.155.775	10.275	0	4.145.500	Neer
Waterparapen/Overstort BRP AValvwater	Lasten	22.000	22.000	0	0	Ja
Vrijwielroling 2023	Lasten	260.000	0	0	260.000	Neer
Mech. Elc. open berging Kerkd. AW (BRP)	Lasten	128.000	0	0	128.000	Neer
Mech/elcct 888 Hoenderweg	Lasten	59.000	35.746	15.208	7.966	Ja
Mech/elcct RG Oriesterweg	Lasten	39.000	0	25.026	13.974	Ja
Mech/elcct RG Zandrij	Lasten	0	0	0	25.000	Neer
Vervanging led-lampen 2023	Lasten	51.000	0	0	51.000	Neer
Open berging Kolbaanw. AValvwater (BRP)	Lasten	0	110.961	-110.961	0	Ja
Maatregelen BRP parkeren Afd. AW	Lasten	41.000	0	0	41.000	Neer
Mech/elcct RG Arndlaan	Lasten	95.268	47.042	0	48.226	Neer
Arkoppeling 7 ha in 4 Jaar Hemelw/LS	Baten	-131.000	0	0	-131.000	Neer
Arkoppeling 7 ha in 4 Jaar Hemelw/LS	Lasten	131.000	0	0	131.000	Neer
Vrijwielroling 2020/21/22	Lasten	149.683	32.301	4.649	112.734	Neer
Klimaatadaptatie 2021/22	Lasten	100.000	0	0	100.000	Neer
Klimaatadaptatie 2022	Lasten	100.000	0	0	100.000	Neer
Klimaatadaptatie 2023	Lasten	100.000	0	0	100.000	Neer
Mech/elcct BBE Duide Telgierweg	Lasten	45.000	0	0	45.000	Neer
Transportroling refining Oranjeperk	Lasten	795.000	261.693	-531.243	99.654	Ja
Renovatie/inspctie transportroling	Lasten	450.000	2.946	261.693	185.361	Ja
Wateroverstort Veldzicht maatr. 1	Lasten	-154.800	-153.467	-30.392	29.879	Ja
	Lasten	1.106.912	515.275	545.287	46.351	Ja
Wateroverstort Veldzicht maatr. 2	Baten	0	-15.688	-343	16.031	Neer
	Lasten	1.410.000	261.457	5.716	1.142.827	Neer
Hoornwegmont. sentrale units venv.	Lasten	320.000	274.119	44.047	1.834	Ja
Perceel Oude Nijkerkerweg 116	Baten	-160.000	0	0	-160.000	Neer
Renovatie Muziekcent	Lasten	125.000	0	118.481	6.519	Ja
FC Horst parkeervoorziening	Baten	-191.649	-90.522	-140.210	-917	Neer
	Lasten	1.042.649	320.274	695.368	16.356	Neer
Oude Telgierweg/Valenbeekweg	Lasten	288.666	128.146	22.257	62.963	Neer
Vijvers De Maat 5.7	Lasten	200.000	224.881	0	65.119	Neer
Vervanging armaturen	Lasten	532.000	0	446.244	85.756	Neer
CO - Herinrichting Wefje	Lasten	283.500	82.954	0	200.546	Neer
Aanleg rijwielpaden en -stroken 2023	Lasten	0	0	0	0	Neer
Herinr. OTW wegvak Heddin-Hamb wg	Lasten	145.000	0	0	145.000	Neer
Lecfbaarheid Berekbaar.GVVP20-22	Lasten	784.000	0	0	784.000	Neer
Fietsoverlating Tonselae Veld	Lasten	110.000	11.000	0	99.000	Neer
Parkeren Calluna De Zandrij	Lasten	1.215.000	0	0	1.215.000	Neer
O.T.weg-ontslten loent De Zandrij	Lasten	100.000	0	0	100.000	Neer
Fietspad Schaapsdijk Zeeweg GVP	Baten	-212.000	0	0	-212.000	Neer
	Lasten	375.536	175.199	9.827	190.520	Neer
Aanpassing Pms Hendriklaan	Baten	-106.000	-106.190	0	190	Neer
	Lasten	687.710	374.149	41.576	271.985	Neer
Telgierweg-oversteek Bernhardschool	Lasten	36.000	19.906	12.964	3.129	Neer
Aanleg rijwielpaden en -stroken 2025	Lasten	0	0	0	0	Ja
Sijwielroling 2022	Lasten	250.000	0	0	250.000	Neer
Starrenslinng SVN Ermelo 2019	Lasten	205.000	0	0	205.000	Neer
Vervanging VRI Hambweg/Kosbansland	Lasten	36.000	0	35.840	160	Ja
Vervanging VRI Hambweg/Sukerbakker	Lasten	36.000	0	35.840	160	Ja
Vervanging Lichtmasten 2022	Lasten	218.000	97.365	120.635	0	Ja
Vervanging Lichtmasten 2023	Baten	0	0	-619	619	Neer
	Lasten	205.000	0	48.158	156.842	Neer
CO Parkeren Chavallierlaan en Markt	Baten	-757.000	-380.000	0	-377.000	Neer
	Lasten	1.778.000	222.073	137.426	1.418.501	Neer
Markt. Herinr Markt/Chavallierlaan	Lasten	1.523.237	263.605	114.209	1.154.209	Neer
Verbreiden Bermen	Lasten	769.000	281.000	214.602	273.398	Neer
Verv. Herdervakkerw/Putterweg 2021/22	Lasten	1.500.000	553.383	0	946.617	Neer
Verbeten/verbreiden Fietspaden20-22	Lasten	3.886.000	1.587.841	1.310.900	987.259	Neer
Kerkdienen - aanpak Oude Telgierweg	Baten	-1.413.000	-505.174	-464.070	-443.756	Neer
	Lasten	118.000	2.252	0	118.000	Neer
Kerkdienen - verb. Kerkdienenweg	Lasten	510.345	446.229	34.595	29.521	Neer
	Baten	-261.367	-232.541	-12.800	-16.023	Neer
Welkomportalen 2022-2023	Lasten	40.000	0	0	40.000	Neer
		94.632.230	43.401.963	20.089.460	31.061.187	